Masakr na Švédských šancích 18.–19. 6. 1945

Stručný popis masové loupežné vraždy

Dva kilometry od Přerova, města mírotvorce a Učitele národů Jana Amose Komenského, na Švédských šancích, bylo 41 dnů po skončení druhé světové války zavražděno československými vojáky – příslušníky 17. pěšího pluku z Petržalky – 267 osob (72 mužů, 120 žen a 75 dětí do 15 let). Byli to většinou karpatští Němci ze středního Slovenska, ale i příslušníci maďarské, slovenské a ruské národnosti. Ranou do týla padali do vykopaného hrobu délky 17 m a dvou metrů šířky a hloubky. Kojenci byli střílení v náručích matek.

O tomto hrůzném činu bylo zakázáno nejen hovořit, ale i psát. Po utajené exhumaci 7. – 9. října 1947, provedené Státní bezpečností, byla těla mužů pohřbena na přerovském hřbitově a těla žen i dětí převezena do olomouckého krematoria, kde byla dvojnásobně spálena. Jejich popel byl pietně uložen do dvou pozinkovaných dřevěných beden a uložen v prostoru skupiny XXIII do hrobu číslo 191 na hřbitově v Olomouci-Neředíně. Teprve v roce 2016 byl tento popel nalezen a převezen do Přerova. Následujícího roku byl uložen do hrobu nového, nacházejícího se hned vedle posledního odpočinku mužů. Tak konečně po 72 letech jsou zase příslušníci všech rodin pospolu a pozůstalí se mohli zúčastnit jejich pohřbu.

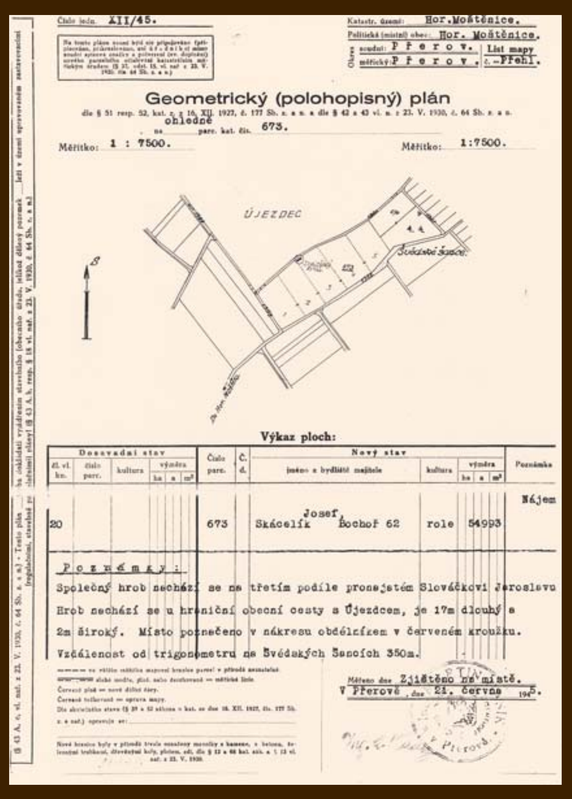
Číslo listu: XII/45. Kataster. území: Hor.Moštěnice.
Politická (místní) obec: Hor. Moštěnice.
Okres soudní: P ř e r o v. List mapy
Okres měřický: P ř e r o v. 2.-Přeh.

Geometrický (polohopisný) plán
dle § 51 resp. 52, kat. z. z 16. XII. 1927, č. 177 Sb. z. a n. a dle § 42 a 43 vl. n. z 23. V. 1930, č. 64 Sb. z. a n.
ohledné
na parc. kat. čís. 673.
Měřítko: 1 : 7500. Měřítko: 1:7500.

ÚJEZDEC
Švédské šance

Výkaz ploch:

Dosavadní stav				Č. d.	Nový stav			Poznámka
Zl. vl. kn.	číslo parc.	kultura	výměra ha a m²		jméno a bydliště majitele	kultura	výměra ha a m²	
20				673	Josef, Skácelík Bochoř 62	role	5493	Nájem

Poznámky:
Společný hrob nachází se na třetím podíle pronajetém Slováčkovi Jaroslavu
Hrob nachází se u hraniční obecní cesty s Újezdcem, je 17m dlouhý a
2m široký. Místo poznačeno v nákresu obdélníkem v červeném kroužku.
Vzdálenost od trigonometru na Švédských šancích 350m.

Měřeno dne Zjištěno na místě.
V Přerově, dne 21. června 1945.

Původní místo hrobu mužů na přerovském hřbitově. Valerie Suržinová, vnučka manželů Bély a Pauly Kovaczových, zde položila kytici jako první z pozůstalých po listopadu 1989.

Meditace Julia Schustera

Ve stínu kříže

Se smutkem v duši vzpomínáme v těchto dnech
našich otců, bratrů, synů a dcer,
vzpomínáme všech obětí nenávisti a krutosti války.

My, kdož jsme stáli ve stínu kříže
a horký kalich utrpení
vypili až do dna na Golgatě našeho domova,
skláníme se pod křížem našeho Pána
a otvíráme naše bolesti a žalem,
křečovitě sevřelá srdce a sevřelé ruce,
dbaje přikázání a odpuštění.

V upomínku obětí oněch let
chceme všem lidem dát znamení:
sepínáme svoje ruce k motlitbě
a podáváme je všem v míru a přátelství.

Vzpomínka na mrtvé

Zde odpočívají Vaši mrtví, jejichž hlasy zmlkly.
Kloníme se v úctě nad početnými oběťmi
násilí války.

Vzpomínáme na ně
s hlubokým zármutkem a s lítostí.
Utrpení však tříbí mysl a srdce člověka,
činí jej přístupným pro více lidskosti.

Budiž proto tato pamětní slavnost
výzvou k míru a přátelství.
Vzpomínáme obětí násilí
kdykoliv a kdekoliv na světě,
prosme o odpuštění.

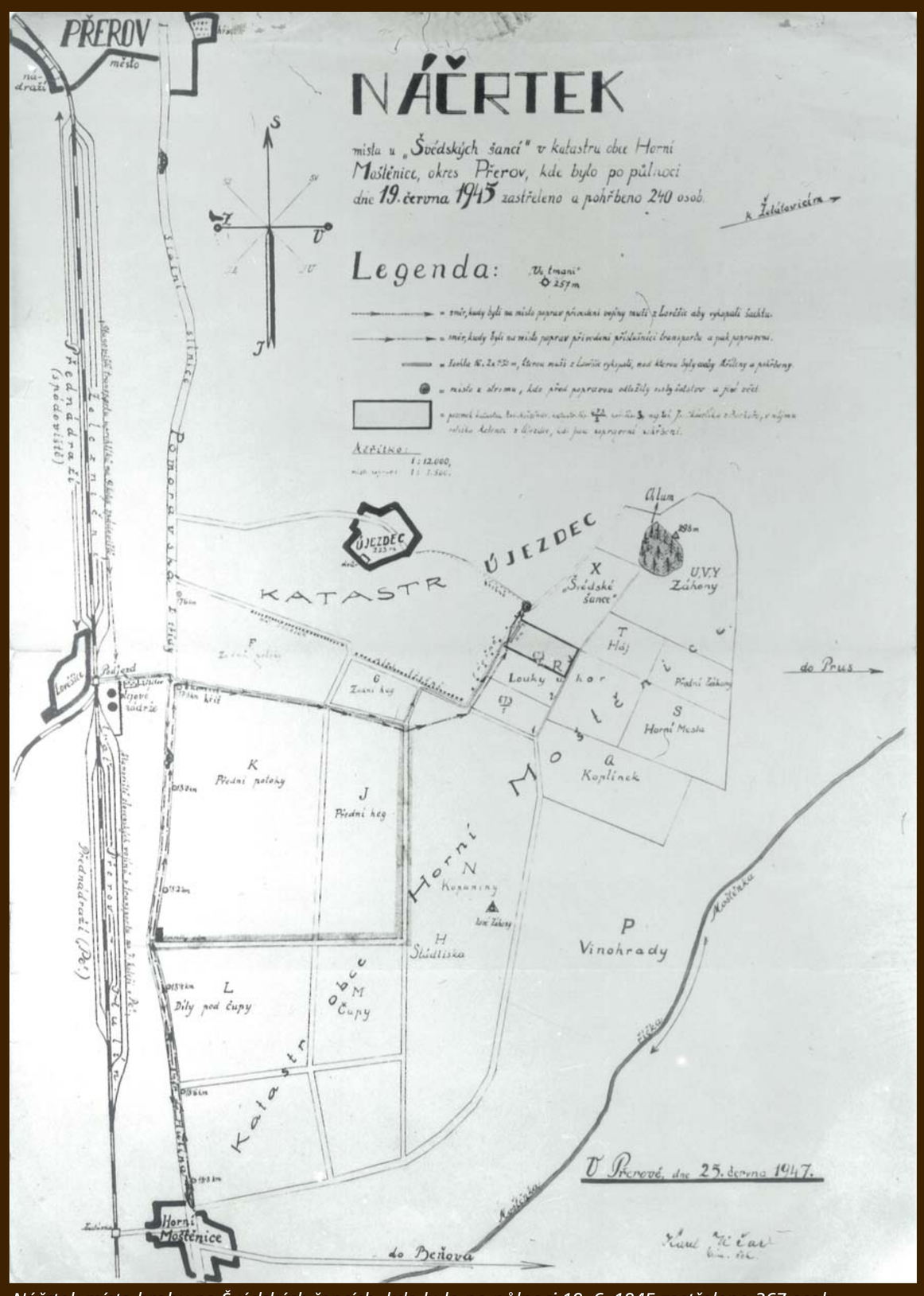

Náčrtek místa hrobu na Švédských šancích, kde bylo po půlnoci 19. 6. 1945 zastřeleno 267 osob

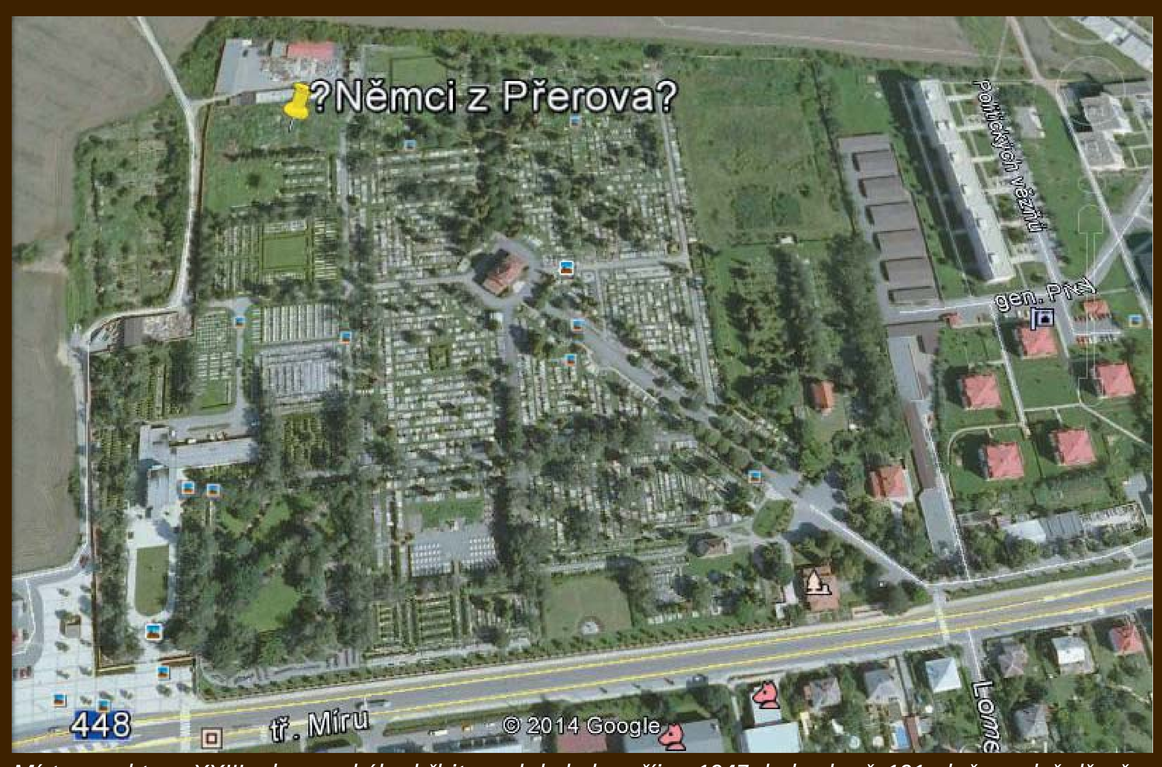

Místo v sektoru XXIII. olomouckého hřbitova, kde byly v říjnu 1947 do hrobu č. 191 uloženy dvě dřevěné bedny, pokryté pozinkovaným plechem s popelem žen a dětí z tamního krematoria.

Národnostní skladba obyvatel Československé republiky v letech 1921 a 1930.

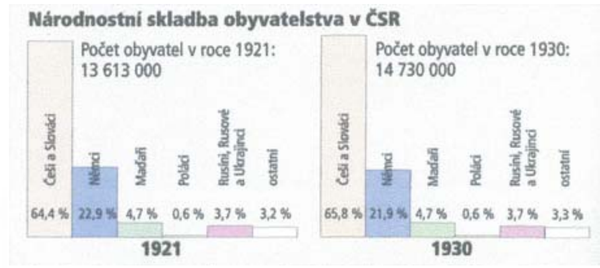

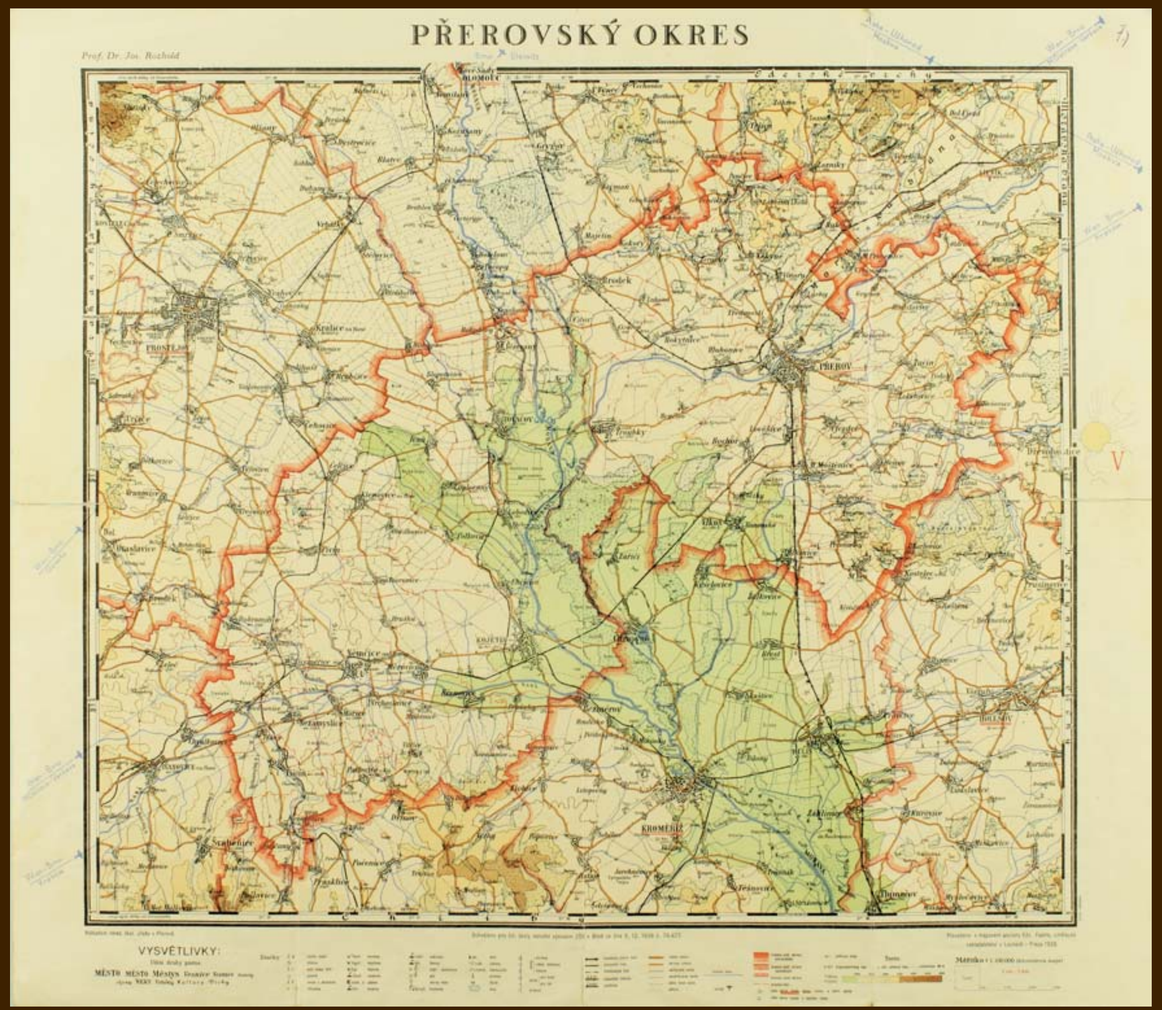

Zobrazení Švédských šancí na mapě Přerovského okresu RNDr. Josefa Rozholda z roku 1936.

Nástin polohy švédského vojenského tábora při srpnovém obléhání Přerova roku 1643.

Pohled na přerovský zámek od akademického malíře Augustina Mervarta z roku 1940.

Přerov mezi dvěma světovými válkami ve XX. století na fotografii Jindřicha Poštulky a na obraze akademického malíře Augustina Mervarta z roku 1934.

Přerov v průběhu druhé světové války

Zničené mosty.

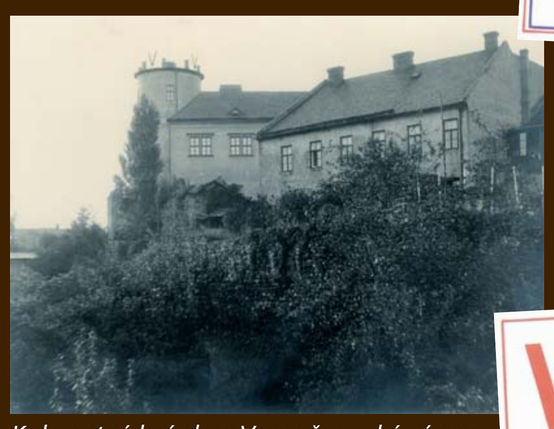

Kulometné hnízdo a V na přerovské zámecké věži. (Symbol V = Viktoria – vítězství.)

„V“ na Bílkově pomníku Jana Blahoslava na Horním náměstí v Přerově na fotografii J. Poštulky

Gymnazijní budova v Přerově sloužila jako Hitlerova kasárna.

Na přerovských ulicích se objevovala často auta s německými hesly „S Adolfem Hitlerem zvítězíme!“

Exhumace přerovských obětí v Olomouci-Lazcích dne 12. 5. 1945.

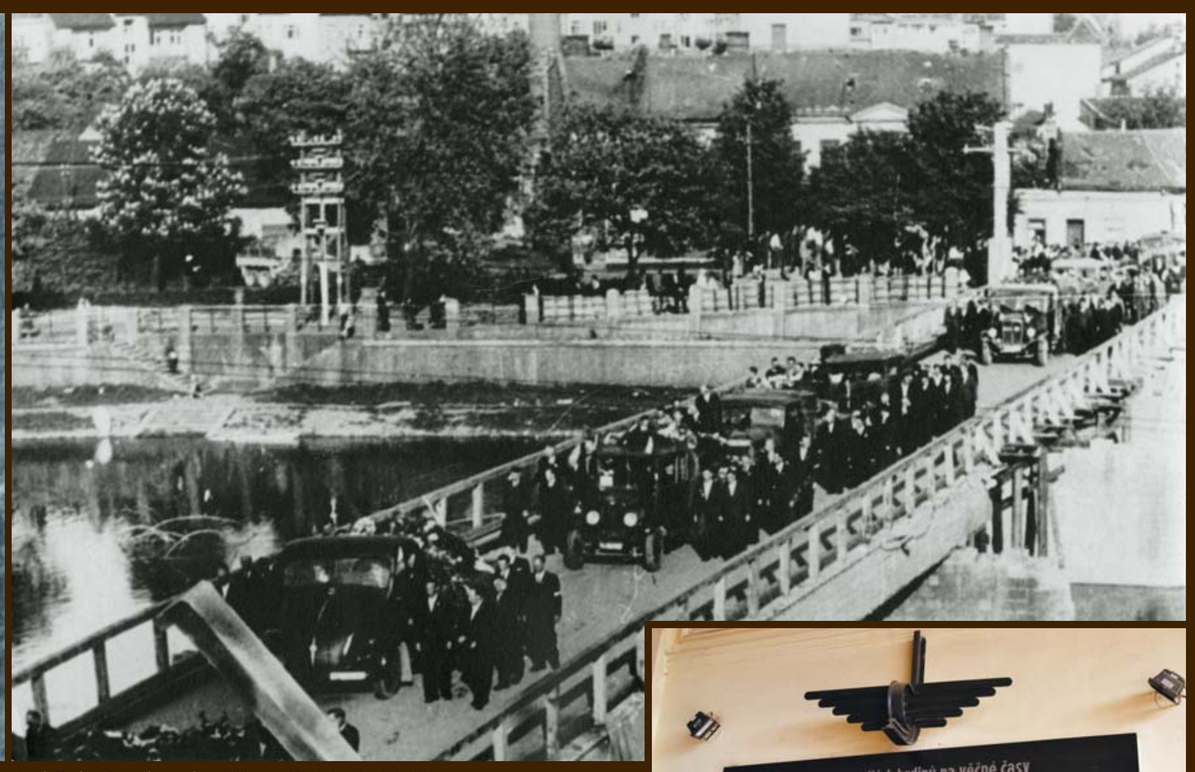

Pohřební průvod v Přerově 14. 5. 1945.

Pomníčky na střelnici v Olomouci Lazcích z roku 1946 a 1972 připomínaly 23 obětí Přerovského povstání.

Ukládání rakve jedné z obětí 2. 5. 1945 do hrobu v přerovském parku Michalov dne 14. 5. 1945.
Pamětní deska mrtvým přerovským obětem v budově přerovského nádraží.

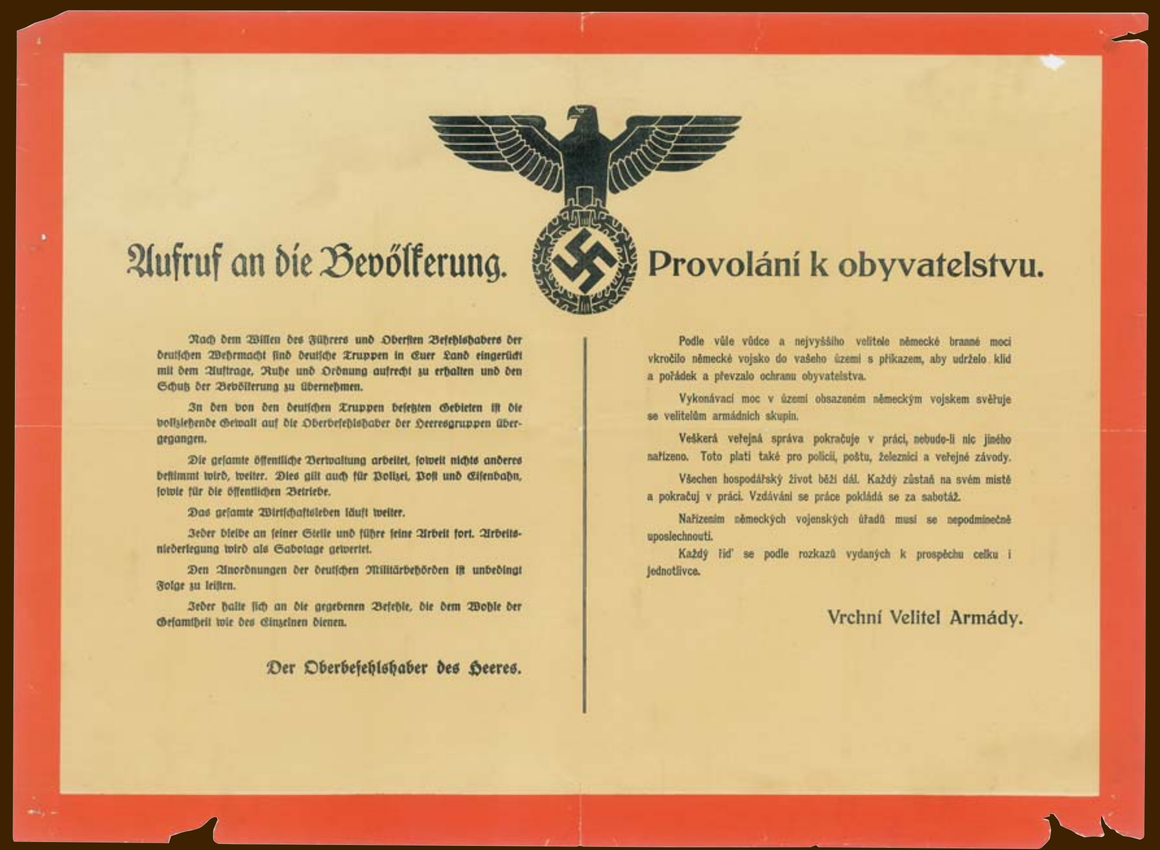

Aufruf an die Bevölkerung. Provolání k obyvatelstvu.

Nach dem Willen des Führers und Obersten Befehlshabers der deutschen Wehrmacht sind deutsche Truppen in Euer Land eingerückt mit dem Auftrage, Ruhe und Ordnung aufrecht zu erhalten und den Schutz der Bevölkerung zu übernehmen.

In den von den deutschen Truppen besetzten Gebieten ist die vollziehende Gewalt auf die Oberbefehlshaber der Heeresgruppen übergegangen.

Die gesamte öffentliche Verwaltung arbeitet, soweit nichts anderes bestimmt wird, weiter. Dies gilt auch für Polizei, Post und Eisenbahn, sowie für die öffentlichen Betriebe.

Das gesamte Wirtschaftsleben läuft weiter.

Jeder bleibe an seiner Stelle und führe seine Arbeit fort. Arbeitsniederlegung wird als Sabotage gewertet.

Den Anordnungen der deutschen Militärbehörden ist unbedingt Folge zu leisten.

Jeder halte sich an die gegebenen Befehle, die dem Wohle der Gesamtheit wie des Einzelnen dienen.

Der Oberbefehlshaber des Heeres.

Podle vůle vůdce a nejvyššího velitele německé branné moci vkročilo německé vojsko do vašeho území s příkazem, aby udrželo klid a pořádek a převzalo ochranu obyvatelstva.

Vykonávací moc v území obsazeném německým vojskem svěřuje se velitelům armádních skupin.

Veškerá veřejná správa pokračuje v práci, nebude-li nic jiného nařízeno. Toto platí také pro policii, poštu, železnici a veřejné závody.

Všechen hospodářský život běží dál. Každý zůstaň na svém místě a pokračuj v práci. Vzdávání se práce pokládá se za sabotáž.

Nařízením německých vojenských úřadů musí se nepodmíněně uposlechnouti.

Každý řid' se podle rozkazů vydaných k prospěchu celku i jednotlivce.

Vrchní Velitel Armády.

Výzva vlády k veřejným zaměstnancům Protektorátu Čechy a Morava, květnové číslo německého listu Fronta a domovina z roku 1945 se zprávou o smrti Adolfa Hitlera.

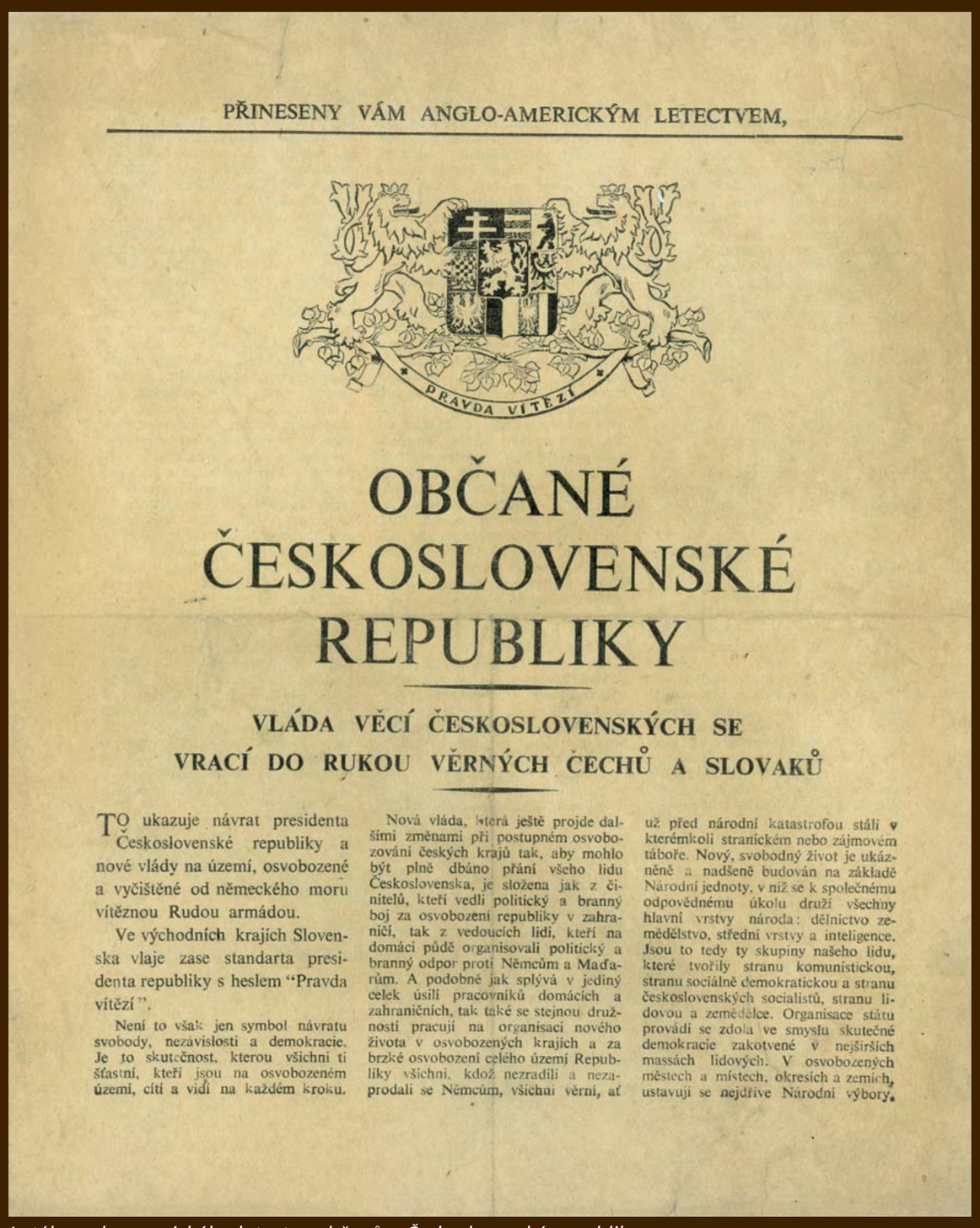

PŘINESENY VÁM ANGLO-AMERICKÝM LETECTVEM,

PRAVDA VÍTĚZÍ

OBČANÉ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

VLÁDA VĚCÍ ČESKOSLOVENSKÝCH SE VRACÍ DO RUKOU VĚRNÝCH ČECHŮ A SLOVAKŮ

TO ukazuje návrat presidenta Československé republiky a nové vlády na území, osvobozené a vyčištěné od německého moru vítěznou Rudou armádou.

Ve východních krajích Slovenska vlaje zase standarta presidenta republiky s heslem "Pravda vítězí".

Není to však jen symbol návratu svobody, nezávislosti a demokracie. Je to skutečnost, kterou všichni ti šťastní, kteří jsou na osvobozeném území, cítí a vidí na každém kroku.

Nová vláda, která ještě projde dalšími změnami při postupném osvobozování českých krajů tak, aby mohlo být plně dbáno přání všeho lidu Československa, je složena jak z činitelů, kteří vedli politický a branný boj za osvobození republiky v zahraničí, tak z vedoucích lidí, kteří na domácí půdě organisovali politický a branný odpor proti Němcům a Maďarům. A podobně jak splývá v jediný celek úsilí pracovníků domácích a zahraničních, tak také se stejnou družností pracují na organisaci nového života v osvobozených krajích a za brzké osvobození celého území Republiky všichni, kdož nezradili a nezaprodali se Němcům, všichni věrní, ať už před národní katastrofou stáli v kterémkoli stranickém nebo zájmovém táboře. Nový, svobodný život je ukázněně a nadšeně budován na základě Národní jednoty, v níž se k společnému odpovědnému úkolu druží všechny hlavní vrstvy národa: dělnictvo zemědělství, střední vrstvy a inteligence. Jsou to tedy ty skupiny našeho lidu, které tvořily stranu komunistickou, stranu sociálně demokratickou a stranu československých socialistů, stranu lidovou a zemědělce. Organisace státu provádí se zdola ve smyslu skutečné demokracie zakotvené v nejširších massách lidových. V osvobozených městech a místech, okresích a zemích, ustavují se nejdříve Národní výbory.

Leták anglo-amerického letectva občanům Československé republiky.

Aufruf

an die deutschen Truppen und ihre Führung

Am 7. Mai 1945 unterzeichnete das Oberkommando der deutschen Wehrmacht in Reims die bedingungslose militärische Kapitulation aller deutschen Truppen sowie an der West- als auch an der Ostfront.

Die bedingungslose Kapitulation tritt ab 8. Mai 1945 23 Uhr nach mitteleuropäischer Zeit in Kraft.

Ich fordere:

1. Alle deutschen Truppenteile, alle deutschen Soldaten, Offiziere und Generale haben ab 8. Mai 1945 23 Uhr nach mitteleuropäischer Zeit jegliche Kriegshandlungen einzustellen und die Waffen zu strecken.
2. Jede Division hat am 9. Mai 1945 bis 7 Uhr nach mitteleuropäischer Zeit zur russischen Hauptkampflinie je einen Offizier zu entsenden, der meine Anweisungen bekommen wird.
3. Ich warne: Wenn die deutschen Soldaten, Offiziere und Generale meine Forderung, die Kriegshandlungen einzustellen und die Waffen zu strecken, zur festgelegten Zeit nicht ausführen, werde ich den Befehl erlassen, sämtliche Reste der deutschen Truppenteile, die meinen Truppen gegenüberstehen, zu vernichten.

8. Mai 1945.

Der Oberbefehlshaber der 4. Ukrainischen Front
General der Armee
A. JEREMENKO

An die deutschen Soldaten im Raum von Troppau!

Kapitulation – die einzige Rettung!

Deutsche Offiziere und Soldaten im tschechoslowakischen Kessel!

Ihr seid von allen Seiten von den Truppen der drei verbündeten Großmächte eingeschlossen! Die kleine Lücke nach Oesterreich, die Euch noch verblieben war, ist nun ebenfalls geschlossen!

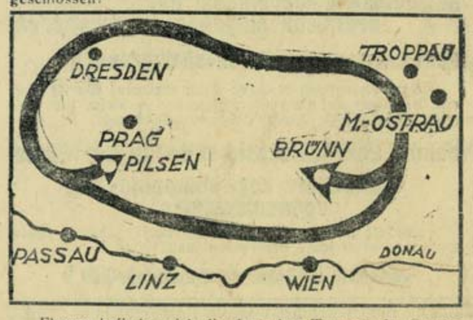

Ebenso befinden sich die deutschen Truppen in Oesterreich in einem Kessel. Somit steht Ihr völlig allein der gewaltigen Uebermacht der alliierten Truppen gegenüber.

Lesen und weitergeben!

An die deutschen Soldaten im Raum von Troppau!

BERLIN in russischer Hand

Am 2. Mai zerschmetterten die Truppen der Roten Armee nach hartnäckigen Straßenkämpfen die letzten Reste der deutschen Heeresgruppe in Berlin und nahmen die deutsche Hauptstadt vollständig in Besitz.

Die Besatzung von Berlin hat am 2. Mai, um 15 Uhr, zusammen mit dem Befehlshaber der deutschen Truppen in Berlin, General der Artillerie Weidling an der Spitze, den Widerstand eingestellt und die Waffen gestreckt.

Insgesamt haben sich im Raum von Berlin und in Berlin selbst 134 000 deutsche Wehrmachtsangehörige ergeben, darunter 15 Generale und viele andere höhere Offiziere.

Die russischen Truppen sind weit westlich über Berlin hinaus vorgestoßen und haben sich mit den anglo-amerikanischen Truppen an der Elbe vereinigt. Jetzt haben sich die Armeen der verbündeten Großmächte in der Frontbreite von Wismar an der Ostsee bis Dresden vereinigt und haben schon fast ganz Deutschland besetzt.

WARNUNG

der Regierungen der Sowjetunion, der Vereinigten Staaten von Amerika und Groß-Britanniens

an alle deutschen Kommandanten, Wachmannschaften und Gestapo-Beamten.

Im Namen aller Vereinten Nationen, die sich im Kriege mit Deutschland befinden, wenden sich die Regierungen der Sowjetunion, der Vereinigten Staaten von Amerika und Großbritanniens hierdurch mit einer feierlichen Warnung an alle Kommandanten und Wachmannschaften, in deren Gewalt sich in Deutschland und in den von Deutschland okkupierten Gebieten Kriegsgefangene der Verbündeten befinden, sowie an die Gestapo-Beamten und alle sonstigen Personen, unabhängig von dem Charakter ihrer Dienststellung und ihrem Rang, in deren Gewalt Kriegsgefangene übergeben wurden, sei es im Kampfgebiet, auf den Verkehrswegen oder in den rückwärtigen Gebieten. Die drei Regierungen erklären, daß alle diese Personen für Sicherheit und Wohlbefinden aller Kriegs-

Letáky vyzývající německé vojáky a důstojníky ke kapitulaci.

Protektorátní bankovky a potravinové lístky.

Příchod karpatských Němců na území Slovenska

Příchod karpatských Němců na území Slovenska se datuje od 13. a 14. století a v průběhu let vznikly tři hlavní sídelní oblasti: Bratislava a okolí, Hauerland a Spiš.

Sídelní oblast Hauerland

Německé osídlování středního Slovenska podnítilo bohatství rud vzácných kovů. Ve 13. a 14. století vzniklo „sedm dolnouherských báňských měst“, mezi nimi „zlatá“ Kremnica, „stříbrná“ Banská Štivnica a „měděná“ Nanská Bystrica. Centry Huerlandu jsou Kremnica a Nitrianske Pravno. Kremnica v roce 1328 získala městská privilegia, stala se sídlem královské komory a právem ražení mincí. V Nitriansom Pravne se v roce 1337 vzpomíná rýžování zlata. Ve 14. století byly kolem těchto míst založeny na šoltýsském právu samostatné obce, jejichž obyvatelé se při práci v dolech věnovali i hospodaření na tamní málo úrodné půdě.

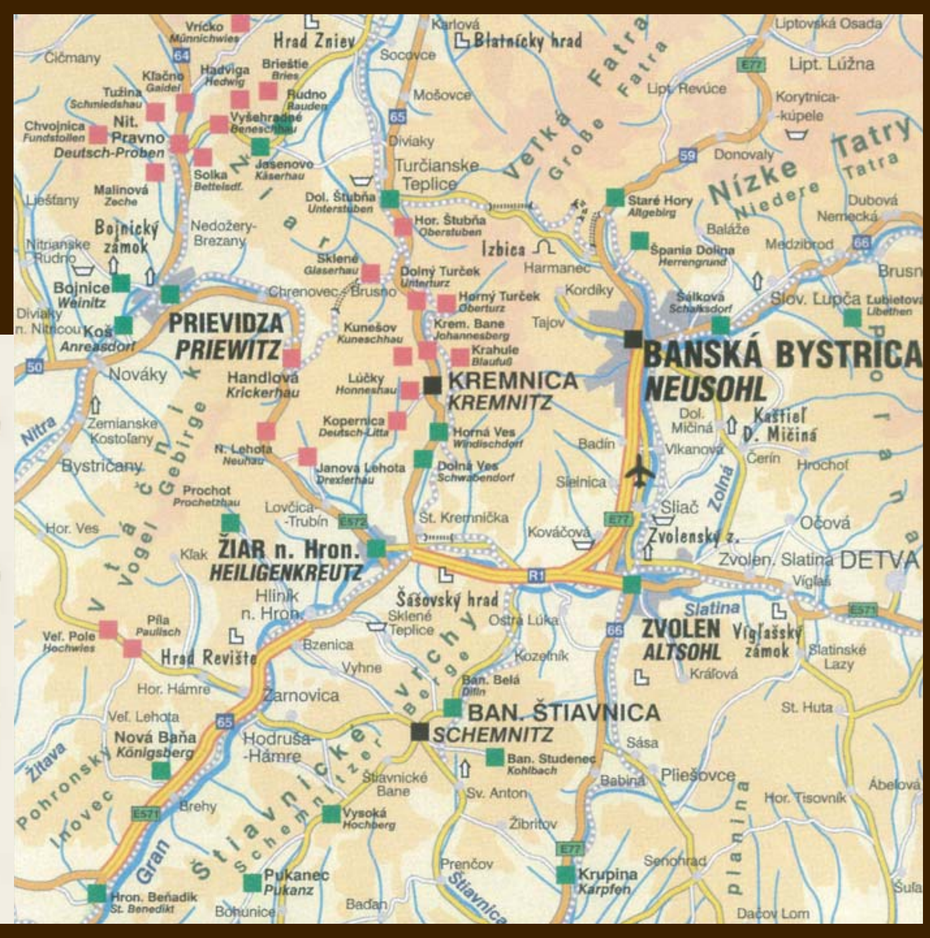

V roku 1940 – *Im Jahre 1940:*

- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil
- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva viac ako 20 %, alebo najmenej 200 obyvateľov
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil von über 20 % oder mindestens 200 Personen
- Sídla s pôvodne nemeckým obyvateľstvom
  Orte mit ehemals deutscher Bevölkerung

Přechod mezi kremnickou a pravňanskou oblastí představuje největší německá obec Hauerlandu Handlová, která vznikla v roce 1367. V roce 1930 měla obec 5 349 německých obyvatel. Nejjižnějšími obcemi této oblasti jsou Píla a Veľké pole.

Pojmenování „Hauerland“ se vžilo po roce 1930, protože z 24 německých obcí osmi končí název slabikou „hau“, což znamená planina vzniklá vykácením lesa. Původ Němců Hauerlandu je převážně ve východní části středního Německa a v Bavorsku.

Sídelní oblast Spiš

Leží na jedné z nejdůležitějších evropských obchodních cest pozdního středověku, která údolím Hornádu a do Visly vtékající řeky Poprad spojovala Uhersko s Polskem. Na horní Spiši vzniklo ve 13. století Společenství spišských měst s centry v Kežmarku a Levoči. Na řece Hnilec leželo šest hornických měst. V údolí Bodvy leží Medzev a Štós, města hamrovníků. Už v roce 1209 darovala Spiš Gertrúda, německá manželka uherského krále Ondřeje II., svému bratrovi Eckbertovi, biskupovi z Bamberku. V letech 1412–1772 bylo 13 míst horní Spiše pod polskou správou.

Na relativně malém území obklopeném krásnou vysokohorskou scenérií vykazuje Spiš takové bohatství středověkých uměleckých hodnot jako málokterá jiná krajina. Spišské hrady a zámky, historická jádra měst, katolické a evangelické kostely, spišské zvonice, radnice a měšťanské domy,sakrální umění a oltáře patří mezi kulturní památky s nejvyšší hodnotou. Původní vlastí spišských němců bylo střední Fransko, vžil se však termín „Spišští Sasi“.

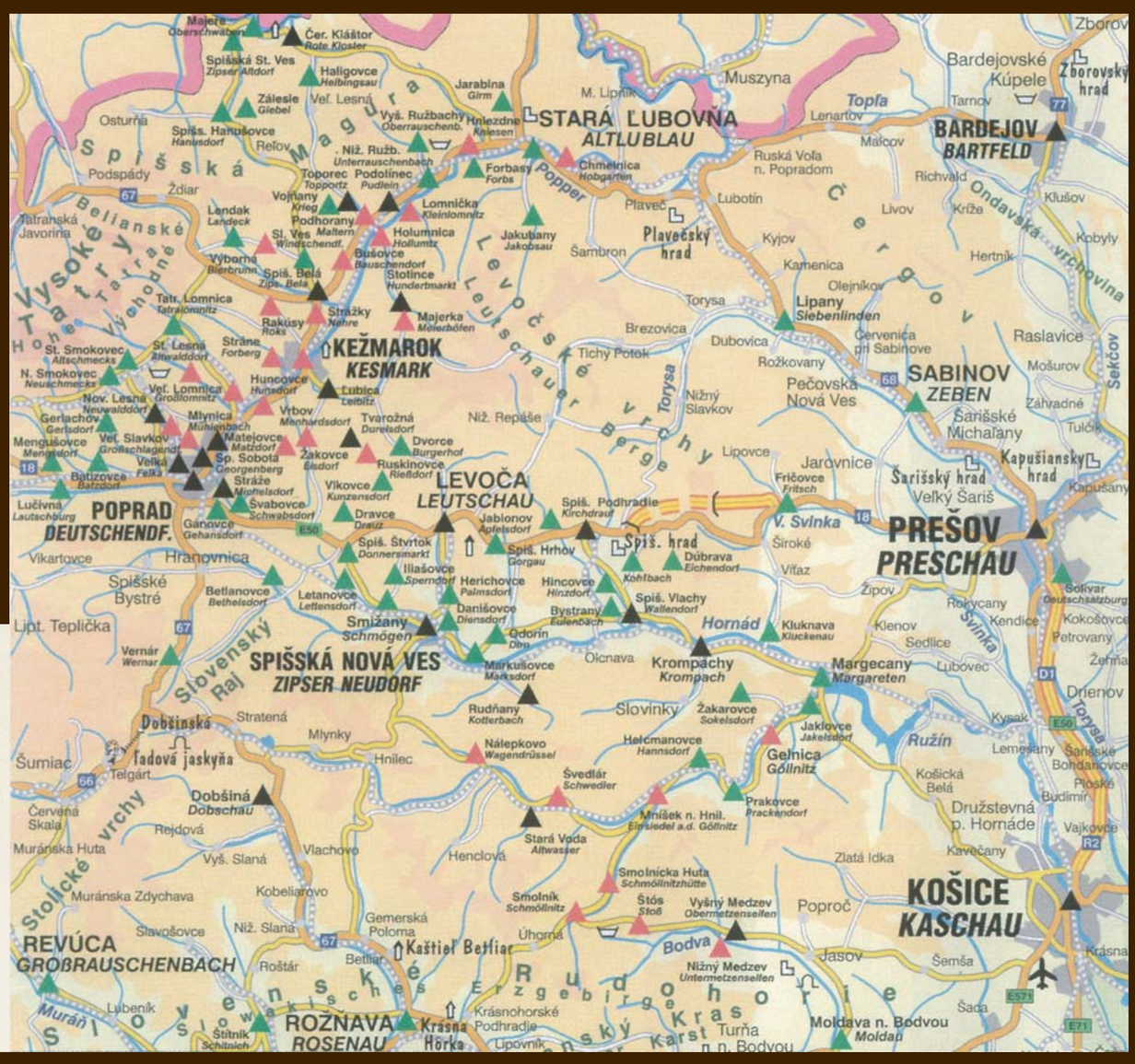

V roku 1940 – *Im Jahre 1940:*

- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil
- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva viac ako 20 %, alebo najmenej 200 obyvateľov
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil von über 20 % oder mindestens 200 Personen
- Sídla s pôvodne nemeckým obyvateľstvom
  Orte mit ehemals deutscher Bevölkerung

Sídelní oblast Bratislava a okolí

Při hranici s Rakouskem a Maďarskem se rozprostírá bratislavská oblast se šesti (1930) obcemi, ve kterých tvořilo německé obyvatelstvo většinu, a devíti obcemi s výraznějším zastoupením německé menšiny. I město Bratislava mělo do roku 1900 převahu německého obyvatelstva. V roce 1945 v tomto regionu žilo asi 50 000 Němců. Při sčítání lidu v roce 2001 se k německé národnosti v této oblasti přihlásilo 1 342 Němců. Na severu se na Bratislavu napojovala německá vinohradská města Svätý Jur, Pezinok a Modra, která si svou starou německou tradici uchovávala. Východně od Bratislavy leželo šest obcí Žitného ostrova, z kterých Prievoz byl světoznámý svým lidovým divadlem.

Obyvatelé Bratislavy prožili pohnuté dějiny: v letech 1563–1930 viděli korunovace několika uherských králů, městské hradby odolávaly náporu Tatarů a Turků. Nevyhnula se jim ani chorela a mor. V roce 1805 zde byla podepsána mírová smlouva mezi Rakouskem a Francií. V Bratislavě se usídlili mnohé aristrokratické rodiny. Žili tu významné osobnosti evropské hudby, umění a vědy.

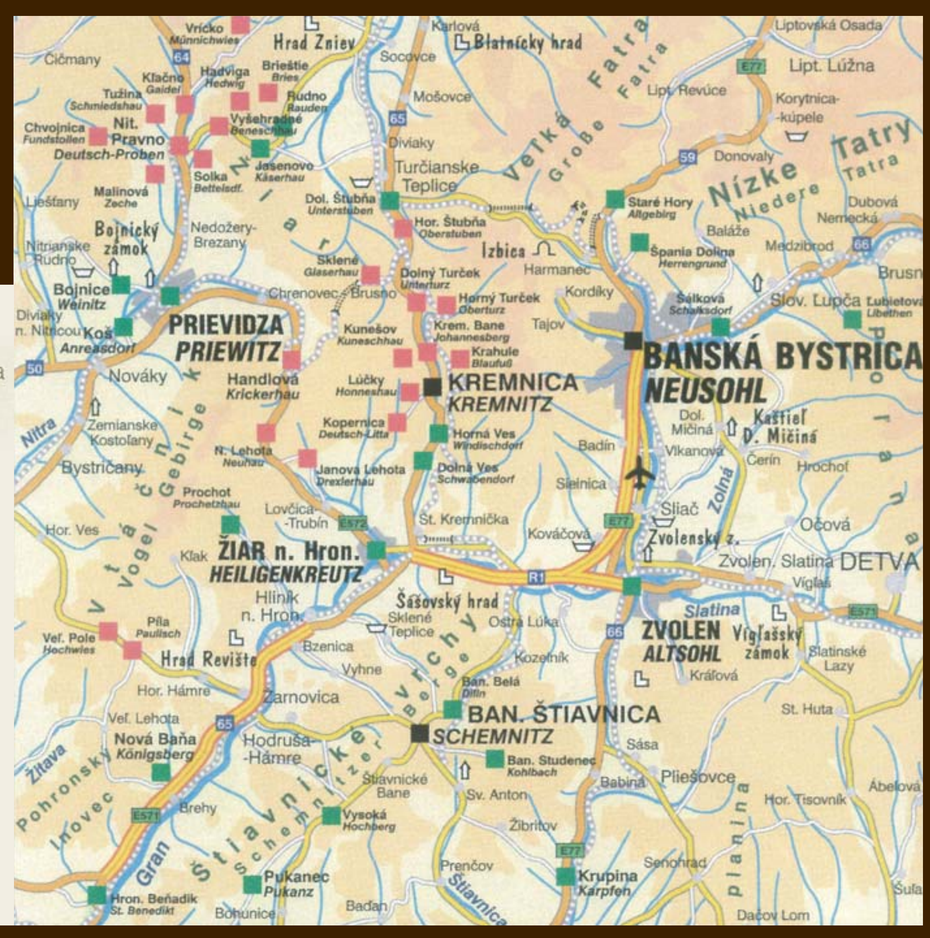

V roku 1940 – *Im Jahre 1940:*

- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil
- Sídla s prevažujúcim podielom nemeckého obyvateľstva viac ako 20 %, alebo najmenej 200 obyvateľov
  Orte mit überwiegend deutschen Bevölkerungsanteil von über 20 % oder mindestens 200 Personen
- Sídla s pôvodne nemeckým obyvateľstvom
  Orte mit ehemals deutscher Bevölkerung
- Sídla s podielom habánskeho obyvateľstva (16.–19. storočie)
  Ortschaften mit einemAnteil der Habaner (16.–19. Jhr.)
- Osady drevorubačov v Malých Karpatoch
  Siedlungen der Holzhacker in den Kleinen Karpaten

Dobšiná (Dobschau) mezi dvěma světovými válkami a dnes

Nákladní vozy a lokomotiva z doby, kdy byli Dobšinčané evakuováni do severozápadních Čech.

Bruslení v létě v Dobšinské ledové jeskyni.

Pomník dobšinským obětem masakru na Švédských šancích byl v Dobšiné odhalen 25. 6. 1995.

K dalším větším enklávám karpatských Němců na Slovensku se řadí: Holumnica (Holumnitz), Kežmarok (Kösmark), Matějovice (Michelsdorf), Mlýnica (Mühlenbach), Poprad (Deutschendorf), Spišská Sobota (Georgenberg), Stará Lesná (Altwalddorf), Velká Lomnice (Gross Lomnitz), Velký Slavkov (Grossschlagendorf), Mníšek nad Hnilcom (Einsiedel an der Göllnitz).

S následným osvobozováním Slovenska daly německé úřady příkaz k evakuaci karpatských Němců do severozápadních Čech, která proběhla v poslední třetině roku 1944 a na počátku následujícího roku. I když s tímto rozhodnutím vesměs nesouhlasili, nakonec museli např. němečtí obyvatelé Dobšiné uposlechnout a odjet nákladními auty do Batizoviec u Popradu. Následující den pak odjeli vlakem směrem do severních a západních Čech. Jen ze Spiše bylo zde vypraveno osmdesát vagonů. Po třech dnech jízdy byli následně rozmístěni ve Šluknově, Rumburku, Chabařovicích u Ústí nad Labem a Kraslic u Sokolova aj.

Exteriér a interiér kostela v Janové Lehotě.

Památník místním obětem masakru na Švédských šancích 19. 6. 1945 v Janové Lehotě.

Pomník zavražděným na Švédských šancích v Mlýnici.

Janova Lehota (Drexlerhau), celkový pohled z května 2000.

Návrat karpatských Němců a jiných národností na střední Slovensko, přesun československých vojáků z pražské přehlídky zahraničního vojska do Bratislavy a jejich setkání v Přerově

Měsíc po ukončení druhé světové války se slovenští karpatští Němci pomalu chystali k návratu do svých domovů. Osudný pro ně byl středomoravský Přerov, kde se střetly dva transporty. Dne 18. 6. 1945 v 6.15 hodin přijel z Prahy vojenský vlak č. 2 059, který vezl na Slovensko příslušníky z pražské vojenské přehlídky našeho zahraničního vojska, která se konala za účasti prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše, ministra obrany generála Ludvíka Svobody a velícího důstojníka této přehlídky, přerovského rodáka, maršála britského Královského letectva (RAF) RNDr. Karla Janouška 15. června 1945 na Václavském náměstí v Praze. Následně po nich přijel na vedlejší kolej vlak s navracejícími se karpatskými Němci.

Přehlídku československého zahraničního vojska na pražském Václavském náměstí 15. 6. 1945 vedl generál Karel Janoušek za přítomnosti prezidenta dr. E. Beneše, ministra obrany generála L. Svobody a dalších.

Rodný dům Karla Janouška na Žerotínově náměstí v Přerově (první zleva).

Dvoudenní přerovská zastávka vojenského transportu bývalých příslušníků 1. československého armádního sboru, nyní nově ustanoveného 17. pěšího pluku z Petržalky.

Nejprve hned ráno neúspěšně žádal poručík Obranného bezpečnostního zpravodajství Karol Pazúr o vydání zatčených Němců na Okresním národním výboru v Přerově s úmyslem na jejich potrestání, aby si vylepšil vlastní nepříliš dobrou pověst. Když neuspěl Pazúr na přerovském ONV, vrátil se ke svým podřízeným vojákům a uslyšel mluvit německy osazenstvo právě zmíněného transportu karpatských Němců. Bezdůvodně na přerovském přednádraží v Lověšicích je Karol Pazúr obvinil ze zrady a spolupráce s nacisty. Násilně je nechal vystoupit z vagonů a začal je vyslýchat. O všech pak prohlásil, že jsou stoprocentně Němci a došel k závěru, že všichni byli přisluhovači nacismu.(Později se vyšetřováním prokázalo, že mnozí měli u sebe nejen doklady o bezúhonnosti a že podporovali Slovenské národní povstání. Nejeden ze zadržených měl dokonce slovenskou národnost.) Dlouho také zamlčoval, že mezi popravenými byly i děti do 15. let. O mladých obětech prohlašoval, že to byli vesměs členové Hitlerjugend.

Hlavní nádražní budova v Přerově.

Koleje číslo sedm a devět na přerovském přednádraží u Lověšic, kde stály transporty se slovenskými vojáky a karpatskými Němci. (Stav z roku 1993.)

Loupežná vražda 267 osob na Švédských šancích po půlnoci 19. 6. 1945

Nejprve průvod vedli vojáci do Horní Moštěnice, kde je chtěli po zastřelení spálit v místní cihelně. Jelikož ta nebyla v provozu, tak se vrátili ke kamennému baroknímu kříži u Lověšic a zde je pak po vykopání jámy velikosti 17 × 2 × 2 metry lověšickými občany od 0,30 do 4,30 vždy po desíti až patnácti stříleli ze vzdálenosti z jednoho metru do týla a házely do vykopané jámy. Kojence a malé děti stříleli v náručí matek! Hrůzný vražedný akt vykonalo třináct vojáků, vybraných přímo Karolem Pazúrem. Oběti se museli vysvléct do spodního prádla, odevzdat průkazy totožnosti i veškeré cennosti, peníze a vkladní knížky.

Barokní kamenný kříž u Lověšic, nahoře Švédské šance.

Nádražní budova.

Říjnová exhumace obětí v roce 1947 a počátky vyšetřování tohoto masakru. Soudní řízení, vyšetřovatelé a zprávy v denním tisku

V říjnu roku 1947 se objevily v denním tisku první zprávy o hromadném hrobu na Švédských šancích.

Volné Slovo

Roč. III. - Č. 165. 1·50 Kčs

List čs. strany národně socialistické

Děti, kdo vyhraje?

Volné Slovo

5h

MILION KORUN

XI. VŠESOKOLSKÉMU SLETU

To víte, že jsme v neděli pro vás připravili soutěž, ve které můžete vyhrát dobrý skutek pro své rodiče pro své kamarády, a k tomu ještě hezkou odměnu pro vlastní potěšení. Není to jenom takové obyčejné soutěž, jde o velkou věc. Představte si, že Melantrich věnuje XI. všesokolskému sletu celý milion korun, který udělá mnoha lidem velikou radost. Proto jim umožní, aby navštívili sletové dny ve dnech sletových, dík vaší spolupráci s námi. Víme, že citíte se blízky, to jste dokázali v předsletových slavnostech, kdy jste získali pro Prahu svým radostným pochodem ulicemi hlavního města a strženým cvičením na stěžni. Jistě každý z vás má touhu, aby vykonal dobrý skutek pro toho, koho má rád. Pro tatínka, pro maminku, pro sestřičku, pro bráchu — a tím i pro sebe. Naše soutěž je zahájena, proto chutě do toho! Čím větší počet známek odevzdáte, tím větší naděje na vítězství. Střádejte známky, které naleznete v našich novinách, a pečlivě je uschovejte, aby jich bylo co možná nejvíce, abyste vyhráli první cenu. Víme, že budeme častěji scházet se, ale víme si vždy něco o tom, jak soutěž pokračuje.

Bevinův projev na první schůzce evropského výboru

Kolik věnují USA na pomoc Evropě?

Američané soudí, že pařížská konference je nejzdařilejší z poválečných konferencí

Paříž 16. července. (up) V budově francouzského ministerstva zahraničí byla dnes dopoledne v 10 hodin zahájena první schůzka evropského výboru pro hospodářskou spolupráci, která má za úkol vypracovat návrh na Marshallův plán obnovy pro 16 evropských národů do 1. září t. r.

Britský ministr zahraničí Ernest Bevin zcela výjimečně osobně předsedal této první schůzce a proslovil krátký proslov, ve kterém uvítal přítomné delegáty a znovu jim připomněl úkol, který je očekává. Dnešní schůze výboru byla důvěrná a novinářům nebyl dovolen přístup.

Na washingtonských politických místech se soudí, že přes nedočast východoevropských států je pařížská konference nejzdařilejší poválečnou mezinárodní konferencí. Pokud jde o možnosti praktického uskutečnění Marshallova plánu, předáci republikánské strany setrvávají na vyčkávacím stanovisku. Bílý dům, ministerstvo zahraničních věcí a demokratická strana jsou plně oddány uplatnění Marshallova plánu. Sněmovna representantů se usnesla, aby bylo zjištěno, jakými zdroji mohou Spojené státy disponovat pro praktické uplatnění Marshallova plánu. Republikánský klub navrhl, aby ještě před odchodem na prázdniny byl zvolen 19členný výbor pro toto šetření.

Na své nedávné cestě do Londýna měl ministr zahraničí Jan Masaryk na lodi dosti času, aby si pohovořil s norskými ministry. Na našem snímku je jeho sousedem velitel našeho letectva ve Velké Británii divizní generál Janoušek.

H. Stassen

Americká pomoc všem

New York 16. července. -ČTK- Bývalý guvernér Harold Stassen, jenž patří mezi kandidáty republikánské strany na úřad příštího presidenta Spojených států, řekl v rozhlasovém projevu, že Spojené státy musí poskytnout pomoc i státům, jež se nezúčastnily pařížské konference. Je potřebí přesvědčit Sovětský svaz, že americký systém je schopen života.

Pro černý obchod

Bavorský ministr zatčen

Úřední zpráva o hromadném hrobě v Přerově

Praha, 16. července. (ČTK). Ministerstvo národní obrany a ministerstvo vnitra vydává tuto úřední zprávu:

Dne 10. července t. r. vyšel v bratislavském deníku »Čas« článek s nadpisem »Masový hrob Slováků na Moravě?« K tomuto článku se úředně oznamuje, že podle dosavadního výsledku šetření, ve kterém se pokračuje, bylo nepochybně zjištěno, že pochovaní v hrobě nejsou Slováci a že žádná osoba české národnosti neměla na případné účast.

Do Nového Malína

Ohromila nás smutná zpráva od Vás o smrtelném pádu, posvěcené krvi Čechů v Českém Malíně. Cítíme soustrasně s Vámi a zatracujeme šílence, který se tohoto hanebného činu dopustil. Nevěříme, že by se toho mohl dopustit syn našeho národa a doufáme, že tento čin bude vyšetřen a pravý viník brzy nalezen a potrestán.

Česká veřejnost jistě semkne se ke společné pomoci vyšetřujícím orgánům.

Okresní výkonný výbor čs. strany národně socialistické v Sumperku.

Postavení ČSR

Z přehledu zahraničního tisku, který se vyjadřuje k odvolání naší účasti na konferenci v Paříži, je vidno, že musíme současné naše postavení hospodářské i politické v současné Evropě pojímat chladně a věcně.

Tak diplomatický zpravodaj »Times« píše: »Nacházejíc se osamocena mezi zeměmi východní Evropy, Československo se rozhodlo odvolat svůj souhlas. V Londýně se líčí tato změny názoru, prohlašuje pomýlení na československou účast v Paříži povzbuzovala naděje, že i jiné východoevropské země se snad později připojí k Marshallovu plánu. Ale odůvodnění pražského rozhodnutí ponechává málo pochyb o síle argumentů, smetených na Čechy.«

»Manchester Guardian« »Je nutno pocitovati sympatie k československé vládě, která musela odvolat přijetí pozvání na pařížskou konferenci.«

»Star«, orgán britské liberální stra-

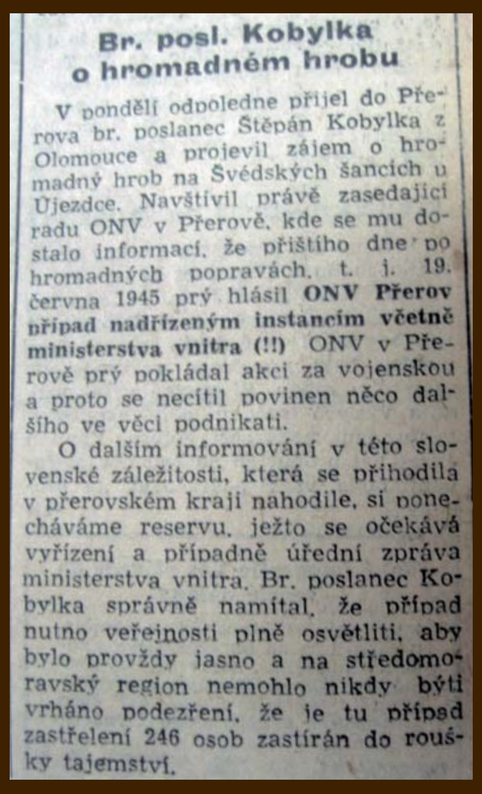

Br. posl. Kobylka o hromadném hrobu

V pondělí odpoledne přijel do Přerova br. poslanec Štěpán Kobylka z Olomouce a projevil zájem o hromadný hrob na Švédských šancích u Újezdce. Navštívil právě zasedající radu ONV v Přerově, kde se mu dostalo informací, že příštího dne po hromadných popravách, t. j. 19. června 1945 prý hlásil **ONV Přerov případ nadřízeným instancím včetně ministerstva vnitra (!!)** ONV v Přerově prý pokládal akci za vojenskou a proto se necítil povinen něco dalšího ve věci podnikati.

O dalším informování v této slovenské záležitosti, která se přihodila v přerovském kraji nahodile, si ponecháváme reservu, ježto se očekává vyřízení a případně úřední zpráva ministerstva vnitra. Br. poslanec Kobylka správně namítal, že případ nutno veřejnosti plně osvětliti, aby bylo provždy jasno a na středomoravský region nemohlo nikdy býti vrháno podezření, že je tu případ zastřelení 246 osob zastírán do rousky tajemství.

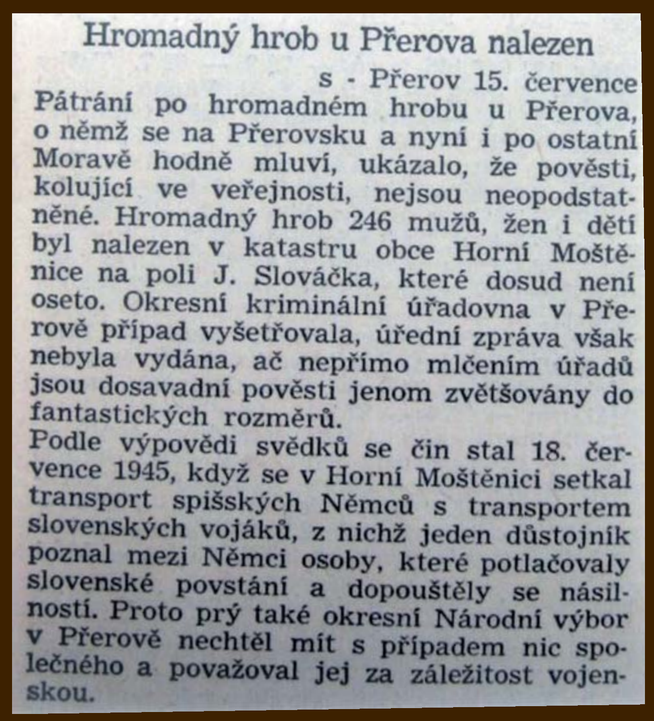

Hromadný hrob u Přerova nalezen

s - Přerov 15. července

Pátrání po hromadném hrobu u Přerova, o němž se na Přerovsku a nyní i po ostatní Moravě hodně mluví, ukázalo, že pověsti, kolující ve veřejnosti, nejsou neopodstatněné. Hromadný hrob 246 mužů, žen i dětí byl nalezen v katastru obce Horní Moštěnice na poli J. Slováčka, které dosud není oseto. Okresní kriminální úřadovna v Přerově případ vyšetřovala, úřední zpráva však nebyla vydána, ač nepřímo mlčením úřadů jsou dosavadní pověsti jenom zvětšovány do fantastických rozměrů.

Podle výpovědi svědků se čin stal 18. července 1945, když se v Horní Moštěnici setkal transport spišských Němců s transportem slovenských vojáků, z nichž jeden důstojník poznal mezi Němci osoby, které potlačovaly slovenské povstání a dopouštěly se násilností. Proto prý také okresní Národní výbor v Přerově nechtěl mít s případem nic společného a považoval jej za záležitost vojenskou.

Snímky místa činu ze soudních spisů z roku 1947

Pohled na Švédské šance, hromadný hrob a Újezdec z cesty vedoucí z Přerova do Horní Moštěnice.

Pohled na Lověšice a přednádraží (vpravo).

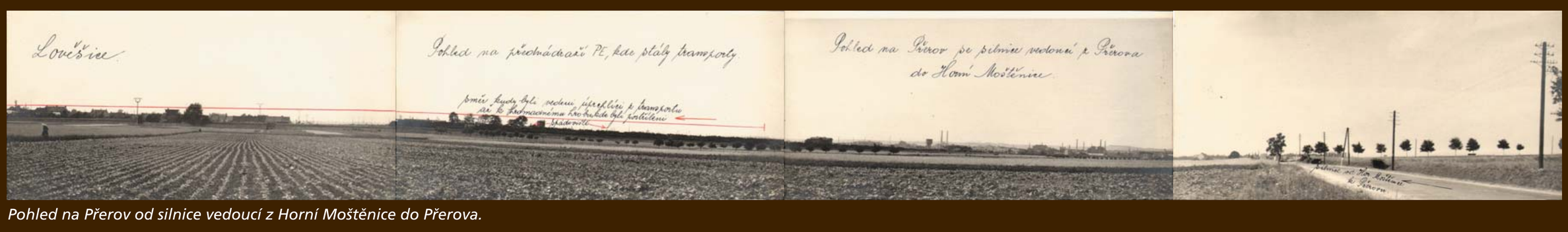

Pohled na Přerov od silnice vedoucí z Horní Moštěnice do Přerova.

Pohled na masový hrob směrem k lesíku na Švédských šancích.

Pohled ze Švédských šancí přes hrob na obec Lověšice.

Pohled ze Švédských šancí přes hrob na město Přerov.

Koleje číslo 7 a 9 na přerovském přednádraží, kde stály transporty se slovenskými vojáky a karpatskými Němci.

Krematorium v Olomouci – Neředíně.

Provozní část krematoria v Olomouci-Neředíně.

Místo, kde byly nalezeny dvě bedny s popelem žen a dětí z olomouckého krematoria, obětí ze Švédských šancí. Dne 16. 6. 2016 zde byla odhalena pamětní deska s textem: „ Kdo chrání viníky – sám se dopouští viny!" Dne 14. 10. téhož roku byl tento popel pietně uložen do kaple na přerovském hřbitově.

Civilisty vyšetřoval JUDr. František Doležel z Krajského soudu z Olomouce a vojáky pak prokurátor JUDr. Anton Rašla, jehož zásluhou byl pak i odsouzen vojenským soudem, jemuž předsedal. Odsouzen a do vězení byl pak pouze Karol Pazúr, jehož psychologický posudek osobnosti byl shrnut větou: „osoba mravně méněcenná, leč za své činy odpovědná". Během soudního procesu vešla ve známost jeho minulost, skutky jeho bratra (maďarský špión a pak dobrovolník u SS) i sestry (německá špiónka). Sám K. Pazúr, než přeběhl k Rudé armádě v roce 1943, byl aktivní ve Hlinkové gardě, dobrovolně se přihlásil nejprve na práci v německém válečném průmyslu a nakonec na východní frontu k boji proti bolševikům. Nejprve byl mu uložen vrchním vojenským soudem v Bratislavě trest na 7 roků a 6 měsíců vězení. Po odvolání K. Pazúra i A. Rašly mu ho pak Nejvyšší vojenský soud v Praze trest zvýšil na 20 roků. Zde však strávil pouze dva roky a na přímluvu Bedřicha Reicina a dalších vlivných osobností byl Pazúr prezidentem Klementem Gottwaldem amnestován. Následně zastával funkci místopředsedy Svazu protifašistických bojovníků Středoslovenského kraje. Bedřich Smetana, který byl spoluorganizátorem zmíněného masakru, byl odsouzen za jiné zločiny, které spáchal na Slovensku (hromadné loupežné vraždy v Petržalce aj.). Do vězení však nenastoupil, neboť se mu podařilo uprchnout přes Maďarsko do Izraele a pak údajně přes Austrálii na Nový Zéland, kde také zemřel.

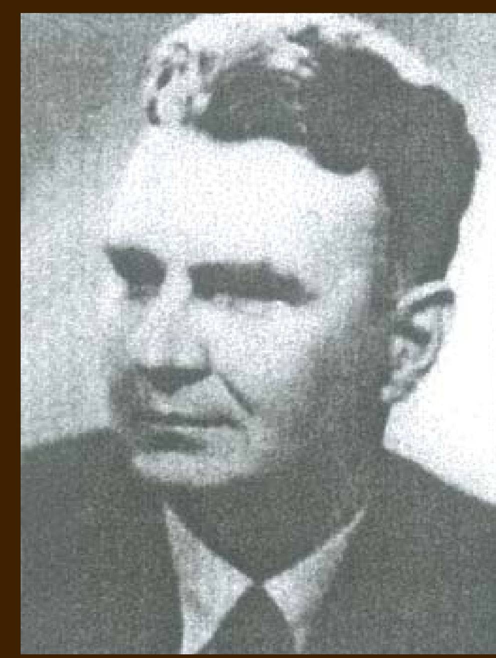

JUDr. František Doležel.

František Vaculík na dvoře statku Josefa Brázdy v Lověšicích.

JUDr. Anton Rašla.

František Vaculík, jediný místní člověk, který se vraždění aktivně zúčastnil, byl pouze vyšetřován a odsouzen nebyl. Ostatní vojáci – vrahové ze Švédských šancí nebyli souzeni. Čelili však hlubokému opovržení ze strany svých spoluobčanů. Proto se někteří odstěhovali z Dobšiné a mnozí museli i později čelit pro ně nežádoucím připomínkám a pohrdáním až do smrti.

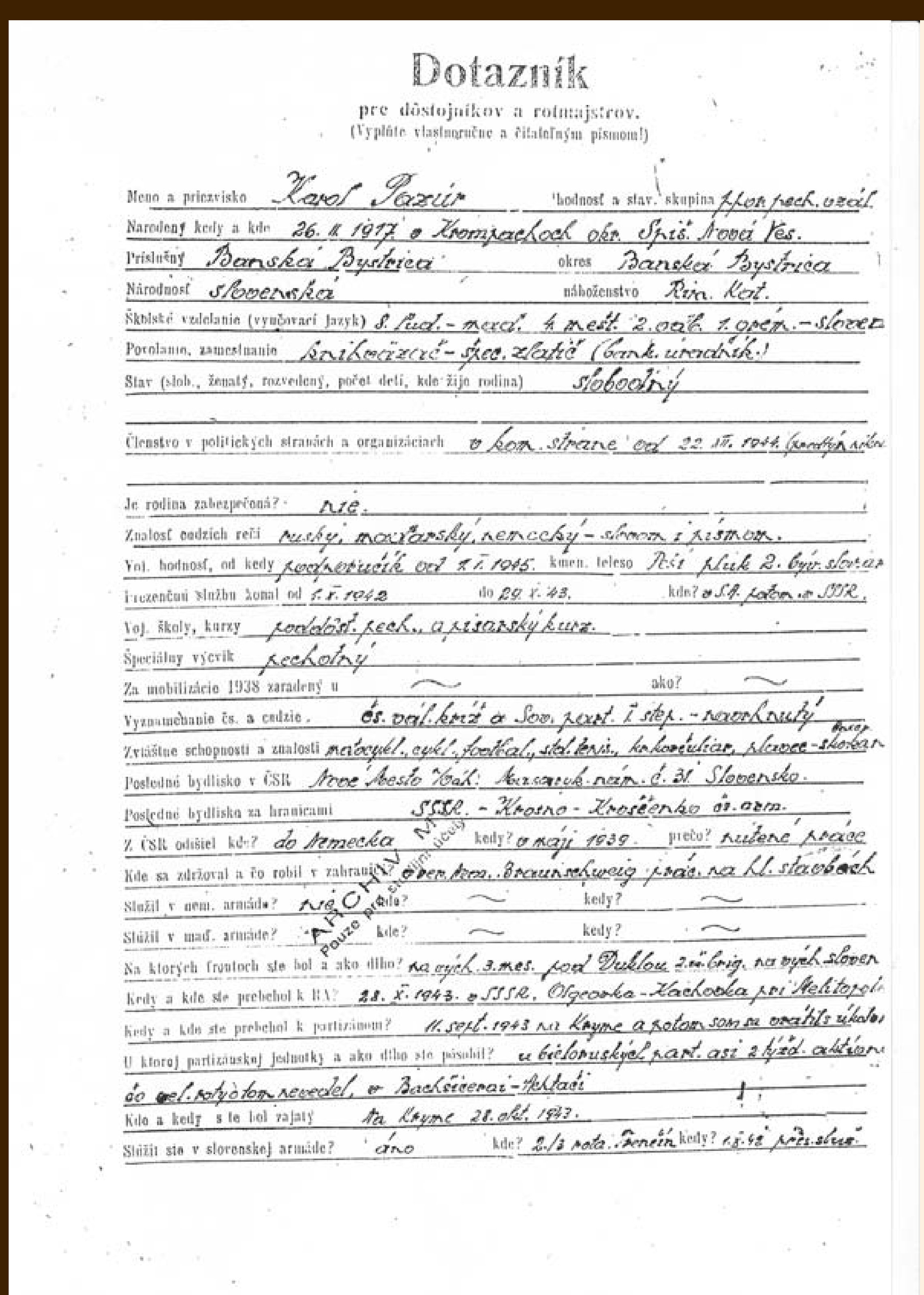

Dotazník

pre dôstojníkov a rotmajstrov.

(Vyplňte vlastnoručne a čitateľným písmom!)

Meno a priezvisko: Karol Pazúr — hodnosť a stav. skupina: ppor. pech. v zál.

Narodený kedy a kde: 26. II. 1917 v Krompachoch okr. Spiš. Nová Ves.

Príslušný: Banská Bystrica — okres: Banská Bystrica

Národnosť: slovenská — náboženstvo: Rím. Kat.

Školské vzdelanie (vyučovací jazyk): 8. ľud.-meší. 4 mešť. 2 odb. 1 obch. - sloven.

Povolanie, zamestnanie: knihviazač - spec. zlatič (bank. úradník.)

Stav (slob., ženatý, rozvedený, počet detí, kde žije rodina): slobodný

Členstvo v politických stranách a organizáciach: v kom. strane od 22. III. 1944

Je rodina zabezpečená?: nie.

Znalosť cudzích rečí: rusky, maďarský, nemecký - slovom i písmom.

Voj. hodnosť, od kedy: podporučík od 1. I. 1945. — kmen. teleso: Pěší pluk 2. byv. sloven.

Prezenčnú službu konal od 1. X. 1942 do 29. X. 43. — kde? v 54. polom. v SSR.

Voj. školy, kurzy: poddôst. pech. a pisársky kurz.

Špeciálny výcvik: pechotný

Za mobilizácie 1938 zaradený u: ~ — ako?: ~

Vyznamenanie čs. a cudzie: čs. vál. kríž a Sov. part. I. step. - navrhnutý

Zvláštne schopnosti a znalosti: motocykl., cykl., footbal, stol. tenis, korčuliar, plavec - skokan.

Posledné bydlisko v ČSR: Nové Mesto n/Váh. Masaryk. nám. č. 31. Slovensko.

Posledné bydlisko za hranicami: SSSR. - Krosno - Krosčenko čs. arm.

Z ČSR odišiel kde?: do Nemecka — kedy?: v máji 1939. — prečo?: nútené práce

Kde sa zdržoval a čo robil v zahraničí: Braunschweig - práca na kl. stavbách

Slúžil v nem. armáde?: nie — kedy?: ~

Slúžil v maď. armáde?: ~ — kde?: ~ — kedy?: ~

Na ktorých frontoch ste bol a ako dlho?: na vých. 3. mes. pod Duklou 2. čs. brig. na vých. sloven.

Kedy a kde ste prebehol k RA?: 28. X. 1943. v SSSR, Olgovka - Kachovka pri Melitopoli

Kedy a kde ste prebehol k partizánom?: 11. sept. 1943 na Kryme a potom som sa vrátil s úlohou

U ktorej partizánskej jednotky a ako dlho ste pôsobil?: u bielo-ruských part. asi 2 týžd. aktívne

do pel. sotyóton nevedel, v Bachčisaraj - Aktači

Kde a kedy ste bol zajatý: na Kryme 28. okt. 1943.

Slúžil ste v slovenskej armáde?: áno — kde?: 2/3 rota. Trenčín — kedy?: 1.X.42 prez. služ.

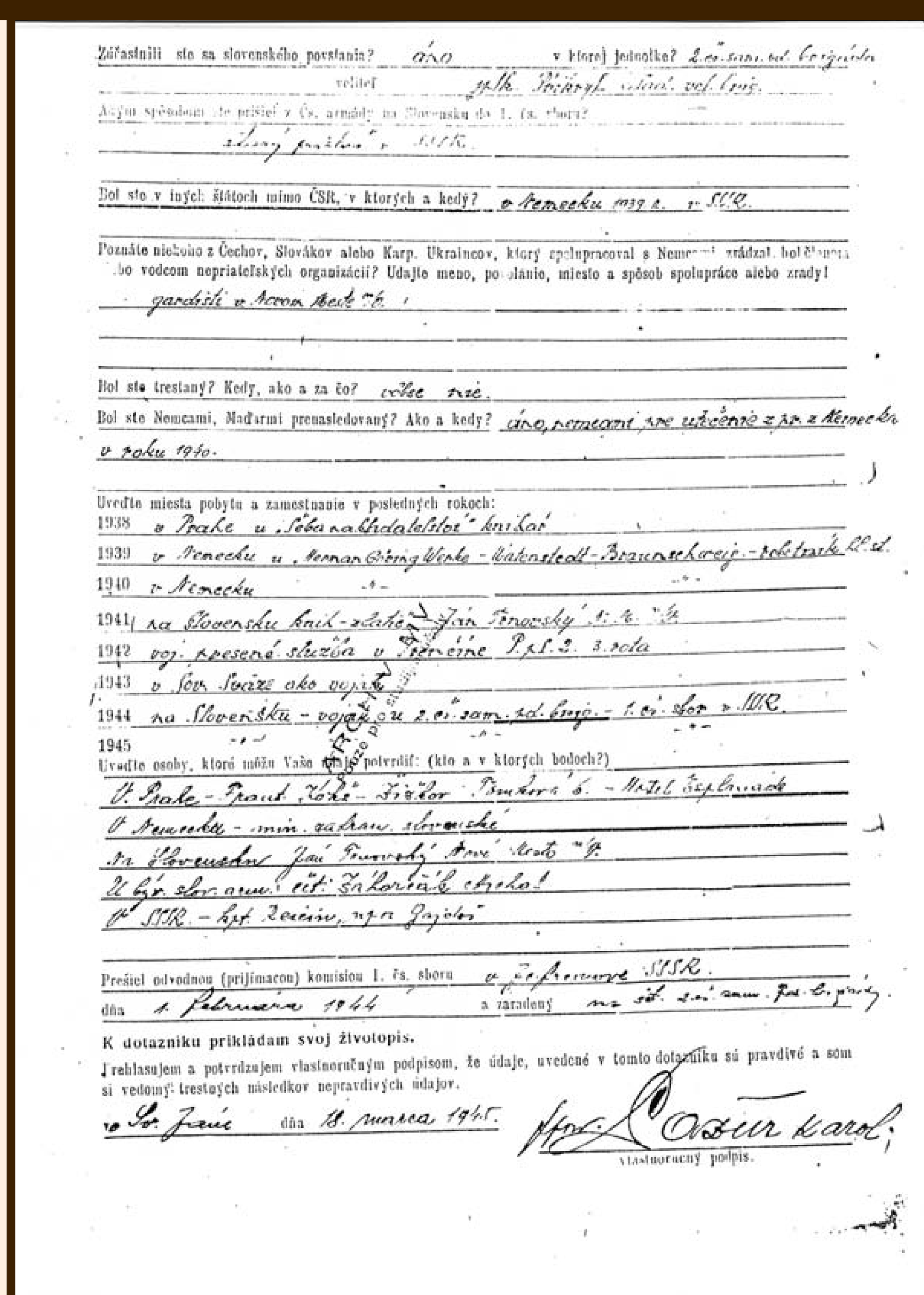

Zúčastnili ste sa slovenského povstania?: áno — v ktorej jednotke?: 2. čs. sam. vd. brigáda

veliteľ: plk. Přikryl

Akým spôsobom ste prišiel z Čs. armády na Slovensko do 1. (čs. zboru)?: ... SSSR.

Bol ste v iných štátoch mimo ČSR, v ktorých a kedy?: v Nemecku 1939 r. — v SSSR.

Poznáte niekoho z Čechov, Slovákov alebo Karp. Ukrajincov, ktorý spolupracoval s Nemcami, zradzal, bol členom alebo vodcom nepriateľských organizácií? Udajte meno, povolanie, miesto a spôsob spolupráce alebo zrady!: gardisti v Novom Meste n/V.

Bol ste trestaný? Kedy, ako a za čo?: vôbec nie.

Bol ste Nemcami, Maďarmi prenasledovaný? Ako a kedy?: áno, nemcami pre útočenie z pr. z Nemecka v roku 1940.

Uveďte miesta pobytu a zamestnanie v posledných rokoch:

1938: v Prahe u „Sebranahdalelstor" knihvaz.

1939: v Nemecku u „Herman Göring Werke - Watenstedt - Braunschweig - ..."

1940: v Nemecku

1941: na Slovensku knih-zlatič - Ján Trnovský N. M. n/V.

1942: voj. presenčná služba v Trenčíne P. p. 3. 3. rota

1943: v Sov. Sväze ako vojak

1944: na Slovensku - vojak u 2. čs. sam. vd. brig. - 1. čs. zbor v SSSR.

1945

Uveďte osoby, ktoré môžu Vaše údaje potvrdiť: (kto a v ktorých bodoch?)

V Prahe - Fraut. ... - Trnkova 6. - Hotel Esplanade

V Nemecku - min. zahran. slovenské

Na Slovensku Ján Trnovský Nové Mesto n/V.

U býv. slov. arm. ...

V SSSR - kpt. Reicin, npr. Gajdoš

Prešiel odvodnou (prijímacou) komisiou 1. čs. sboru v Jefremove SSSR. dňa 4. februára 1944 a zaradený na št. 2. sam. pd. brigády

K dotazníku prikladám svoj životopis.

Prehlasujem a potvrdzujem vlastnoručným podpisom, že údaje, uvedené v tomto dotazníku sú pravdivé a som si vedomý trestných následkov nepravdivých údajov.

v Sp. Jánové dňa 18. marca 1945.

ppor. Pazúr Karol

vlastnoručný podpis.

Friedrich Schmitzer alias Bedřich Smetana.

Karol Pazúr.

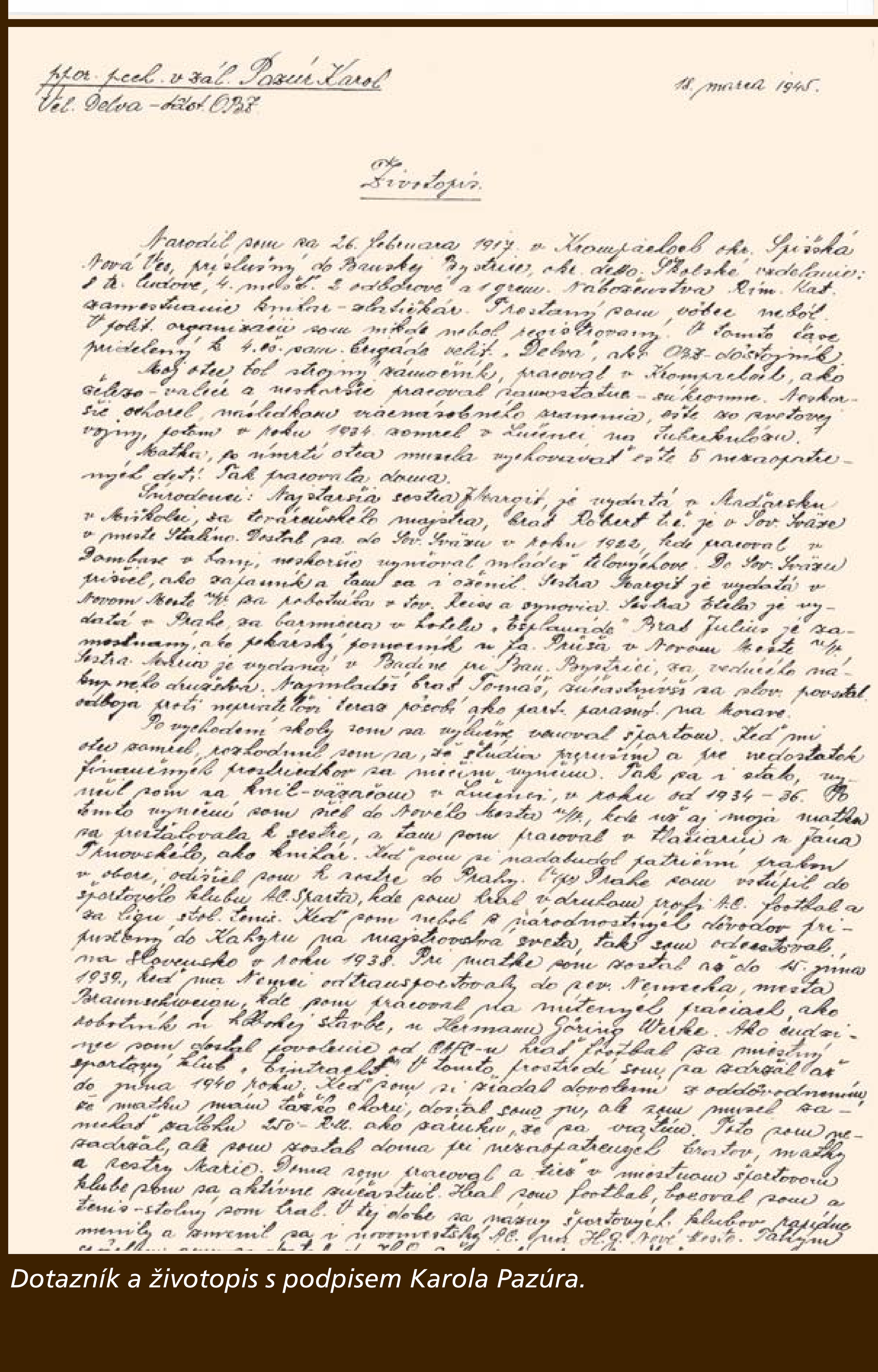

ppor. pech. v zál. Pazúr Karol
Vel. Delva - štáb. OBZ

18. marca 1945.

Životopis.

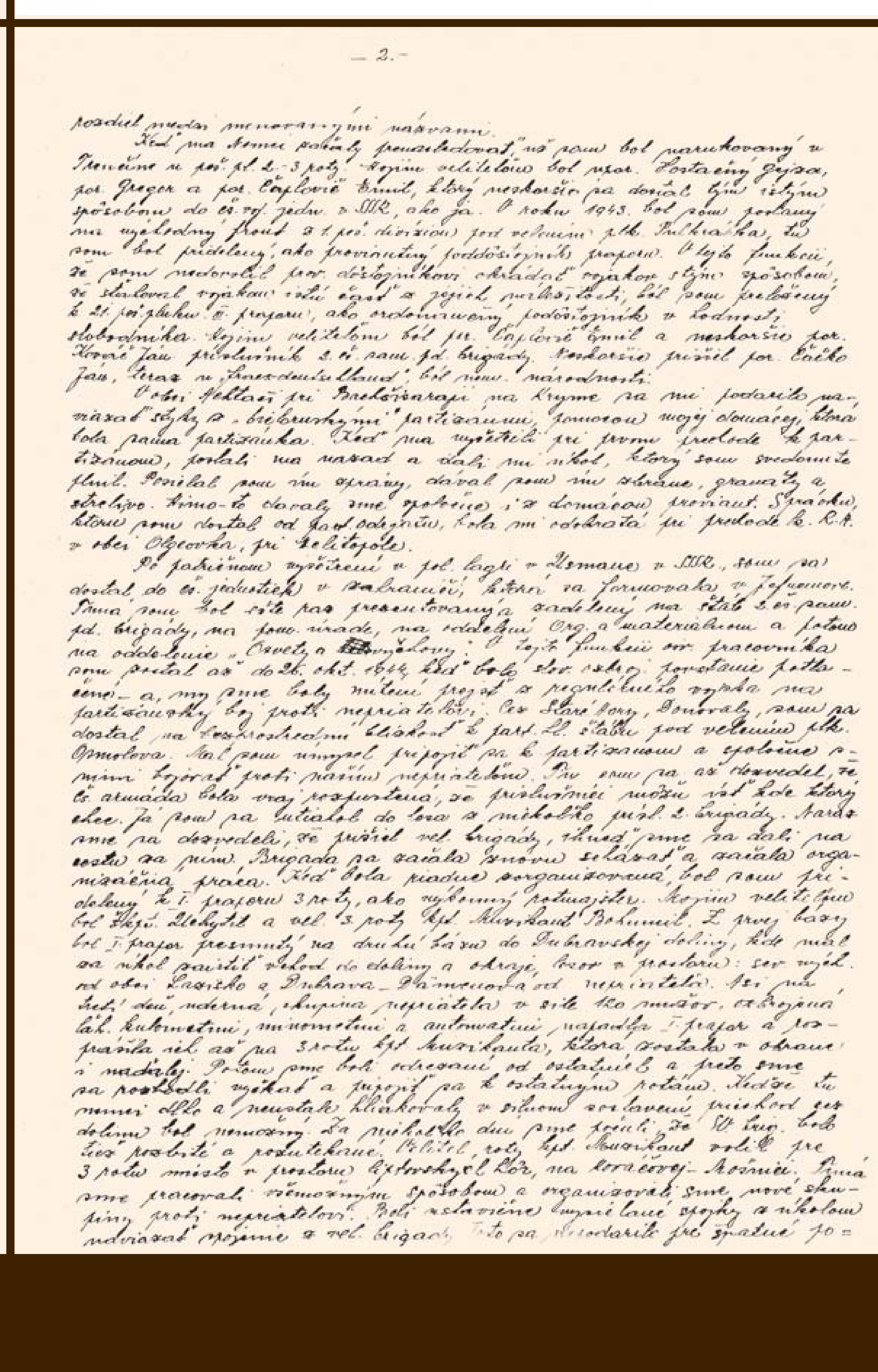

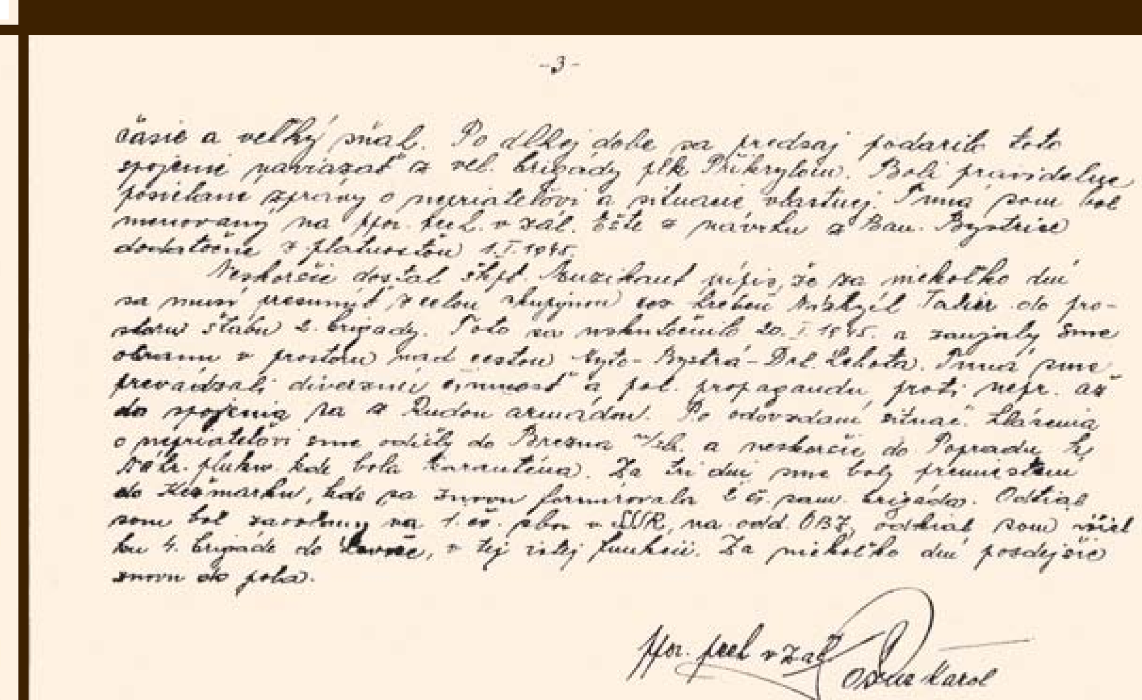

Dotazník a životopis s podpisem Karola Pazúra.

Hrob rodiny Karola Pazůra.

Závěrečná zpráva Okresní kriminální ústředny v Přerově z 10. 7. 1947.

OkrKÚ Přerov. V Přerově dne 10.července 1947.

Z á v ě r e č n á z p r á v a .

Dne 19.6.1945 mezi 1 až 4.30 hodin ráno bylo 10 až 15 slovenskými vojáky v čele údajně s poručíkem čs.armády Ctiborem /Karolem/ P a z u r e m od štábu 4 divise na kopci u lesa zvaném "Švédské šance" na parcele čís.673 na 3 podílu katastru obce Horní Moštěnice, který je majetkem Josefa Skácelíka z Bochoře a jež má v nájmu Jan Rolenz z Újezdce,čp.16, zastřeleno samopaly ze vzdálenosti asi 1 m zezadu ranami do tyla, dle jedné verse 244 osob, z nichž 92 mužů, 50 až 60 dětí a zbytek žen, dle druhé verse asi 255 osob, z toho 40 žen a asi 8 dětí do stáří 6 let a dle třetí pravděpodobně nejpravděpodobnější verse asi 250 osob, z nichž mohlo býti mužů asi 30, dětí do 10 let asi 15 až 20, dětí od 10 do 14 let také asi 15 až 20 a zbytek byly ženy.

Dle výpovědí občanů z Lověšic, kteří byly přítomni hovorům mezi vojáky a uprchlíky, šlo vesměs o Slováky a Němce ze Slovenska, kteří mluvili slovensky a údajně měli pocházeti od Německého Pravna, okres Prievidza, Slovensko /Rudolf Kubík list č.22/, kamž se vraceli údajně od Žatce v Čechách, kamž měli odejíti po slovenském národním povstání. Slovenští vojáci měli býti příslušníky čs.zahraniční armády a vraceli se údajně z Čech na Slovensko. Transporty byly vypraveny OHŽ, 4 divisí a šlo údajně o příslušníky ppl.č.17 z Bratislavy.

Případ byl ihned po činu dne 19.6.1945 vyšetřován tehdejším okresním velitelem SNB v Přerově Františkem V e n z a r o u /list č.17 a 18/, majorem čs.armády Václavem S a l a q u a r d o u /list č.23/ za čs armádu a neznámým starším leutenantem a seržánem RA a to z rozkazu podplukovníka RA Filipa Antonoviče P o p o v a za Rudou armádu. Hlášení o výsledku šetření podali každý za svoji složku dne 20.6.1945. Popov nařídil tehdy Salaquardovi, aby neprodleně provedl zatčení Pazura /list č.23/. Salaquarda požádal o přidělení důstojníka RA, tento mu byl přidělen a k tomu ještě 1 seržán. Po dostavení se do Lověšic zjistili, že vojáci již odejeli směrem na Břeclav. Potom bylo provedeno šetření případu i s ohledáním místa činu. Tehdy bylo zjištěno, že předmětný vojenský transport přijel dne 18.6.1945 o 6.15 hod. z Prahy, vlakem č.98917, čís.voj.transportu 2059. Velitelem transportu byl nadpor.Felix L e h o t á n od ppl.č.41 ze Žiliny, děl.oddíl. Ve vojenském vlaku bylo celkem 6 transportů, z nichž velitelem 1 transportu byl por.Pavel S p i t z e r , od protiletecké obrany č.3, 3 divise s cílem Kroměříž a konečně velitelem dalšího transportu poručík Ctibor /Karol/ P a z u r . Transport stál na přednádraží PŘ, kolej č.7 a odejel dne 19.6.1945 o 19.18 hodině směrem přes Děvínskou Novou Ves do Bratislavy pod č.92617.

./.

Dne 20.6.1945 okolo 2 hodiny v noci podařilo se Salaquardovi telefonicky se spojiti s vojenským transportem, který se nacházel v tu dobu v Rohatci. K telefonu na nádraží se dostavil důstojník, který se představil jako poručík čs.armády Ctibor P a z u r od štábu 4 divise a že jeho transport jede přes Děvínskou Novou Ves do Bratislavy. Když se ho Salaquarda ptal, zdali je to on, který provedl exekuci u Lověšic, odpověděl že ano. Když se ho ptal, proč tak učinil, odpověděl doslovně: "Pán major, to je naša vec, Vám o tom nemôžem nic poviedať a já si to na príslušných miestech zodpoviem". Nato zavěsil sluchátko a odešel.

Uprchlíci měli býti dne 18.6.1945 předběžně vyslýcháni na MNV v Lověšicích a tam jim měli býti částečně odebrány jejich věci. Tyto věci prý vzali vojáci sebou a také po skončené exekuci měli býti veškeré svršky odneseny vojáky do jejich transportu.

Dle svědeckých tehdy výpovědí měli býti v zavazadlech uprchlíků nalezeny ruční granáty, pancéřová pěst, obrazy Hitlera, Göringa, Göbbelse a jiných nacistických pohlavárů.

Ani tehdy, bezprostředně po činu, nepodařilo se vojenským vyšetřováním bezpečně zjistiti, zda se jednalo o Němce, či Slováky. Vojáci s uprchlíky se znali a působilo dojmem, že jde o politické spory z doby slovenského národního povstání.

Major Salaquarda byl tehdy zástupcem velitele vojenské posádky v Přerově a ve vyšetřování podléhal rozkazům podplukovníka Popova, jako zástupci RA v Přerově. Případ byl hlášen posádkovým velitelstvím v Přerově dne 20.6.1945 pod čj.1031/zprav., Vojenskému velitelství v Brně a pod čj.4.520 Velitelství 7 divise v Olomouci. Okresním velitelstvím SNB v Přerově byl případ hlášen dne 19.6.1945 pod čj.14-dův.1945 posádkovému velitelství v Přerově, ONV v Přerově, Zemskému velitelství SNB v Brně a oddělení SNB v Kroměříži.

Tehdejší okresní velitel SNB v Přerově František V e n z a r a /list č.17 a 18/ vypovídá shodně s majorem Salaquardou a dodává, že sám vyšetření písemně hlásil shoruuvedeným úřadům. Hlášení se dostalo až na Ministerstvo vnitra - hlavní velitelství SNB v Praze a Venzara na podzim roku 1945 dostalm obsílku, aby se příležitostně na tamní velitelství v předmětné záležitosti dostavil. Učinil tak až v únoru 1946 a podplukovník SNB Jindra si nechal od Venzary znovu případ ústně zrekapitulovati a prohlásil, že věc není trestná, že šlo o revoluční dobu /list č.18/.

Opětovným šetřením podepsaným orgánem bylo ověřeno vyšetřování majora Salaquardy, skutečnosti shledány správné a zjištěno následující:

Skupina vojáků z uvedeného transportu v síle 10 až 15 mužů, v čele s velitelem ve vojenské uniformě údajně Ctiborem /Karolem/ P a z u r e m bez důstojnických distinkcí na uniformě, zdržovala se přes den 18.6.1945 v Lověšicích. Vojenský transport stál na přednádraží PŘ na koleji č.7 a transport uprchlíků na spádovišti přednádraží na koleji č.9. Vojáci přes den v Lověšicích a na přednádraží se dostali ve styk s uprchlíky, kteří přijeli údajně od Žatce v Čechách a pocházeli údajně od Německého Pravna, okres Prievidza, Slovensko. Vojáci měli poznati v uprchlících dle výpovědí občanů z Lověšic Aloise S v o j a n o v s k é h o /list č.5/,z Josefa Č e r n o c h a /list č.21/ a Rudolfa K u b í k a /list č.22/ tamní Němce a eventuelně Slováky, kteří se přidali k Němcům. Na základě tohoto zjištění bylo pravděpodobně Pazurem rozhodnuto, že všichni budou zastřeleni.

Dne 18.6.1945 začala na MNV v Lověšicích schůze za předsednictví Antonína M i k l o š e /list č.7 a 29/. Těsně po zahájení schůze dostavil se do kanceláře MNV Pazur a vyžádal si Mikloše. Oba odešli do vedlejší místnosti, kde byli asi 5 minut, potom přišel Mikloš již sám a prohlásil, že dostal od Pazura striktní rozkaz, že má býti zastřeleno 4 až 5 SSmanů a že je nutno, aby MNV na kopání hrobů dodal 10 až 15 lidí. Toto prý bylo prodiskutováno ihned ve schůzi a rozhodnuto, že bude vydán oběžník se jmény těch, kdož by se kopání hrobu měli zúčastniti. Oběžník byl diktován Miklošem, Františku O b a d á l k o v i /list č.13/, doplňován a pozměňován členy MNV a podepsán Miklošem. Zda tam bylo úřední razítko, Mikloš se již nepamatuje, avšak Rudolf K u b í k /list č.22/ tvrdí, že razítko MNV na oběžníku bylo. Ve věci vložení klausule do oběžníku, že kdo se nezúčastní kopání hrobu bude zastřelen, Mikloš toto popírá, avšak připouští, že tam byla uvedena vyhrůžka, která byla Pazurem jemu předestřena a sice v tom smyslu, že pomoc /kopání hrobu/ si Pazur vynutí sám násilím a třeba i střílením /list č.7 a 29/. Nebylo prý možné Pazurovi nevyhověti a to proto, že vystupování a chování Pazura bylo výhružné a byla obava, že nebude-li jeho rozkazu uposlechnuto, že by došlo k násilnostem. Pak byl oběžník předán obecnímu sluhovi Josefu S k a l k o v i /list č.19/, aby v oběžníku vyjmenované, kterých bylo okolo třiceti /list č.31 a 32/ vyrozuměl. Že oběžník byl opatřen úředním razítkem potvrzuje Rudolf K u b í k /list č.22/. Mikloš prohlašuje, že ONV v Přerově nemohl telefonicky vyrozuměti, neboť telefonické spojení tehdy nefungovalo a v Lověšicích prý by nesehnal žádného posla, který by ONV informoval o případu a u vědomí, že se budou stříleti SSmani.

Občané, kteří byli vyzváni, se sešli okolo 21 hodiny před MNV v Lověšicích a odešli společně vedeni Oldřichem Z e z u l o u, nyní v Liberci, který nebyl vyslechnut a snad i Pazurem /Arnošt K u b í k , S v o j a n o v s k ý listy č.3 až 6/, což však nebylo zjištěno a šli přes Lověšice pod železniční podjezd ke hřbitovu v Lověšicích, kde se chvíli zastavili a pak všichni šli po silnici z Lověšic na okresní silnice vedoucí do Horní Moštěnice a kolem kamenného kříže a pak polní cestou nahoru ke "Švédským

./.

šancům", kde se zastavili na pokyn poručíka u pole č.673 u třetího podílu, jež je majetkem Josefa Skácelíka z Bochoře a jež má v nájmu Jan Rolenz z Újezdce č.16. Z rozkazu Pazura bylo započato s kopáním šachty v rozměru 16 krát 2 m a do hloubky asi 1 a půl m. Po chvíli bylo Pazurem nařízeno, aby v práci byli občané vystřídáni uprchlíky, jejichž 1 skupina stála nedaleko. Chvíli pracovali, ale jelikož jim práce dle prohlášení Pazura nešla, bylo nařízeno zase lověšickým, aby v kopání hrobu pokračovali. Tuto práci skončili okolo 1 hodiny v noci dne 19.6.1945.

Mezitím před 21 hodinou byl z uprchlíků sestaven transport, neznámo však na kterém místě, kterým byl hlídán 10 až 15 vojáky ozbrojenými samopaly a veden od hřbitova v Lověšicích, po silnici na okresní silnici k Horní Moštěnici až k prvním domům, pak vráceni po silnici zpět až ke kamennému kříži, kde odbočuje polní cesta ke "Švédským šancím". Tam byl transport ponechán až do setmění a noci. Svědek Vojtěch M e i x n e r /list č.26/, viděl jíti transport okolo svého domu a šlo prý asi o 250 osob, z nichž mohlo býti mužů asi 30, dětí do 10 let asi 15 až 20, dětí od 10 do 14 let asi také 15 až 20 a zbytek byly ženy. Transport šel ve tří, nebo ve čtyřstupu a nebylo viděti žádného rozčilení, či vědomí z nastávající akce.

Okolo 1 hodiny v noci dne 19.6.1945 dal Pazur vojákům rozkaz, aby byla přivedena první skupina asi 20 až 25 uprchlíků mužů a dle výpovědi Svojanovského /list č.5/, ptal se jich Pazur, kdo z nich byl v "Hlinkově gardě". Nepřihlásil se nikdo a Pazur prohlásil, že tedy budou všichni zastřeleni. Nato jich 8 odstoupilo s tím, že byli členy "Hlinkovy gardy" a zbytek asi 12 až 15 dostal rozkaz, aby se vysvlékly do spodního prádla a šaty kladly na hromadu na vojenské stanové plátno. Pak byly postaveni k šachtě vedle sebe, za ně se postavili vojáci se samopaly ve vzdálenosti 1 m a všichni byli ranami zezadu do tyla zastřeleni. Pak byl povolán onen zbytek 8 mužů, kteří musili mrtvé, kteří nespadli do šachty tam hoditi. Dle Arnoška K u b í k a /list č.3/ byly skupiny 20 ti ještě roztřiďovány a stříleny po 4 nebo 5 a to přímo nad šachtou. a dle S v o j a n o v s k é h o /list č.5/ byli postříleni najednou a asi 2 m od šachty.

Takovýmto způsobem byly vojáky voděny jedna skupina za druhou a stříleny až asi do 4.30 hodin ráno.

K transportu uprchlíků ze zvědavosti se přišel také podívati František V a c u l í k /list č.27/ a to mezi 21 a 22 hodinou dne 18.6.1945. Transport viděl z křižovatky silnic u Lověšic a sice, když stál mezi kamenným křížem a domem Vojtěcha M e i x n e r a /bývalá cihelna/. Viděl, když transport se pohnul a prošel kolem kamenného kříže asi 500 m dále na polní cestu ke "Švédským šancům". Tam se transport zastavil a Vaculík s jinými zvědavci šel se tam podívati. Ostatní u transportu

zůstali, avšak Vaculík sám v uniformě čs.vojáka s označením hodnosti četaře, které však nosil neoprávněně /byl jen vojínem/ od revoluce 1945 až do ledna 1946,šel dále se skupinou asi 10 uprchlíků, která byla vedena asi 3 vojíny a tak přišel k místu, kde byla prováděna exekuce. Toto už bylo po 1 hodině v noci dne 19.6.1945. Byl zastaven Pazurem, který jej perlustroval a tak Vaculík byl svědkem exekuce. Když exekuce se chýlila ke konci, t.j. mezi 4 a 4.30 hodinou ranní a poslední skupina asi 20 ti uprchlíků stála připravena u jámy, avšak nevysvlečena a jen jim odebrány doklady a cennosti a kde byla asi polovina mužů a polovina žen, řekl mu rotný tam přítomný, jehož jméno neví, aby si také střelil. Za tím účelem odebral jednomu z vojínů samopal a předal jej Vaculíkovi. Vaculík se postavil s ostatními vojáky, kterých bylo asi 7, druhý zleva a po této straně maje rotného a asi 1 m dozadu za uprchlíky a na rozkaz "palte" i on vystřelil salvu. Poprvé se mu vzpříčil bubínek s náboji, to však během okamžiku napravil, znovu zmáčkl spoušť a vyšla serie ran, mířených Vaculíkem mezi ramena a lopatky a tímto způsobem Vaculík dle svého doznání zastřelil 3 až 4 muže. Každý muž dostal od něho více ran a ihned všichni byli mrtvi. Jejich mrtvoly pak musil hoditi do jámy a potřísnil se od krve na botech a kalhotách. Pak se Vaculík odebral do Lověšic ke své milé Aloisii K r u t o v é v Lověšicích,č.3, kde se umyl, krev očistil a v 7 hodin ráno dne 19.6.1945 již nastoupil zase služební povinnost v přerovské posádce. Vaculík se k činu spontánně doznal. Byl si vědom, že se dopouští trestného činu, ačkoliv prý nevěděl o jaké osoby se jedná a věřil slovenskému vojínu, který mu řekl, že jde o Němce. O jeho prohlášení, zda je pravdivé se nepřesvědčil.

Občané z Lověšic, kteří byly určení ke kopání hrobu, celou exekuci neviděli, někteří z nich odešli ihned stranou od hrobu asi 100 až 200 m a někteří tak učinili později. Svojanovský /list č.5/ se pamatuje, že když se Pazur ptal uprchlíků, kdo byl v "Hlinkově gardě" a nikdo se nehlásil, přistoupil k jednomu dobře oblečenému muži, když tento prohlásil, že není vinen a prohlásil: "Ty dacane, tys byl nejhorší chlap pod sluncem, když moje žena s dvěma dětmi klečela před Tebou na kolenou, abys jí daroval život, daroval jsi jí ho ?". Muž na to neodpověděl a začal se klidně svlékati.

Dle Čeňka T o m š í k a /list č.15/ muži před zastřelením spínali ruce a prosili a ženy prý se chovali celkem klidně.Jedna z nich křičela "Heil Hitler" a druhá zase "Heil Kristus".

Josef Č e r n o c h /list č.21/ prý mluvil s jedním rotným, který mu řekl, že uprchlíky osobně znají, že s nimi bydleli na Slovensku, že jsou to Slováci a Němci, kteří prý vraždili slovenské vlastence.

Pak byli občané z Lověšic Pazurem povoláni, aby hrob zaházeli, což tito učinili. Práce byla skončena okolo 5 hodiny ráno a pak všichni šli domů.

./.

Transport byl v plném počtu likvidován a mezi oběťmi byli muži, ženy a děti. Nikdo nebyl z exekuce vyjmut a snad jedné ženě, dle vyprávění občanů z Lověšic se podařilo s jedním nebo dvěma dětmi utéci do polí.

Všichni uprchlíci se musili před zastřelením svléci do spodního prádla a veškeré svršky byly házeny na hromadu vedle hrobu.

Doklady byly částečně spáleny na místě činu /Arnošt Kubík list č.3/ a zbytek dokladů byl převzat vojáky do kanceláře MNV v Lověšicích, kde si je tito prohlíželi a pak zničili /Rudolf Kubík list č.22/.

Svršky po uprchlících od hrobu musil dne 19.6.1945 okolo 5 hodiny ranní odvézti svým povozem a potahem na rozkaz neznámého ozbrojeného vojína z Pazurovi skupiny, který pro něho přišel téže noci, Miloš J a n d a /list č.20/ do dvora domu MNV v Lověšicích. Josef Č e r n o c h /list č.21/ prý z rozkazu vojáka mu také v odvozu pomáhal. Svršky i s vozem nechali státi na dvoře MNV v Lověšicích a odešli domů. Vůz prý doprovázeli dva vojáci, kteří u vozu po jejich odchodu na dvoře zůstali, /Janda list č.20/. Černoch prý odešel dříve než dojeli na dvůr MNV a cestou prý viděl jednoho rotného jak ukazuje druhému vojákovi hrst bankovek, hodinky a jiné cennosti a jak se směje /list č.21/.

Vesměs dle výpovědí občanů z Lověšic, svědků to exekuce, Pazur u hrobu a hromady svršků řekl, že každý si může z hromady vzíti co chce. Nikdo prý si nic nevzal. Arnošt K u b í k /list č.3/ viděl u hrobu, že po exekuci si Pazur vstrčil do kapsy vojenské blůzy vkladní knížku na 25.000, avšak neví zda RM nebo korun. Na koho vkladní knížka zněla si již nepamatuje. Dále viděl, že jeden vojín si vzal z hromady boty a svoje tam vrátil.

Bývalým členem MNV v Lověšicích Františkem O b a d á l k e m /list č.13/ byla zdejší úřadovně předána krabička německých mincí, jež pochází z majetku uprchlíků a byla v úschově MNV v Lověšicích. Vojtěch F r g a l /list č.25/ dne 19.6.1945 o 7 hodině ráno viděl z ulice přes okno do kanceláře MNV jak v místnosti za stolem sedí vojáci, že před sebou měli krabici od cukru asi na 50 kg a v ní spoustu papírových peněz, RM a pod. Viděl, že všichni vojáci si cpali peníze do kapes, zbytek nechali v krabici a tuto hodili pod stůl. Pak odešel a když šel za chvíli zase zpět, potkal předsedu MNV Mikloše, tomuto hlásil co viděl,oba šli dovnitř vzali krabici, zbytek peněz spočítali a Mikloš je dne 20.6.1945 předal ONV v Přerově. Opis potvrzení přiložen /list č.10/. Jde o částku 15.174 RM. Na dvoře MNV viděl Frgal převrácený selský vůz a na něm ještě zbytky šatů, obuvi a pod. Viděl také, že vojáci toto všechno si odnášeli do svého vlaku.

Po uprchlících zůstali v nákladních vozech jejich vlaku na spadovišti přednádraží ještě jiné svršky, jako nářadí, peřiny

a pod.,které však dle výpovědi Bohumila B u r e š e /list č.26/ a Václava Z e m a n a /list č.25/ a S a l a q u a r d y /list č.23/ odnesli vojáci do svého transportu. Co nepotřebného zbylo, jako staré truhly, vesměs již vydrancované, rozházené peří a pod., bylo převzato orgány MNV v Přerově, stavebním oddělením, roztříděno a spáleno a ani nepojato do záznamů /list č.30/.

Šetřením nebylo zjištěno, že by někdo z občanů v Lověšicích z věcí po uprchlících něco odcizil a dá se usuzovati, že skutečně vše co po uprchlících zbylo, mimo zmíněné drobné německé mince, odvezli vojáci sebou na Slovensko.

Šetřením u MNV v Újezdci, Horní Moštěnici a v Přerově, nebylo zjištěno, že by tam bylo odevzdáno něco po uprchlících, tedy ani peníze, či jiné předměty.

Oběžník, kterým byly vyzváni občané v Lověšicích, aby se zúčastnili kopání hrobu, nebyl nalezen.

S přiloženého seznamu osob /list č.31 a 32/ kteří se zúčastnili kopání hrobu, bylo 9 občanů vyslechnuto a zbytek nevyslechnut vzhledem k tomu, že výpovědi již vyslechnutých stačili k objasnění případu.a jsou celkem shodné. Vesměs všichni vyslechnutí tvrdí, že odporovati tehdy vojákům bylo nemožné a že jejich rozkazy musili býti splněny. Někteří občané, kteří se zúčastnili kopání hrobu s počátku nevěděli o jaké práce půjde, někteří se to dověděli během cesty a zbytek až později. Když byli nahoře a chtěli po vykopání hrobu odejíti domů, bylo jim řečeno, že se nesmí vzdáliti, že by byly omylem považováni strážemi za uprchlíky a že musí počkati až do konce.

Ke spisu jsou přiloženy fotografie místa činu /listy č. 33 až 36/ a náčrtek místa činu /list č.37/.

František V a c u l í k nebyl zatčen a ponechává se to na rozhodnutí Státnímu zastupitelství v Olomouci.

Statistický záznam: 15.

[signature]
Krim. obv. inspektor.

Václav Obadálek z Horní Moštěnice.

Rukopis „Vzpomínky na hrůznou noc v létě 1945 na Švédských šancích".

Vzpomínka na hrůznou noc v létě 1945 na „Švédských šancích".

Na přerovském seřaďovacím nádraží poblíž obce Lověšice se v [illegible] 1945 setkaly dva vlaky. V jednom byli vojáci čs. armády, kteří se ke skončení války vraceli od Prahy zpět na Slovensko. Byla to jednotka Svobodovy armády a mezi nimi řada Slováků. V jiném vlaku se vraceli na Slovensko t.zv. „národní hosté", z území Čech. Byli to civilisté, kteří po Slovenském národním povstání byli vystěhováni a přestěhováni (přemístěni), do Čech. Šlo vlastně o evakuaci území ohroženého povstáním a jednalo se o civilisty z několika obcí, kde byli i němečtí [illegible]. Jeden z vojáků poznal starostu obce. Od vedoucího [illegible] byla polovina transportu z vlaku vyrabována a odvedena nejprve do Hor. Moštěnice, kde měli být ubytováni, aby potom mohli být odsunuti do Německa. Ve skutečnosti však byli Němci. [illegible] i tito (týž den), civilisté v Moštěnici, ale pod vedením vojenského [illegible] byli odvedeni zpět k Přerovu. U Lověšic pak odbočili pod „Švédské šance", a tam byli zlikvidováni.

Před likvidací si vojáci povolali několik (mladých) lidí z Lověšic, s krumpáčem a nářadím. Hrob (3x9?) si vykopali samy oběti. Po zastřelení a naházení do hrobu bylo jejich zakrytí nedostatečné, protože hned ráno druhého dne objevil [illegible] Slováček Jaroslav (Ta-ty-Jarouš), krvavé stopy. 1946? K vyšetřování došlo později, oběti byly v roce 1947? exhumovány. Šlo o 246 osob, z toho asi 30–40 dětí nebo mladistvých.

Vojenský prokurátor generál A. Rašla někdy v 50. létech podal žalobu na pomocníka Pazúra, který byl odsouzen na 7 let (sedm let !!!)

První vyšetřování vedla zvláštní komise bezpečnostního výboru Ústavodárného národního shromáždění, a její jednání bylo tajné. Předsedou byl Dr. B. Bunža, později odsouzený k trestu smrti, dodnes žije v USA. Také tajné bylo přelíčení s por. Pazúrem a gen. Rašla byl rovněž dodatečně zatčen a odsouzen, dokonce dvakrát. Po roce 1968 byl krátce rektorem, (děkanem?), právnické fakulty UK v Bratislavě, po srpnu 1968 však byl odstraněn, z toho vyplývá, že o tajných věcech se vědělo dost dobře a [illegible]. Přesný termín [illegible] jsem nezjistil, ale dalo by se s určitostí zjistit. V létě 1945 zemřel v Hor. Moštěnici (student) Miroslav Ledabyl na tuberkulosu. Když jsem se vracel z pohřbu, potkal jsem zmíněného Slováčka, tedy stalo se to tu noc, před jeho pohřbem.

Vypátrají budoucí historici všechny okolnosti a podrobnosti tohoto hrozného činu na Slovenských civilistech a důvody, které vedly katy k jejich popravě?

Florian Zapletal.

Dopis příteli Josefu Dostálovi z 12. 9. 1962.

V Praze dne 12 . září 1962

Josef Dostál
Nábřeží 1. máje č. 12
P ř e r o v

Vážený pane konservátore .

v listě ze dne 6 . srpna 1962 jsem upozornil na publikaci Boh. Tetoura o Švédských šancích u Přerova , vydanou v Praze r . 1934 .
Šťastnou náhodou jsem našel ve své knihovně v posledních dnech výtisk této publikace , kterou Vám posílám k trvalému použití .
Švédské šance v lesíku mezi Újezdcem a Moštěnicí jsem vyhledal naposledy 20 . října r. 1947 . Čtrnáct dní před tím exhumovali vojáci z Olomouce na nedalekém poli Františky Dvořáčkové , rozené Skácelíkové z Bochoře,pozůstatky 242 spišských němců / mužů i žen , dospělých i dětí , ba i nemluvňat / , které tam popravili slovenští vojáci 19 . června r. 1945 přede dnem v hod . 3 - 4.15 . Setkal jsem se tam s očitým svědkem této události z Újezdce .
Přerovský posádkový velitel ruský major s tímto masakrem nesouhlasil , ale dověděl se o něm už pozdě . Dvě fůry svršků byly dopraveny do Přerova .
Ještě v říjnu r. 1947 byli lidé z Újezdce a z Moštěnic tak vystrašeni , že nechtěli se mnou o události ani mluvit ,ale s masakrem nikdo z nich ne - souhlasil .
Psalo o tom Národní osvobození 17 . července r . 1947 podle úřední zprávy ministerstva národní obrany a ministerstva vnitra :
Podle dosavadního výsledku šetření bylo nepochybně zjištěno , že pochovaní v hrobě nejsou Slováci , a že žádná osoba české národnosti neměla na případě účast .
Svobodné noviny psaly o tom už 10 . července 1947 : Na návrší jižně od Přerova bylo postříleno v noci na 19 . června 1945 skupinou ozbrojených lidí kteří se vydávali za revoluční bojovníky, 246 lidí . Šlo prý o transport žen a dětí, které byly na návrší odvedeny z nádraží / přerovského / . Mrtvoly ja neceléh půl metru pod zemí . Oběti byly oloupeny o klenoty a o jiné cenné věci . Svobodné noviny k tomu dodaly 16 . července 1945 : Hromadný hrob 246 mužů , žen a dětí byl nalezen v katastru H.Moštěnice na poli , které dosud není oseto . Podle výpovědi svědků se čin stal 18. června 1945 , když se setkal transport spišských němců a transportem slovenských vojáků .

Všeho dobrého přeje
Štěpánská 20, Praha 1 - Nové Město
Flor. Zapletal

Jan Kodaj.

Vzpomínky bývalého přerovského vrchního strážmistra na červnovou masovou vraždu na Švédských šancích roku1945 a pak na říjnovou exhumaci 1947.

P ř e d m l u v a .

K napsání této události mě byl dán podnět jednou ženou z Horní Moštěnice,která mne přímo napadla dne 10.června 1973 v ulici Čs.armády v Přerově slovy : ,, Na vás do smrti nezapomenu,že jste nás vyhnal s řepy při vykopávce mrtvých na Švédských šancím. Pak začaly deště a my museli se bobrati v blátě. Dnes se vzpomíná na chudáky v Lidicích, ale na ty chudáky se Švédských šanců si nikdo nevzpomene".

Jelikož se hned sešlo několik chodců, neb jde o ulici velmi živou, odvětil jsem této ženě,jejíž jméno neznám, že já zato nemohu.

Co se skutečně stalo po válce.

Dne 18.června 1945 v odpoledních-večerních hodinách vyklidil oddíl slovenských polních četníků, pod velením poručíka -žida v Přerově na přednádraží 2 transporty slovenských Němců, vracejících se odněkud u Jihlavy. Jednalo se o Němce,kteří původně prchali před RA a nyní se vraceli. Jednalo se o občany z býv.gemerské župy na Slovensku. Poručík- žid a asi 18 slov.vojáků vyklidili tyto osoby z transportu z té příčiny,že prý se mezi nimi ukrývají slovenští SS, kteří mají na svědomí záhubu rodiny a rodiny jiných židů ze Slovenska.

Tyto osoby v počtu / jak při exhumaci zjištěno / 265 odvedli na vyvýšené místo u Hor.Moštěnice zvané ,, Švédské šance,, Jejich doklady odebrali a v Lověšicích vyhlásili pracovní povinnost na kopání jámy.

Toto vím z osobního vyprávění vr.1958 zemřelého žel.zaměstnance Josefa Macíka, dříve na přednádraží Přerov pracujícího.

Tyto osoby byly soustředěny na výše uvedeném místě a po vykopání jámy hromadně postříleny a naházeny do jámy asi 18 m dlouhé.Hloubka při exhumaci zjištěná,činila více jak 1.5 m.

Josef Macík mně vyprávěl tuto událost. Jedna žena při začátku střelby se pokusila o útěk,ale byla zasažena a do hromadného hrobu byla vhozena šikmo,jako poslední. Tuto okolnost jsem si při exhumaci ověřil, jako pravdivou. Dále jedna žena mluvící slovensky měla dítě v ruce / našlo se při exhumaci / a křičela :Prečo nás strilate??.Jedno dítě křičelo mamička,přečo nás budou strilat??. Macík,který musel kopati hrob a po výkopu musel s jinými zůstat na místě,ležel na zemi a aby neslyšel nářek - přikryl si hlavu kabátem.Střelba se konala již před půlnocí a trvala delší dobu,neb nahazování mrtvých dělalo potíže.

./-

- 2 -

O této hromadné vraždě se začalo hodně řečí mezi obyvateli i v okolí, dokonce se Slovenska přijeli hledati své příbuzné,kteří jeli v tom transportu a psali a cesty. Na býv.stanici SNB,kde jsem sloužil, jsme jim museli dmyslně zapříti tuto stránou věc,spáchanou více jak 1 měsíc po válce a to ještě našími státními příslušníky.

V den,kdy se hromadná vražda udála, byl posádkovým velitelem v Přerově :
za Rudou armádu,mající velitelství na Žerotínovém náměstí ppl. Kornilov. V našich kasárnách byl velitelem mjr. Salaqvarda.

Zato,že jsem mjru Salaqvardovi toto později vytkl,jsem i u něho získal nepřátelství a následujícími potížemi.

Jáma,kde bylo těchto 265 osob zakopáno se propadla a muselo býti na vyrovnání teren 2 dosypána hlína.

Jelikož se však o toto začalo zajímati i zahraničí, bylo dne 7 až 9.října 1947 provedena exhumace, na které jsem 2 dny též služebně byl a první deň vyháněl občany sklízející řepu mezi kterými byla i ona žena,která mne napadla a dala impuls k tomuto zápisu.

Exhumace za asistence více příslušníků SNB soustředěných z okresu, za STB Olomouc Dr.Severin, za zdravotnictvo s.Dr. Cerhánek. Hrobníci kteří první den vytahované mrtvoly ukládali do beden po 5ti -měli rukavice, druhý den již bez rukavic. Dodnes žije hrobník Jurečka bytem Přerov,proti ředitelství rybářství.

Odkrytí vrcholu hromadného hrobu jsem byl přítomen a ověřil si, že ona žena dle výpovědi Josefa Macíka je vhozena podélně. Dítě,které tam bylo , bylo již v rozkladu- blátivé,ale když jsem uviděl skalp světlých kodeřavých vlasů, ač jsem byl,jako všichni již podnapilý jsem se rozplakal,neb takové vlasy měla moje dcera asi stejného stáří.

Vodka po oba dva dny zde byla dovezena autem od ONV. Salám tam byl od řezníka Ohery,ale kdo by jedl při takové hrozné záležitosti, jedině se pilo a jen vojáci,skupina z Terezína na toto zvyklá jedla.

Vojáci si dovezli skládané bedny, tyto na místě sestavili a vždy po pěti mrtvolách - jedna hlavou sem,druhá tam se skládali hrobníci.

Dobývání mrtvol se dělo krumpáči ,zabodnutím do hrudní kosti.

Že do země nešli mrtví jsem si ověřil za pomoci jednoho vojáka tak,že velký muž,oblečený jen ve spodním prádle / modré spodky i košile kdysi nosené zámečníky / měl sevřeté pěsti. Voják mě krumpáčem pěsti otevřel a byla v nich hlína. Dále mně otevřel ústa tohoto muže a měl v nich hlínu. Toto jsem si ještě ověřil asi 2-3 mrtvol.

Všichni muži byli odvezeni na hřbitov v Přerově a pohřbeni před první bránu stěny po levé straně hřbitova.

./-

- 3 -

Pohřbení těchto mužů jsem se súčastnil,neb byl o tom sepsán též úřední zápis,že byli pohřbeni dle katolického ritu. Jako účastníci tohoto úředního úkonu byli : Dp.Slešil farář Přerov,JUDr. Jurečka za ONV Přerov a za SNB já a šstrážm Petr Kučera,který ještě dnes žije.

Mezi ženami byla i jedna mulatka, jejíž tělo bylo obhlédáno na místě výkopu. Kolem krku měla těžký zlatý řetěz,který šel s ní,jako se všemi ženami a dětmi do krematoria v Olomouci,kam to odvážela voj. auto s přívěsem. V Přerově bylo pochováno asi 60 mužů,zbytek šel do krematoria Olomouc.

Že mezi hromadně povražděnými byli i slovenští dělníci vracející se od Jihlavy vím z tohoto : Jednou v neděli přišel ke mně do domu slovenský železničář- předložil průkazku jako strojvůdce a žádal mně, abych mu sdělil,kde je pochován jeho zde zastřelený otec. Nemohl jsem s ním jíti na hřbitov,neb jsem se obával že bych zato byl stíhán,neb již jsem nebyl ve službě. Řekl jsem mu však místo,kde to je a sdělil mu,že každoročně dávám na společný hrob svíčku z lidského soucitu.

Tento strojvedoucí mně řekl,že tam byli nevinní Slováci,kteří se spojili v transport / původně byly prý transporty dva /,aby se dříve dostali domů.

Podle výpovědi tohoto je Přerov zapsán u mnoha cetných obyvatel jako druhá Kytyně / Katyně/.

Ze služebního styku jsem věděl,že se pátrá po osobách,které se ztratily a jednalo se o výše uvedené- zavražděné.

Vr.1948 se měl konati v Bratislavě proces se skupinou,která tuto hromadnou vraždu více jak měsíc po osvobození spáchala, byl do Lověšic doručován přípis pro spoluúčast na hromadné vraždě jednomu občanu.Jadné mně však již z paměti vypadlo,neb já jsem obsílku nedoručoval.

K procesu však nedošlo pro rok 1948,který byl jako konečný pro tuto strašnou věc.

Co jsem zde na tyto 3 listy napsal je skutečnost, krutá pravda a ještě žijí v Lověšicích lidé,kteří se osobně súčastnili kopání šachty, resp. ,kteří se podělili o předměty jsoucí na obecním dřevě v Lověšicích.

Občané v Horní Moštěnici ví rovněž mnoho o této hromadné vraždě, která nebyla do dnešního dne souzena.

Přerov 1974. Jan Kodaj
býv.vrch.strážm
Přerov

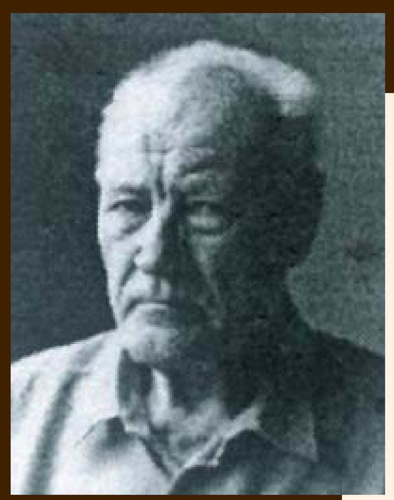

Josef Kubík.

Vzpomínky občana Lověšic z čp. 163.

Vzpomínky pana Josefa Kubíka,občana obce Lověšic č.163

Co se děje na světě je pošetilé
a dobro a zlo nemá smyslu,
neboť světem vládne jen
chtivost,nenávist a zlá vášeň.
Přesto je dobrý skutek lepší,než zlý
a spravedlnost je lepší než křivda.
Mika Waltari : Egypťan Sinuhet.

Vzpomínky po více než 45 letech :

1. Místo,doba a účastníci tragedie:

a/. Přerov a okolí v prvých měsících po osvobození roku 1945
b/. Setkání dvou různých vlaků na přerovském přednádraží.

a/. Patří sem dojmy z povstání dne 1.května 1945 v Přerově a v okolí,dojmy z velikého "rabuňku" od 2.do 7.května před příchodem Rusů /vyrabování několika set vagonů plných zboží,které uvázly před koncem války na přerovském přednádraží/,dojmy z osvobození a zdoby po něm bezprostředně následující.
Byla to doba v mnoha aspektech zcela neobvyklá,plná nenormálních jevů a dlouho trvalo,než došlo k přirozenému chodu obyčejného života.
Jednou ze zkušeností,které charakterizovaly puls tehdejšího dění,byl několik měsíců trvající neustálý přesun mnoha lidí různých národností,jednotlivců i skupin,vracejících se do svých domovů,nebo z nich prchajících.
V prvém případě šlo především o válečné zajatce a dělníky, kteří byli nasazeni v Německu na nucenou práci.V druhém zase o lidi,kteří nějakým způsobem kolaborovali s Němci.Ti se o ně nepostarali,protože na to nebylo dosti času,nebo proto,že šlo o malé rybky.Byli vyhozeni do poválečného chaosu téměř bez prostředků a s papíry nebo bez nich.Snažili se zoufale dosáhnout americké zony kde doufali v jakousi neurčitou záchranu,což jim napovídal přirozený pud a zdravý rozum.Kolik z nich dosáhlo svého cíle a kolik z nich ztroskotalo,to se už nikdy nedovíme.Jisté však je,že ještě po válce docházelo k různým tragediím.To napovídají také nedávno objevené hromadné hroby na místech poválečných záchytných táborů NKVD ve východním Německu.
Ve své obludnosti patří však tragedie na Švédských šancích určitě k nejhorším.

b/.Jako důležitý železniční uzel bylo tehdy přerovské nádraží stále přeplněno cestujícími,jak jsme již popsali.Zvláštní případ tvořil celý nákladní vlak uprchlíků,který dojel do Přerova snad v první polovině června /nebo dříve/ a byl odstaven na jednu z výtažných kolejí levého přednádraží /PS/ na kopec.Tato část nákladního nádraží se táhne mezi hlavním nádražím a Lověšicemi ze strany vesnice Újezdec v délce asi 1 km.Při stavbě železnice v minulém století byla zvýšena navážkou.Od pole byla oddělena cementovou zdí s příkopem a trochou vody.Podél dráhy /zdi i příkopu/ vede z Lověšic do Přerova škvárový chodník a za ním už byla pole.
Viz Náčrt:

- 2 -

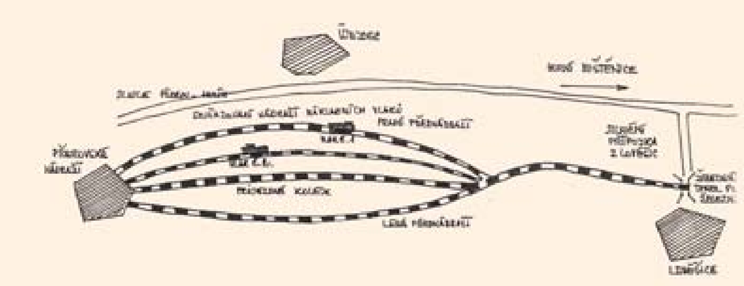

Není pravděpodobné,že vlak nešťastných uprchlíků /vlak č.1/ byl na místě už za povstání 1.května.O tom by se jistě mluvilo. Tehdy tam totiž stál vlak s maďarskými vojáky,kteří byli bez odporu odzbrojeni revolucionáři.
Vlak č.1 prý přijel ze Slovenska y byli v něm lidé prchající před Rudou armádou.Později při vysvětlování hromadné vraždy se tvrdilo,že to byli obyvatelé smíšené oblasti slovensko-německé a to ti, kteří se přidali na německou stranu.
Německou složku uprchlíků určitě tvořili potomci kolonistů ze středověku,kteří si po staletí zachovali nejen řeč / i když odlišnou od řeči staré vlasti,protože obě němčiny prošly různým vývojem/,ale i téměř celou podstatu cizího etnika /kroje,zvyky,způsob života/, neboť se velmi málo mísili s domácím živlem.Takový ostrov na Slovensku tvořila hlavně Spiš,ale byly u jinde.Tak jako Němci téměř v celém světě /kromě Němců v USA/ podlehli slovenští Němci velmi rychle Hitlerově propagandě.Muži jako Volksdeutschen narukovali a bojovali v německé armádě.Ti,kteří zůstali doma,si vyřizovali různé účty se Slováky ještě před slovenským povstáním.Ve smíšeném území bývá vždy dosti problémů,ale v demokratických státech se řeší smírnou cestou. Na rozdíl od toho propukají v diktaturách pogromy a šovinismus nemá zábran.
Když vypuklo povstání,Slováci se na Němcích a jejich rodinách hojili stejným způsobem.Jenže povstání,které Rusové nepodpořili, vzalo brzy za své a Němci se znovu mstili.Nechtějme si ani představit k čemu docházelo u populací tak primitivních kultur,jaké jsou na východním Slovensku.Je velmi pravděpodobné,že vlak č.1 složený z několika vesnic /počet zastřelených na Švédských šancích v té hrozné noci udával 347/stěhoval uprchlíky před další fází msty a mířil do Německa,aby tam zapadl a unikl nejhoršímu - dojel však jen do Přerova.
V té době,snad 15.nebo 16.června přijel na totéž přednádraží vlak z druhé strany /vlak č.2/,který přivážel z německých koncentračních táborů a zajateckých táborů slovenské partyzány zajaté při povstání a vojáky Svobodovy armády,kteří se vraceli ze zajetí.Tento vlak byl přistaven nedaleko vlaku č.1.
Verze konfliktu jsou dvě : možná platí jedna z obou,možná ale není vyloučeno,že platí něco docela jiného o,čem nevíme.

- 3 -

1/. partyzáni,kteří pocházeli ze stejných vesnic jako uprchlíci snad poznali v některých Slovácích odrodilce,nebo poznali Němce,kteří se účastnili na vraždách rodin partyzánů.O jednom partyzánu se říkalo,že mu byla vyvražděna celá rodina /žena,děti,rodiče/.
2/. partyzáni zjistili,že ve vlaku č.1 jsou podezřelí Slováci snad i Němci.Vykonali prohlídku vlaku a našli /prý/ i zbraně.Při legitimování cestujících přišli určitě na to,že tam Němci jsou.Rozhodli se proto vyřešit toto podle svého,vlastními silami a hned.

2. Osobní zážitky :

Toho dne jsem byl na kole ve městě a vracel jsem se po chodníku podél zdi z Přerova domů.Zaujalo mne najednou,že svah a příkop byly plné postelí,stolů,almárek,kostnů a jiného nábytku,většinou staršího a takového jaký býval na venkově.Byly tam i šicí stroje, obrazy,rozsypané pytlíky s moukou atd.Dodnes mám před očima tisky v rámech,které jsem vídal v jizbě každého domku : Božské srdce Páně a Sedmibolestnou Pannu Marii.
Bylo vidět,že věci byly bezohledně vyházeny,protože se válely bez ladu a skladu.Až do příkopu se dostaly děrami ve zdi,nebo na místech,kde zeď byla zcela přerušena.O taková místa se postarali zloději uhlí,kteří kradli na dráze v noci už před válkou a hlavně za války.
Nikde však ani človíčka,ani živé duše a ticho jako před bouří.Zvolnil jsem a snažil se alespoň někde někoho zahlédnout.Ve vzdálenosti přibližně 20 m v poli v obilí jsem viděl na nějakých rancích sedět dvě ženy,venkovanky ve všedním kroji - takový se u nás na Hané už dávno nenosí.Nemluvily a seděly ztrnule jako sochy.U záhybu chodníku,kde zeď tvořila výčnělek do polí a kde bylo několik klád,seděla babička s děckem,mohlo mít 6-7 roků.
Zapamatoval jsem si to dítko velice dobře,protože bylo syfilitické.Obličej posetý strupy,ústa pootevřená,brada zaslintaná,oči vyvalené.U nás jsem nikdy nic takového nezpozoroval,ale věděl jsem že na východním Slovensku to bylo tehdy časté.Tato dvojice se nehýbala,jako by byla z kamene.Na ten pohled nezapomenu nikdy.Projel jsem beze slova kolem.Doma jsem rodičům o tom referoval,ale nikdo nic nevěděl.Ani já jsem netušil,co se chystá.
Potom jsem jel na kyselku.Blízko Horní Moštěnice u silnice je pramen,který dodnes funguje a dává chutnou pitnou vodu.Jel jsem zkratkami,chodníky v poli a zaujal mne zvláštní průvod na silnici který se pomalu sunul a připomínal tím pohřeb.Mohl čítat 200-300 lidí.Když jsem měl koupadlo,hlubokou škarpu s vrbovím a štěrkem na dně,všiml jsem si muže,který seděl na štěrku,byl bez košile a upravoval si něco v podpaždí.Zblízka to vypadalo,že si tam něco vyrypuje jehlou.Napadlo mi,že je tam tetování a chce se toho zbavit. I já jsem tehdy věděl,že příslušníci SS měli vytetovánu pod paží krevní skupinu a to k vůli rychlejšímu ošetření při zranění.
Když jsem se vracel s kyselkou ve sklenicích domů,zastavil jsem se před dražním podjezdem a počkal na průvod,který přicházel do Lověšic.Co jsem viděl mně překvapilo a pobouřilo.Tento zástup se skládal především z žen,mužů mohlo být asi čtvrtina.Ženy měly na sobě vesměs venkovský kroj,dlouhé sukně s jupky,byly středního věku,některé i starší,ale byly mezi nimi i mladé maminky s nemluvňátky v náručí.Šly jako slepé a hluché.Nemluvily a nejevily žádný zájem o jakoukoliv komunikaci.Pokoušel jsem se navázat kontakt alespoň očima,ale marně.

- 4 -

Ti lidé snad již věděli,co je čeká a byli úplně smířeni s osudem,jejich zoufalství a beznaděj byly bezvýrazné a konstatoval jsem naprostou apatii.
Když mne docházela stráž,vojáků mohlo být čtyři až pět, v uniformách neúplných,neupravených a bez hodnostních označení.Vzmohl jsem se na dotaz :"Co to znamená,že ty ženy vedete pod stráží s puškami,vždyť už je po válce,ne?"
Odpověď /slovensky/ byla okamžitá,tvrdá až mne zamrazilo : "nelíbí se ti to? Tak si daj pozor,ať se tu neocitneš taky!"
Dostal jsem strach,ale stále mě nic nenapadalo.Počkal jsem až průvod vejde pod tunel a šel jsem pomalu za ním.Na dlažbě jsem zahlédl jakýsi předmět,který ušel pozornosti hlídky.Zvedl jsem jej Byla to legitimace ve slídovém pouzdře.Fotografie muže,německá legenda s několika údaji /jméno,narození,výška,barva vlasů,očí atd./ Dnes si nepamatuji nic přesně.Legitimaci jsem později spálil.
To bylo odpoledne a já jsem se dal doma do práce.Překládal jsem pro podnik nějaké prospekty výrobků do ruštiny.Závod chtěl nabídnout Rudé armádě své výrobky.Bylo toho mnoho a měl jsem to mít hotovo na druhý den. Věděl jsem,že budu muset pracovat dlouho do noci.
K večeru přišel kamarád :" Pojď se podívat na Švédských šancích budou střílet Němce." "Nemohu,mám moc práce",byla moje odpověď. Dlouho do noci jsem při práci slyšel krátké salvy po 5-10 ranách, pak pomlka a zase znovu.Dlouho....
Bylo to z dálky,nijak hlasitě,spíše plk,plk,plk a znělo to tak mírně a neškodně.

3. Informace nepřímé-od svědků,z doslechu,eventuálně hypotézy:

Před exekucí :
Na místě popravy bylo i několik občanů z Lověšic a jeden,který byl zaměstnán u lověšického sedláka Brázdy - František Vaculík. Vím celkem o pěti,ale bylo jich určitě více.Jeden byl dokonce přítomen jakémusi mimořádnému vojenskému soudu.Brzy po události v roce 1945 mi vyprávěl,jak tento soud fungoval.Tvrdil,že soudce i porota všichni vojáci - si prý strhli vojenské hodnosti,což byla formalita nutná pro pravoplatnost soudu.Jaký význam to mělo,nevím dodnes.
Po pravdě řečeno,nikdy jsem se na to nikoho neptal.Takže podle něho nešlo o vraždu.Každá skupina 5-10 lidí byla snad souzena zvlášť a rozsudek jí byl oznámen a pak ihned vykonán.
Druhý lověšický občan /Janda/ byl s potahem a povozem,na kterém odvezl šaty a boty popravených.
Další dva chvíli pozorovali provádění exekuce a brzy odešlo s těžkým traumatem/Kubík Arnošt zemřel před více než deseti lety, druhý Konečník Oldřich má dnes 80 let/.
Ale pátý občan,čeledín /František Vaculík/ si prý vypůjčil zbraň od popravčích a střílel také.Veřejné mínění,když se věc roznesla ho brzy odsoudilo a velmi rychle [illegible] zmizel navždy.Podle informací,které mám,není již také dlouho naživu.
Když byla jáma vykopána a kdo ji kopal nevím.Toto zjistit však není problém.Bylo známo,že vedoucí exekuce vymáhal na obecním úřadě povoz,nářadí /lopaty,rýče/ a snad i k tomu lidi.

- 5 -

Při exekuci :
Předpokládám,že postup byl následující :

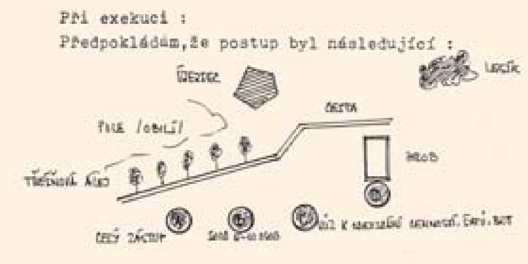

Celý průvod byl k večeru přiveden na polní cestu k místu A, kde se zastavil a byl bedlivě střežen.Na místo B postoupilo vždy 5-10 lidí,kteří byli "odsouzeni".Když jim byl rozsudek oznámen, odešli na místo C k vozu,kde si svlékli šaty a odevzdali cenné věci /prsteny,náušnice atd./.Ve spodním prádle byli dovedeni k hrobu, postříleni a vhozeni do jámy D.
Přibližně za dva dny jsem se šel podívat na toto místo.Půda kolem hrobu byla černá od krve a zůstala takovou ještě dlouho po deštích a příštího roku.Obilí,které tam vyrostlo,bylo tmavé,že jsem něco podobného nikdy neviděl.
Když velká skupina i ze tmy pozorovala co se děje a pozbyla vší naděje na záchranu,mnoho lidí zahazovalo všechny cennosti do obilí vedle cesty.Strážní to neuhlídali a tak sedlák,který sklízel v červenci obilí,našel jistě množství prstenů,náušnic atd.zkrátka nezjistitelné množství šperků.Buď on,nebo někdo z jeho rodiny neudržel jazyk za zuby a informoval o tom další lidi.
Ještě několik let po události se povaloval nedaleko hrobu blízko polní cesty domácí střevíc prosáklý krví.Za čas však zmizel i on,stromy byly vykáceny,mrtvoly exhumovány /všechny ?/,při kolektivizaci v padesátých letech meze rozorány,takže bych dnes místo hrobu přesně neurčil.Jsem však přesvědčen,že sonda by jej lehce našla.

Chování odsouzenců před popravou a při ní :
Jedna starší žena prosila "soudce",aby ji ušetřili,protože má syna v čsl.zahraniční armádě na západě.Snad takových bylo více kteří měli příbuzné v Anglii,nebo jinde,ale nepomohlo nic,všichni byli postříleni. /všichni ?/
V roce 1988 jsem se dověděl,že jednomu člověku z transportu se z tohoto místa /shromaždiště celé skupiny/ podařilo utéci do Újezdce,ale o jeho dalším osudu není zpráv.
Po exekuci byl hrob zasypán,svršky odvezeny a popravčí zmizeli.
Na druhý den se na místo exekuce dostavili příslušníci NKVD zakreslili hrob na mapu,zajímali se pouze o počet zavražděných duší a nevyvodili z případu žádných sankcí,nebo opatření,která by byla známa veřejnosti.

- 6 -

5. Odpověď na několik otázek z dopisu jednoho novináře :

1. ... v rakouské Neue Kronen-Zeitung psali,že aktéry oné smutné události byli čeští revoluční gardisté ...
Z kapitoly 2 vyplývá,že při popravě střílel pouze jeden Čech /František Vaculík/,který neměl s čsl.odbojem za války nic společného.Nemohu vyloučit,že střílel ještě někdo další,ale je to velmi nepravděpodobné,protože by se to bylo po vesnici rozneslo.V téže kapitole je uvedeno,že jsem oslovil jednoho strážného eskorty v jakési dosti neúplné,nepořádné,pravděpodobně předválečné čsl.uniformě.Ten člověk byl určitě Slovák.Logicky vzato,co by vedlo Čecha k takovému masakru,když osobní mstu jako motiv bychom museli jednoznačně vyloučit.
Tak krvežízniví jsme zase nebyli i když se kolektivně musíme stydět za leccos,co se tehdy dělo.

2. ..co vedlo ke konfliktu na lověšickém přednádraží a k následnému masakru ...
Odpověď je též v kapitole 2.
Nečiním si však žádných nároků na to,že moje hypotéza musí být pravdivá.Třeba přiznat,že jsem nedělal ani tehdy,ani později žádných kroků k tomu,abych se dopídil pravdy.Dověděl jsem se jenom to,co se mi doneslo při občasných návštěvách doma,neboť jsem byl 4 roky mimo naši obec.

3. ... byli v transportu na Slovensko skutečně i členové Hlinkovy gardy,nebo SS mani...
Ví se opravdu jistě,že transport s uprchlíky směřoval už na Slovensko? Předpokládal jsem spíše,že ze Slovenska utíkal.A byl-li někde na cestě po skončení války obrácen zpět na Slovensko a v Přerově čekal na odjezd,pak jsem přesvědčen,že část uprchlíků transport opustila,když bylo rozhodnuto,že jej vrátí na Slovensko a pokusila se o útěk do americké zony.Z Přerova není daleko do Českých Budějovic,nebo Plzně /přes Prahu/.
Běženců bylo tehdy velmi mnoho a pokud někdo uměl slovensky mohl o sobě prohlašovat,co chtěl a dokázat mu nemohl nikdo nic,leč že by ho osobně znal.
Kontroly sice byly především na nádražích,někde i silnicích,ale při troše opatrnosti a štěstí mohli proniknout na druhou stranu Němci,zvláště ti ze smíšeného území,když znali trochu slovensky, což je velmi pravděpodobné.
Myslím,že ten transport opustili ještě dříve,než došlo k razii šílených vrahů z vlaku č.2 na přednádraží uprchlíci,kteří se nejvíce báli.Báli se proto,že buď neměli čisté svědomí/ a kdo je tehdy v takové hrůze měl ?/,anebo proto,že domysleli až do hořkého konce svůj osud,že jejich život ukončí msta nelítostná a nemilosrdná.Někteří z nich ještě žijí roztroušeni po světě.Jedině ti by mohli vnést jasné světlo do tohoto případu.
Příslušnost k Hlinkově gardě,nebo k SS neměl nikdo napsánu na čele, ale někteří z nich měli v podpaží vytetovánu krevní skupinu /té se chtěl zbavit .... viz kapitola 2/.
Je však opravdu jisté,že toto tetování měli jen příslušníci SS. Věřím,že ani po 50 letech by se příslušníci SS při návštěvě u nás tímto nikde nechlubili.
Mě zajímá víc,proč své domovy opustily celé rodiny i s malými dětmi a několika kusy nábytku.Rodiny,které určitě bydlely na venkově

- 7 -

Nedovedu si představit,že ty ženy se něčím provinily.Jaký šílený strach je musel k tomu dohnat : zřejmě byly svědky vraždění z dřívější doby a věděly,že nemají naději se zachránit.
Že byli v transportu Němci,dokazuje můj nález německé legitimace,kterou odhodil pod tunelem jeden z eskortovaných /kapitola 2/
SS-man mohl být také muž,který se snažil zbavit tetování pod svojí paží /kapitola 2/.

4. ... poznal poručík Pazúr někoho o kom bezpečně věděl,že spáchal zločiny při potlačování SNP ? ..
Odpověď na tuto otázku uvádím v kapitole 2 a částečně v kapitole 3 Pochybuji,že uvedený poručík by se někomu v Lověšicích představil, když chystal takovou hromadnou vraždu.Já jsem ho neviděl,ani neslyšel.

5. ..kolik vojínů se podílelo ....
To nevím ani z doslechu.Viděl jsem jen 5-6 strážných eskorty.

6. ... jak se stalo,že s dospělými byly zastřeleny i děti ...
byly zastřeleny proto,že tam byly.Nejen děti.I nemluvňátka v peřinkách v náručí svých maminek.Pamatuji se nejméně na dvě. Samozřejmě,že je to nelidské,zločin proti lidskosti.Ale stejně samozřejmé je,že se to dělo,děje a bude dít tak dlouho,dokud bude svět zamořen šílenci.A těch je bohužel,čím dál více.

7. ...nikdo z místních se nepostavil proti tomu!
Vážený pane redaktore !
když si přečtete mou kapitolu 2,nepoznáte,nebo nepocítíte nikdy tak strach,který mnou pronikl,když mi Slovák odpověděl na mou otázku. Snad byl ještě větší,než když na mne mířily hlavně německých samopalů za války /3x/.
Kdyby mne zařadil mezi eskortované,nebylo by se nic stalo a kdyby mne na místě zastřelil a nechal vykrvácet v prachu silnice,nebylo by se stalo taky nic.Nezapomínejte,že tito zabíjáci prohlašovali,že jde o Němce,SS-many,Slováky odrodilce a jejich rodiny.Že jsou to vrazi jejich vlastních rodin a že této tragedii předcházela řada dílčích tragedií.Konečné účtování se muselo nevím proč konat na tichém vršku naší krásné moravské země,která si toto nezasloužila. Byl to měsíc a týden po válce,na všech stranách se vyřizovaly účty. Docházelo k omylům a vraždám.Lidský život znamenal méně než nic. Neměl tu cenu,jakou má dnes,kdy pár hlupáků na vysokých místech za moc peněz vede dlouhé akademické debaty o tom,zda se má,nebo nemá udělit milost několika násobnému vrahu,sexuálnímu maniakovi,který třeba znásilnil a pak bestiálně zavraždil i několik dětí.

8. .. víte něco o následném vyšetřování...
O tom nevím vůbec nic.Soud nad poručíkem byl tajný.Někde o tom musí být dokumenty,které by se alespoň nyní měly odtajnit.

9. ..poručík Pazúr byl souzen pouze za zastřelení dvou vojáků z předmětné jednotky,kdy došlo ke rvačce o lup ..
Pamatuji si,že jsem četl v novinách,že president Beneš udělil někdy na konci roku 1945,nebo v roce 1946 amnestii na všechny činy,které se staly omylem,z neznalosti atd.během války,při revoluci a snad až do října 1945.

- 8 -

Tato amnestie sehrála,velmi důležitou úlohu,protože odstranila ze světa mnoho různých problémů,hlavně z odboje,kdy docházelo za války k různým přehmatům,především k vraždám nejen omylem,ale v boji o moc,nebo na falešná udání.Tyto věci nejsou a asi již nikdy nebudou vysvětleny.Po čtyřiceti letech byly tabu a dnes už se ani nikomu nechce je řešit.Většina přímých svědků a účastníků je stejně po smrti.Nebýt amnestie byly by objasněny soudními procesy a nedovedu si představit,co všechno by vyšlo na světlo boží.
Nutno tedy mít za to,že tato tragedie spadala pod uvedenou amnestii.

6. Několik úvah na závěr:

" Nejhorší na světě je krutost lidí jedněch,k druhým "
E.M.Remarque

" Ve dnech rozvratu a zmatku odpusťte bratr bratru"
Tichý Don

Obecně zapadá událost na Švédských šancích do dějin 2.světové války a jejich následků,jako jedna z tragedií,k nimž docházelo dosti často.Vyjímečné je,že se stala více jak měsíc po válce.
Ať už je tomu jakkoliv,musel zde sehrát nejdůležitější úlohu silný osobní faktor.I když při vraždě došlo k oloupení odsouzených, nelze přijmout názor,že vše bylo inscenováno jen k vůli loupeži.
Alespoň několik lidí se muselo osobně znát a mezi nimi byla hluboká,zarytá a krvavá nenávist,nenávist s mnoha mrtvými na obou stranách,již z dřívější doby.Takové věci se děly vždy a skoro všude. Byly vyhlazovány celé rodiny i kmeny.Kosmas píše o takové hromadné exekuci na Hradčanech,kdy Přemyslovci dali popravit více než tisíc lidí a neušetřili ani nemluvňat a těhotných žen.Nikdo nesměl zůstat naživu.Tehdy tekla krev do Vltavy a její voda byla červená až k soutoku s Labem.
Někteří historici se přitom nestydí ani dnes tvrdit,že to bylo nutné ke sjednocení Čech.Pěkně děkuji za takovou filosofii. Známé je vraždění na Ukrajině a po celé Rusi za občanské války /Tichý Don,Doktor Živago/ a v poslední válce v Polsku,Jugoslavii v Sovětském svazu.Všude tam,kde normální nepřátelství je vyhroceno šovinismem,nelidskou ideologií atd.Na Slovensku to byl ještě spor dvou etnik a z dřívější doby možná krevní msta.Poslední dějství slovenského dramatu se shodou okolností odehrálo na Moravě.
Lze namítnout,že exekuci bylo možno zabránit.Znamenalo to postavit se proti teroru.Ale jak?
Za takových situací se tříbí charaktery.Muže,nejen na Švédských šancích brzy po válce,nýbrž v podobných i odlišných případech za války a znovu celých čtyřicet let po válce se tříbil charakter českého národa v boji proti teroru.
Ukázalo se jasně,že přitom zklamalo více než 90% lidí.Bohužel je to hořké,ale pravdivé poznání ze zrcadla nastaveného naší národní povaze.Příliš mnoho statečných padlo v boji,ztratilo život v koncentračních táborech,strávilo mnoho let života ve vězení.Že války nebo po válce příliš mnoho inteligentních,čestných a pracovitých lidí,kteří nemohli a nechtěli žít v otroctví,navždy opustili vlast /nepřetržitě od roku 1939 až do nynější doby/.Příliš mnoho slabých

- 9 -

podlehlo,pokřivilo si,nebo úplně zmrzačilo charakter.Pohybujeme se v bludném kruhu dávných a nedávných křivd,které jsou naším špatným svědomím a volají po spravedlnosti.Jednou z nich je tragedie na Švédských šancích.I s ní se budeme muset vyrovnat.
Končím otázkou : Kdo ještě dnes,téměř po padesáti letech kryje zločin na Švédských šancích ?

7. Exhumace

Vzpomínám si,že po nějakém čase jsem si napsal do jakéhosi sešitu přesné datum exekuce.Jenže sešitů bylo u mne za život velmi mnoho.Sedl jsem tedy k jejich archivu a hledal.Ten zápis jsem sice nenašel,ale zato v jednom slovníčku uviděl poznámku,která mi mezitím už zcela vypadla z paměti.
Dne 8.10.1947 :
The grat tomb
of Švédské šance was digged out.
Je to asi špatná angličtina - mělo být big nebo huge.Sloveso bude v pořádku,protože hrobař je grave-digger.
Tedy po úpravě česky : dne 8.10.1947 byl vykopán masový hrob na Švédských šancích.
Je zajímavé,že až do nynější doby bych byl přísahal,že hrob byl exhumován teprve za komunistické moci,tedy nejdříve v roce 1948.
Zdá se,že tlak na ministerstvo vnitra a ministerstvo národní obrany musel být velký.Soudil bych,že se o to přičinily především špatné mezinárodní vztahy.A v "zájmu" čsl.státu už tehdy bylo tuto hanbu ututlat.Protože téměř celý vršek Švédských šancí je velmi dobře vidět z naší ulice,všimla si toho dne moje maminka,která byla dopoledne nakupovat v obchodě,že na Švédských šancích se něco děje.Upozornila mne na to a hned to dala do souvislosti s tragedií. A měla pravdu.
Vyšel jsem na výtažnou kolej železnice,abych zjistil,co se děje. Rozhled byl dobrý - podzimní dopoledne bylo teplé a klidné.Pouhým okem bylo patrno,že na přibližném místě hrobu je několik aut a lidí. Co dělali nebylo možné na tuto dálku poznat.Vrátil jsem se domů pro dalekohled a šel.Měl jsem dobrý triedr 8x30,výrobek firmy Optikotechna,kde jsem za války pracoval.
Chtěl jsem se dostat k hrobu co nejblíže.Hůrka je bohužel téměř holá,jen pár alejí švestek,nebo třešní při polních cestách a navíc byl podzim a vše z polí už bylo sklizeno.
Obcházel jsem vršek v dostředné nepravidelné spirále,využívaje konfigurace povrchu.Dost daleko nahoru jsem pronikl příkopou,ale musel jsem se kus cesty vrátit,protože jsem narazil na první hlídku,člena SNB.Zkusil jsem pahorek obejít ze strany od Beňova,to však bylo beznadějné,protože lesík byl též obsazen hlídkami.Od Moštěnice mě bylo vidět jako na dlani už z dálky.Vrátil jsem se tedy a šel od Újezdce,kde bylo několik úvozů.V nejvýhodnějším jsem se usadil a pozoroval.
Celé místo bylo především zakryto vojenskou obdélníkovou sítí na vysokých kůlech.Takové maskování slouží k zakrytí dělostřeleckých stanovišť,nebo jiných vojenských zařízení.Sítě měly na sobě po rahu připevněny kusy zelenohnědých látek,jakých se používá pro uniformy průzkumníků,nebo výsadkářů.
Dále tam stálo několik nákladních vozů barvy khaki,snad tři-čtyři Vojáci oblečeni v pracovním,vykládali z vozů velké dřevěné bedny, něco na nich upravovali a používali k tomu kladívek a hoblíků. Nebylo jich mnoho.Viděl jsem,že hrob byl otevřen,hlína odházená na boky a k hrobu přineseny primitivní rakve.Pak se dva vojíni posta-

- 10 -

vili proti sobě nahoře nad hrobem a velkými klešťmi,nejméně 2m dlouhými vybírali nebožtíky z jámy a ukládali do beden.Bedny byly dost velké a do aut,krytých k plachtami je muselo zvedat 6 mužů. Jak dlouho akce trvala nevím,protože jsem tam nebyl až do konce. Pozorování jsem mohl věnovat asi 4-5 hodin.Když jsem dále neviděl nic nového,než odjezdy a příjezdy aut /do Přerova a z Přerova/, vrátil jsem se domů.Teprve dnes si uvědomuji,že kromě hlídek SNB a přímých aktérů,kterých však bylo překvapivě málo,jsem po celou dobu pozorování nikoho nespatřil,myslím něco,někoho,kdo by měl stejný zájem jako já.
Na druhý den dopoledne jsem znovu vyšel na hůrku s dalekohledem, abych zjistil,co se tam změnilo.Už z dálky mi bylo jasné,že tam nikdo není.
Hrob byl zahrnut,ale nevím,zda byl vykopán celý.Po bednách zbyly dřevěné hobliny,po nákladních autech rozježděné pole a cesty.Na místě bylo dost vylité nafty,nebo nějaké mastné tekutiny.Všechno. Prohlížel jsem to místo velice pečlivě a dlouho,ale i když jsem hledal na každé místečko jak vrána do kosti,nenašel jsem už vůbec nic.Po určitých úvahách jsem akci exhumace věnoval,jsem toho mínění i dnes,že hrob nebyl vykopán celý a část nebožtíků tam leží dodnes.
Šlo asi o to,aby se udělal konec různým řečem a byla uklidněna vysoká místa znervozňovaná nepříjemnou šeptandou a dotazy ze zahraničí.Všechna moje pozorování jsou zcela subjektivní a nebyla nikým ovlivněna,ani závěry,které jsem vyvodil.
Později jsem slyšel,že mrtvoly byly spáleny v olomouckém krematoriu.Že jsem viděl exhumaci,byla náhoda - byl jsem asi na pár dní doma ze školy.
Uzavřela se zase jedna kapitola tragedie a jistě ne poslední.

Část Podání bývalého státního zástupce Krajského soudu v Olomouci JUDr. Františka Doležela, které poslal 25. 7. 1968 Presidiu Nejvyššího soudu v Praze. František Doležel mj. také řešil červnový masakr na Švédských šancích roku 1945 a podrobně popsal na stranách 7–12 s jakými problémy se musel vypořádávat v průběhu vyšetřování.

- 7 -

Na podzim 1947 zvěděl jsem, že na návrší t.zv. „Švédské Šance" u Lověšic u Přerova, bylo 19.6. 1945 postříleno 69 mužů, 120 žen a 78 malých dětí ve stáří od 6 měsíců do 10 let. Toto bylo učiněno oddílem naší armády, z větší části slovenské národnosti, kterému velel št.kpt. Surovčák a por. Pazúr. Tento vojenský oddíl vracel se ze slavnostní přehlídky v Praze vlakem do Bratislavy. Při průjezdu Přerovem zůstal vlak státi na přednádraží u železniční zastávky „ Lověšice " . Tam uviděli Surovčák a Pazúr, že na vedlejší koleji stojí vlak s transportem slovenských zeměděl. dělníků s ženami a malými dětmi, kteří se vraceli z práce ze Žatce, kam byli za protektorátu pracovně nasazeni. Surovčák s Pazúrem zašli asi o 15. hod. za předsedou M N V v Lověšicích právníkem Miklošem a domluvili se, že Mikloš dá vykopati šachtu pro všechny tyto osoby, které oni dají postříleti. Mikloš, jako předseda MNV v Lověšicích, nařídil rolníkům ihned tuto šachtu hloubiti. Tato byla hotova v době od 16. do 22. hodiny. Šachta byla vykopána na návrší u Lověšic zvaném „Švédské Šance" - jež je vzdáleno asi 2km od středu Přerova. Ve 22 hodin nařídil Pazúr se Surovčákem vyvedení všech osob z vlaku a dal je vojáky odvésti do zákrutu na „ Švédské Šance ", odkud je pak po 20 odváděli na popraviště k šachtě. Tam se museli do naha svléci, papíry a šaty byly spáleny na dvou ohních a veškeré cennosti jim odňaty. Z těchto cenností byla jen

- 8 -

část marek odevzdána dodatečně úřadům. Nato je z bezprostřední blízkosti nad šachtou z automatů postříleli, takže zastřelení padali nazí m přímo do šachty. Popravu řídil por. Pazúr. Důvody této popravy popravovaným oznámeny nebyly. Toto bylo zjištěno, pokud si pamatuji, výpovědí několika našich četníků, kteří v soudním spisu vylíčili hrůzostrašné scény. Tak například mladá Slovenka stojící nahá s malým asi ročním dítětem v náručí nad popravčí šachtou, v níž bylo již mnoho mrtvol, volala na Pazúra, aby nejdříve zastřelil její malé dítě a pak teprve ji. Pazúr se zasmál, střelil matku do hlavy a když ona mrtva zřítila se i s malým dítětem do šachty a toto s pláčem lezlo po mrtvolách, tak do tohoto dítěte vystřílel zásobník z pistole a pak teprve automatem umlčel pláč dítěte. Popravovaní prý šli na popravu hrůzou úplně apatičtí. Popravám přihlíželi i civilisté z Lověšic, určení jednak předsedou MNV Miklošem k zaházení šachty, jednak tam byli i co diváci. Bylo zjištěno, že civilista - čeledín z Lověšic si vypůjčil od vojáků automat a s tím, že si „zastřílí" - jako na pouťové střelnici - střílel do popravovaných. Ve spisu bylo zaznamenáno, že si potom četnictvu stěžoval, že se ho děvčata v Lověšicích straní, ježto ho viděla jak se u studny umýval od krve. Pokud si vzpomínám, ve spisu bylo četnické hlášení, že když byli přivedeni na popraviště chlapci ve stáří 6 až 10 let a když tito viděli co je čeká, rozběhli se z pudu sebezáchovy do tmy do polí. Protože však byla jasná měsíčná noc vojáci je dostihli a z automatů postříleli. Pak mrtvoly vláčeli jako zajíce za nohu k šachtě a do té je naházeli. Když jsem tento případ, dozvěděv se o něm, hlásil Dr. Turkovi s tím, že žádám, aby bylo dle § 87 tr.ř. zanájeno vyšetřování, tak tento odepřel dáti k tomu svolení. Řekl jsem mu, aby si uvědomil, že se jedná o vražednou hekatombu 267 osob, a to nejen 69 mužů, ale i 120 žen a 78 malých dětí ve

- 9 -

stáří od 6 měsíců do 10 let, což surovostí je rovnocenné, ne-li horší - tomu, co bylo spácháno německými vrahy v Lidicích. Řekl jsem mu přímo, že v případě, nebude-li tento případ vyšetřován, budu vše hlásiti přímo ministerstvu spravedlnosti a Panu Presidentu Republiky. Nato příští den mi toto svolení udělil a já jsem ihned zahájil předb. vyhledávání, ohlásiv to současně vojenskému prokurátorovi v Bratislavě jako příslušnému ke stíhání vojenských osob. Sám jsem vedl vyhledávání proti pachatelům, kteří byli již mimo vojenský poměr. Krátce nato, mě navštívil vojenský auditor tuším podplukovník justiční služby z Bratislavy, a ukazoval mi svazek fotografií velice krásných rodin i s malými nemluvňaty a říkal, že všichni byli postříleni a že to byli až asi na čtyři Němce - samí Slováci z okolí Rožňavy a Dobšinné. Bylo mně řečeno, že Pazúr - který tehda byl již št.kpt. - a Surovčák - který tehda byl již podpluk. - se hájí tím, že šlo o Němce, ale že toto tvrzení není správné. Avšak i kdyby všichni byli Němci, odporovalo by to jasnému znění zákona č.115/46 Sb. „ O právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků "- ježto loupežnou vraždu nevinných mužů v takovém počtu a dokonce vraždu 120 žen a 78 malých dětí ve stáří od 6 měsíců do 10 let - nelze subsumovat pod ustanovení tohoto zákona,protože tyto činy byly spáchány nesporně z důvodů „ nízkých a nečestných". Z jejich cenností byla odevzdána jen část německých marek, kdežto ostatní cennosti zmizely. Tehdejší předseda MNV v Lověšicích Mikloš nebyl vyslechnut, protože v oné době se již nacházel co právník u krajského soudu v Ostravě. Učinil jsem návrh, aby vyš. soudce za mé spoluúčasti provedl soud. exhumaci a pitvu zavražděných. K tomu však nedošlo, ježto můj zamýšlený návrh byl vyzrazen a dříve než jsme mohli toto provésti, bylo mi sděleno Dr. Jurkou, vicepres. kraj. soudu v Olomouci, že den před

- 10 -

tím byl náhodou dopoledne na uzamčeném hřbitově na Šířavě v Přerově tajný svědkem, když tam dojel na nákl. autech assanační oddíl vojínů a za přítomnosti civilistů jedoucích v osob. autech, tam do vykopané šachty u zdi pohřbili 69 beden. Hrobník mu pak prozradil, že se jednalo o osoby u Lověšic postřílené. Velmi mne překvapilo, že o této exhumaci a tajném pohřbení 69 osob neví ani šéf prokuratury Dr. Turek, ani president kraj. soudu v Olomouci Dr. Černovský, to jest členové radní komory. Na můj telefon. dotaz komisař polit. správy v Přerově mne odkázal na tajemníka ONV, ten na předsedu ONV a ten opět na šéfa StB v Olomouci Dr. Severina s tím, že se jedná „ o tajnou věc ". Dr. Severin pak odpoledne mi před Dr. Turkem po velkém váhání sdělil, že exhumace byla provedena přímo na rozkaz ministra vnitra za asistence Dr. Severina a assanačního voj. oddílu z Terezína. Dr. Severin mi tvrdil, že všichni mrtví jsou pohřbeni na hřbitově na Šířavě v Přerově, ale pak připustil, že tam mrtvoly žen a dětí nejsou. Na můj dotaz, zda ženy a děti nebyly spáleny v krematoriu v Olomouci, jež bylo dopoledne tehda uzavřeno, neodpověděl. Před 24. únorem 1948 dostal jsem příkaz z minist. spravedlnosti spisy zaslati do Prahy, ježto si je vyžádalo Národní shromáždění a to vzhledem na interpelaci poslanců Dr. Chudoby, Dr. Ducháčka, Dr. Koželuhové, ministra Dr. Procházky a spol. . Co se dále v tomto případě stalo - nevím. Ale v roce 1966 bylo mi sděleno, že shora uvedený Mikloš je aktivním prokurátorem u okresní prokuratury v Ostravě.

Od doby, kdy jsem vytkl Dr. Severinovi jeho nepřípustný zásah do soud. vyšetřování a odstranění věcí doličných a upozornil ho, že tak nesměl činit i kdyby mu to nařídil sám ministr vnitra / jak on tvrdí /,

- 11 -

ježto je to hrubé porušení platných trest. zákonů, cítil jsem, že z jeho strany je proti mně silné napětí. Také mi bylo důvěrně sděleno od členů VB, že jsem u StB v kartotéce v evidenci pro mé nekompromisní postupování při vyšetřování. Ježto jsem lpěl vždy na respektování zákona, bez ohledu na to, kdo tento porušil, docházelo často k napětí mezi mnou a mezi mnohými funkcionáři bezpeč. a polit. úřadů. Mimoto jsem zjistil, že prokurátor Dr. Turek, jako člen strany, velmi často dochází na KV KSČ a že do úřadu za ním velmi často dochází bezpeč. referent tohoto KV KSČ.

Odvolávám se na soudní spisy a denníky stát. zastupitelství těchto věcí se týkající, z nichž je patrno, že všechny tyto případy mně byly přidělovány přímo Dr. Turkem jako vedoucím stát. zastupitelství, a že veškeré mé návrhy a můj postup byl úplně přesný a odpovídající zákonům a že Dr. Turek jak v dennících, tak v soud. spisech byl podepsán až do té doby, kdy na přímý rozkaz ministerstva jsem byl pověřen podpisovati návrhy ministerstvu sám.

Jak jsem již uvedl, nikdy jsem nepostupoval ze zaujatosti proti obviněným nebo podezřelým pro jejich polit. příslušnost, ale proto, že bylo důvodné podezření, že porušili zákon, který jsem já dle svého úředního slibu proti všem a za všech okolností nekompromisně střežil. Naproti tomu u Dr. Turka jsem zjistil, že týž není objektivní a že nejen z důvodů své polit. příslušnosti, ale i z jiných, t.j. hmotných - snaží se své rozhodování určitým způsobem upravovati. Toto jsem zjistil zejména v případu přípr. vyšetřov. vazebního proti partyzán. kapitánovi Jurajovi a spol. a přímo bez obalu jsem to Dr. Turkovi řekl s tím, že by to mohlo míti velmi nepříjemné následky kdyby se nařčení

- 12 -

o vzetí úplatků ve výši 10.000,-Kčs ukázalo správným. Dr. Turek snažil se mi to vyvrátit, ale já jsem znal jeho způsob života a co se v tomto spisu z jeho příkazu stalo. Toto jsem ihned hlásil zástupci Dr.Turka - nejstaršímu stát. zástupci Dr. Látalovi, vrch.polic. komisaři Dr. Přikrylovi, vyšetř. soudci Dr. Juráňovi a ohlásil jsem to pak v Praze při příležitostné návštěvě Dr. Mariánkovi, minist. radovi. Dozvěděl jsem se, že věc se povede v evidenci a dá se na Dr. Turka pozor. Velmi zajímavé bylo, že z příkazu Dr. Turka referent radní komory Dr. Smolka jel přímo se spisy, aby určitá osoba byla propuštěna na kauci, osobně rychlíkem k vrch. soudu do Brna, což bylo v soudní agendě naprosto neslýchané. Dr. Turek také, jak jsem se dodatečně dozvěděl, byl prý angažován v případě, pro který vedoucí tajemník KV KSČ Stavinoha byl vzat z příkazu presidenta Gottwalda do vazby a odsouzen na 2 léta pro úplatkářství. Tehda byla osoba, jež byla ve vazbě pro těžký protistátní zločin, propuštěna na svobodu na zákrok Stavinohy, když tomuto otec uvězněného vyšetřovance prodal za malý obnos osobní drahé auto, jež v zápětí Stavinoha prodal za několik desítek tisíc korun. Dr. Turek byl pak přesazen a mělo to pro něho i velmi nepříjemné následky ve straně KSČ.

První pietní vzpomínky, veřejné zprávy, výstavy, dokumentární filmy a publikace i články v denním tisku o masakru na Švédských šancích od roku 1990 do současnosti

Všech pietních akcí se spolu s představiteli obce Dobšiná aktivně účastnili starostové Přerova, JUDr. Petr Dutko, Jindřich Valouch, ing. Jiří Lajtoch, a primátor Mgr. Vladimír Puchalský.

Místo, kde na přerovském hřbitově byly uloženy tělesné ostatky mužů. Pomník byl pietně odhalen až 14. 11. 1993. Finančně se na něm podílely Drexlerhau a Městský úřad Přerov. Později byl upraven na náklady paní PharmDr. Márie Pafčugové z Trenčína.

V počátcích na těchto setkáních nechyběli přední představitelé Janolehotského společenství (Drexlerhäu) ing. Georg Klein a Msgr. GR. Ernst Tatarka a řada pozůstalých ze SRN i Slovenska.

Účastníci pietního aktu na Švédských šancích v roce 1993.

V současnosti jsou stálými návštěvníky i čelní představitelé Spolku karpatských Němců ze Stuttgartu, vedených Brunhildou Reitmeier-Zwick a předseda Karpatskoněmeckého spolku na Slovensku PhDr. Ondrej Pöss.

Spolek karpatských Němců ze Stuttgartu udělil 5. 11. 2016 ve Stuttgartu JUDr. P. Dutkovi, PhDr. F. Hýblovi a Mgr. V. Puchalskému nejvyšší vyznamenání – Stříbrnou jehlu. Zástupci Přerova darovali hostitelům obraz MgA. A. Sypěnové: Švédské šance.
Předání se zúčastnila řada členů spolků, mezi nimiž byli i pozůstalí obětí na Švédských šancích.

Na pietní akce v Přerově i v Olomouci přijíždí Dobšinčané v hornických krojích.

Nejednou zde byla s manželem PhDr. Jiřím Benešem i PhDr. Libuše Benešová, bývalá předsedkyně Senátu České republiky a pak ředitelka Archivu prezidenta republiky.

V přerovském kostele sv. Michala na Šířavě se často koná společná mše a pak se jde na místní hřbitov či na Švédské šance položit věnce a květiny.

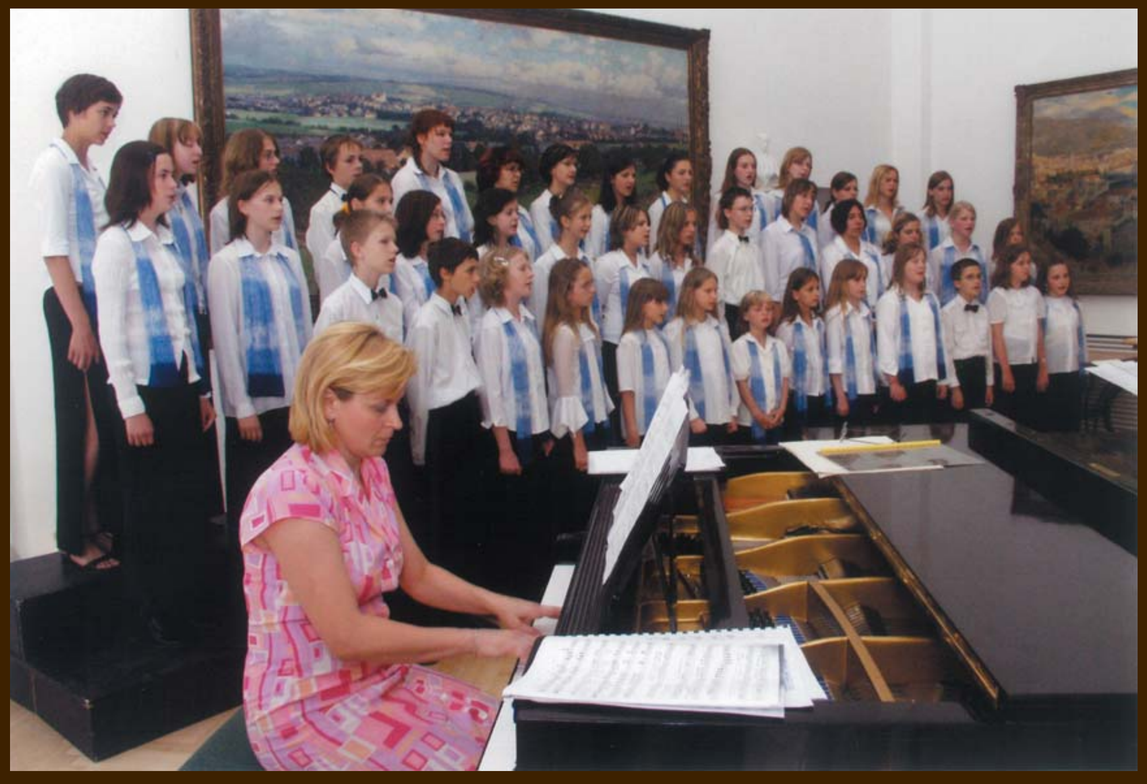

U příležitosti 60. výročí tragédie na Švédských šancích se konal 18. 6. 2005 koncert dětského pěveckého sboru CANTUS v Pamětní síni Augustina Mervarta a Josefa Bajáka přerovského zámku.

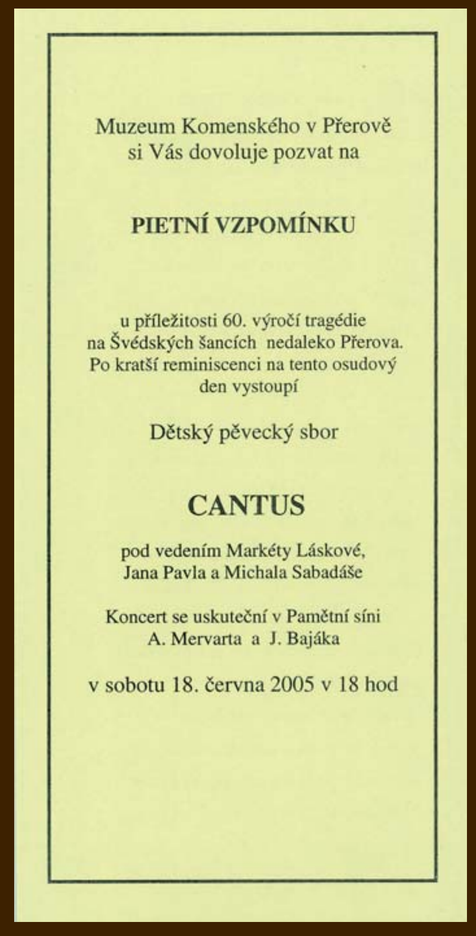

Muzeum Komenského v Přerově
si Vás dovoluje pozvat na

PIETNÍ VZPOMÍNKU

u příležitosti 60. výročí tragédie
na Švédských šancích nedaleko Přerova.
Po kratší reminiscenci na tento osudový
den vystoupí

Dětský pěvecký sbor

CANTUS

pod vedením Markéty Láskové,
Jana Pavla a Michala Sabadáše

Koncert se uskuteční v Pamětní síni
A. Mervarta a J. Bajáka

v sobotu 18. června 2005 v 18 hod

Sedmdesáté výročí tragédie bylo ve znamení ekumenického setkání a pochodu na Švédské šance s vydáním Pamětního listu a předání veřejnosti informační tabule o průběhu zdejšího masakru i křest knihy Františka Hýbla: Krvavá noc na Švédských šancích nedaleko Přerova 18. a 19. června 1945.

Vedoucí německé delegace Brunhilde Reitmeier – Zwick s přerovskou výtvarnicí MgA. Annou Sypěnovou, která na téma Švédských šancí vytvořila několik pozoruhodných olejomaleb.

deník pátek 20. června 2014

Zlo je nutné zastavit hned, říká vnučka obětí masakru

Vyvraždění 265 karpatských Němců detailně popisuje historik František Hýbl v knize, která vyjde v příštím roce

PETRA POLÁKOVÁ-UVÍROVÁ

Přerov – Když na Švédských šancích padala do hromadného hrobu těla jejích nejbližších, byl ji pouze jeden rok. Mária Pafčugová z Trenčína, pozůstalá obětí jedné z nejhorších kapitol našich poválečných dějin, navštěvuje pamětník obětí na přerovském hřbitově vždy dvakrát do roka. Chce uctít památku obětí a hlavně – nezapomenout.

Poznamenalo to celou naši rodinu

„Leží tu můj dědeček a babička, tety, sestřenice a další příbuzní. Zahynulo tu pětatřicet členů naší rodiny z otcovy strany. Popel dětí a žen je uložen v hrobě číslo 28 na hřbitově v Olomouci, muži odpočívají tady v Přerově," líčí sedmdesátiletá lékárnice, která hodlá z vlastních prostředků financovat zbudování památníku v Olomouci.

Novou podobu bude mít i pietní místo na přerovském hřbitově. „Posuneme ho dál od zídky a dáme místu trochu jiný ráz. Chtěla bych nechat opravit také dřevěný kříž, který už je shnilý," podotýká žena. Lidé by podle ní neměli zapomínat.

„Chci, aby si každý, kdo tuto projde, uvědomil, že se něco takového už nikdy nesmí opakovat. Ta tragédie poznamenala celou naši rodinu a má zásluhu na tom, že se člověk dívá na věci jinak. Uvědomíte si, že zlo je nutné zastavit hned, protože nikdy nevíte, kam až dojde," dodává žena.

Pro ni osobně je pátý 18. červen dvojnásobným výročím. „Osmnáctého června se narodila moje maminka, která loni zemřela. V den jejích narozenin vyvraždili všechny příbuzné z otcovy strany," zmiňuje.

Nejen její vzpomínky, ale i výpovědi dalších pozůstalých obětí a detaily poválečného masakru budou součástí knihy historika Františka Hýbla, která vyjde v příštím roce.

„Podařilo se mi získat spoustu nových poznatků o této události, zejména fotografického materiálu. Například seznam 250 obětí masakru či fotografie toho, jak se tito lidé loučili se sousedy v Dobšíně před svým odjezdem. Ale také detaily toho, jak příbuzní obětí tajně jezdili do Přerova uctít jejich památku," uvedl František Hýbl.

Za bývalého režimu bylo totiž toto téma dlouho tabu. „O tomto hrobě příbuzní dlouho nevěděli a dozvěděli se to až z novin," přibližil. Kniha vyjde v příštím roce u příležitosti sedmdesátého výročí tragické události.

Nejmladší oběti bylo šest měsíců

Na Švédských šancích bylo šest týdnů po skončení druhé světové války bestiálním způsobem zavražděno příslušníky 17. pěšího pluku z Petržalky dvě stě šedesát pět Karpatských Němců, kteří se vraceli do svých domovů. Sto dvacet žen, sedmdesát čtyři dětí a sedmdesát jedna mužů. Nejmladším dětem bylo šest a osm měsíců.

Jednalo se většinou o Karpatské Němce ze středního Slovenska, z Dobšiné, Janovy Lehoty a dalších míst. Oběti byly i maďarské, ruské i slovenské národnosti.

Poválečné vyrůstování dětí mělo na svědomí samozvaný velitel masakru Karol Pazúr, který si chtěl odplatou na Němcích vylepšit svou vlastní pověst. Vraždu nemluvňat, na niž se osobně podílel, později vysvětloval slovy: „Co som mal s nimi robiť, keď sme im postrieľali rodičov?"

Pietního aktu byla přítomna také vnučka obětí této tragédie Mária Pafčugová. Foto: P. Poláková-Uvírová

PAMÁTNÍK. Masakr na Švédských šancích, při kterém bylo v červnu 1945 zavražděno 265 karpatských Němců, si připomněli ve středu u památníku na přerovském hřbitově zástupci města, Konfederace politických vězňů a Sokolů. Foto: Petra Poláková-Uvírová

Rozhovor s PharmDr. Máriou Pafčugovou, které na Švédských šancích zastřelili 35 rodinných příslušníků z otcovy strany.

Grafik M. Flašar, výtvarnice A. Sypěnová a historik F. Hýbl s dalšími spolupracovníky se podíleli na této úspěšné publikaci.

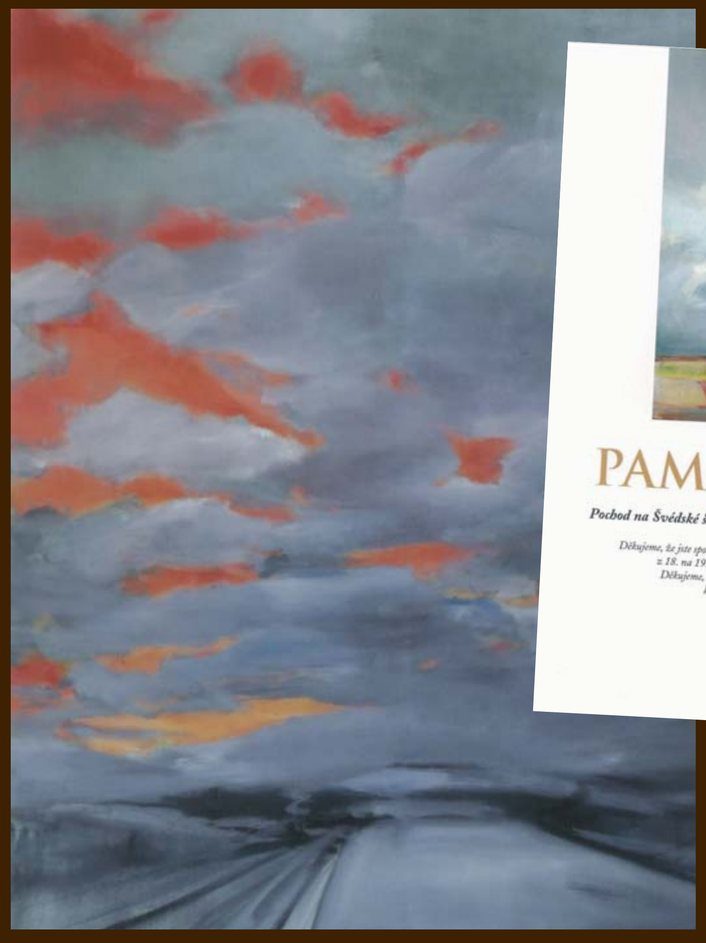

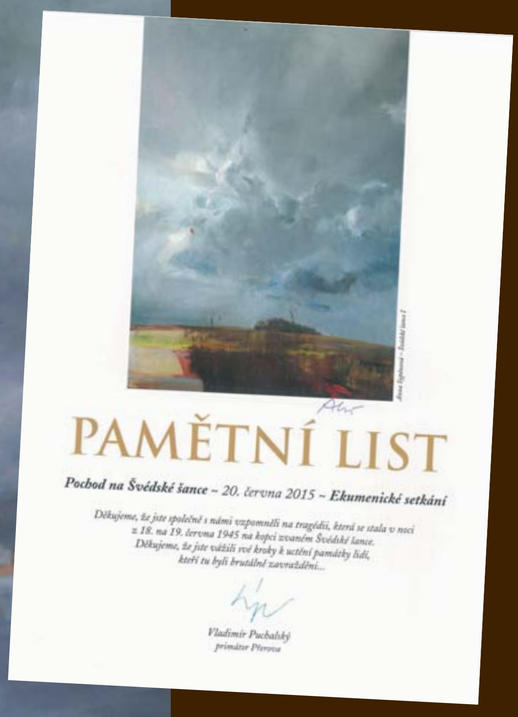

PAMĚTNÍ LIST

Pochod na Švédské šance – 20. června 2015 – Ekumenické setkání

Děkujeme, že jste společně s námi vzpomněli na tragédii, která se stala v noci z 18. na 19. června 1945 na kopci zvaném Švédské šance.
Děkujeme, že jste vážili své kroky k uctění památky lidí, kteří tu byli brutálně zavražděni...

Vladimír Puchalský
primátor Přerova

Televizní štáb Jany Hádkové v Dobšiné.

Dokumentární televizní filmy o masakru na Švédských šancích byly natočeny režiséry PhDr. Janou Hádkovou (Masakr na Švédských šancích, ČT 2000, 27 min.), Milanem Homolkou (Noc na Švédskom vale, ST Bratislava 2007, 30 min.), Michalem Najbrtem a Theodorem Mojžíšem (Přerov a jeho válka, Olomouc 2012) a Svatavou Měrkovou: Bez šance. (Přerov 2015, 30 min.) Dokumentární filmy natočily i maďarské a německé televizní štáby v roce 1994 a 2006.

Televizní štáb Milana Homolky na Švédských šancích a na bratislavské tiskové konferenci. Film získal Zlatou Igricu – nejlepší slovenský televizní dokument.

Kameraman maďarské televize na hřbitově v Přerově.

F. Hýbl spolu se štábem bavorské televize na Švédských šancích.

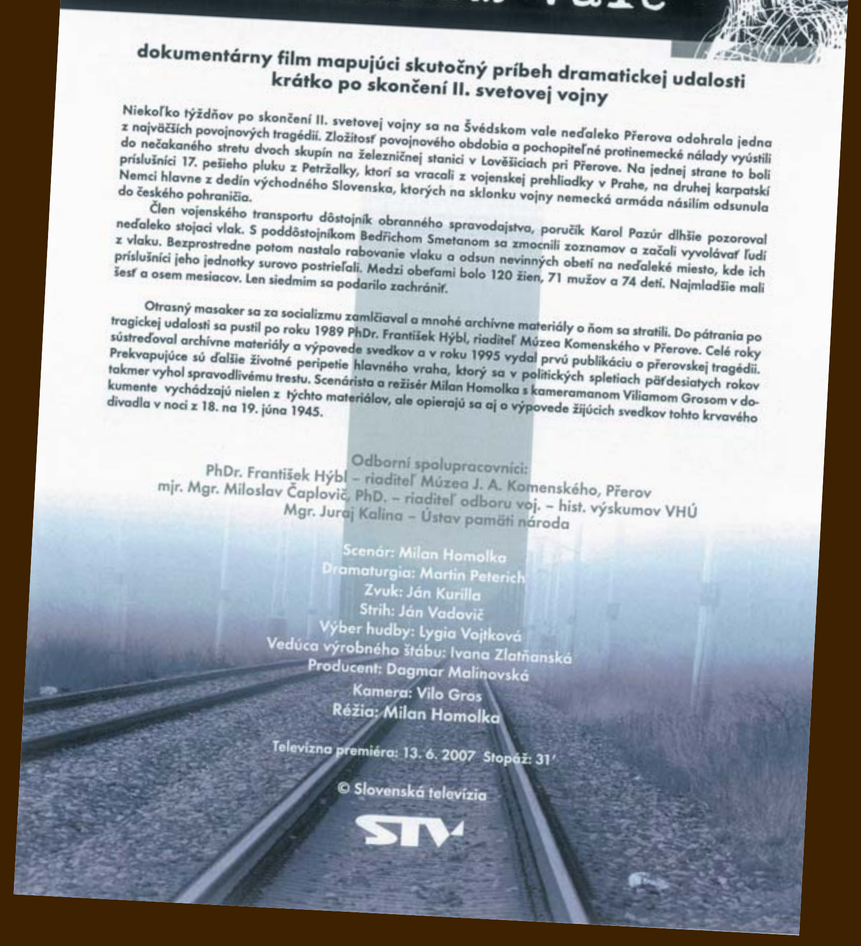

Tragédia na Švédskych valoch pri Prerove
Die Tragödie auf en Schwedenschanzen bei Prerau
(18./19. 6. 1945)

První českou publikaci o masakru na Švédských šancích komentoval i divadelní historik a publicista prof. PhDr. Vladimír Just. Publikaci obdržel na berlínské komeniologické konferenci 5. 10. 2001 i filosof, diplomat a politik Richard von Weizsäcker.

Narozen 1941. Absolvoval Strojní fakultu ČVUT v Praze (1963). Novinář od roku 1969, působil v samizdatových Informacích o Chartě 77, ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) a ve Východoevropské informační agentuře. Čtyři roky byl vězněn za nenásilnou činnost v Hnutí revoluční mládeže (1969–1973) a pět let za nenásilnou činnost ve VONS a Chartě 77 (1979–1884). Byl poslancem Federálního shromáždění za Občanské fórum a za Občanské hnutí (1990-1992), generálním ředitelem ČTK (1990–1992), komentátorem deníku Právo (1996–2013).

Přerov se probouzí do pravdy

Petr Uhl

Zainteresovaná česká veřejnost ví už léta o jednom z nejhrůznějších zločinů, jejichž oběťmi byli po druhé světové válce němečtí civilisté, jejichž rody žily v českých zemích po staletí. Vyhánění a vraždy Němců a loupení jejich majetku odborně zpracoval zejména opavský historik Tomáš Staněk (zejména *Odsun Němců z Československa 1945 – 1947*, Praha 1991 a *Perzekuce*, Praha 1996), později i v autorské dvojici Tomáš Staněk a Adrian von Arburg (nyní Adrian Portmann) v osmisvazkové publikaci *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951*, vydávané od roku 2010 (zatím ale vyšly bohužel jen tři svazky a ve vydávání se už několik let nepokračuje).

Známé masakry v Postoloprtech a na mostě v Ústí nad Labem a pochod smrti z Brna do Rakouska (o jehož dnešních dozvucích jsem psal na tomto blogu v komentáři *Národní boj v Brně ale pokračuje*) brutalitou předčí asi jen masová vražda na Švédských šancích v Přerově. Spáchali ji vojáci čs. armády v noci z 18. na 19. červen 1945, tedy šest neděl po skončení války na území tohoto státu. Vlakem ze severních Čech, kam je před koncem války slovenské klerofašistické úřady evakuovaly, se přes Přerov domů vracelo několik set karpatských Němců z Dobšiné a dalších obcí, byli mezi nimi i slovenští Maďaři a Slováci. Jiným vlakem cestovali na Slovensko čs. vojáci z vojenské přehlídky v Praze. Oba vlaky stály v Přerově na nádraží. Velení dvaceti vraždících samopalníků se ujali poručík Karol Pazúr a četař absolvent Bedřich Smetana (do přejmenování se jmenoval Friedrich Schmitzer, pocházel z Ostravy, ale i on, stejně jako Pazúr, žil na Slovensku), kteří byli iniciátory a organizátory masové vraždy. Němce vyvedli z vlaku s lživým tvrzením, že mezi nimi jsou příslušníci SS. Před vraždou jim Místní národní výbor v Lověšicích, dnes městské části Přerova, přidělil místní muže ke kopání hrobů na blízkých Švédských šancích v katastru Horní Moštěnice, nedaleké obce.

Mezi karpatskými Němci byli i Slováci. Podle výpovědi jednoho svědka křičely některé ženy před zastřelením slovensky. Jedno dítě, když mu zastřelili matku, žádalo slovenským nářečím, aby ho zastřelili taky. Když se z hrobu ozývalo sténání, stříleli vrazi ze samopalů ještě do hrobu.

Švédské šance jako Lidice

A celková bilance? Zastřelených bylo 265 osob, z toho 71 mužů (někdy se uvádí 69, jindy 75), 120 žen a 74 dětí ve stáří do 14 let. Nejmladší bylo osmiměsíční dítě. Nedá mi to, ale musím srovnat přerovský masakr s vyhlazením Lidic. Tam bylo zastřeleno 184 mužů, odvlečeno do Německa bylo 196 žen, z nichž se 146 po válce vrátilo, a 96 dětí, z nichž se vrátilo jen 16 – o ostatních se soudí, že asi zahynuly ve vyhlazovacích táborech.

Samostatnou kapitolu tvoří vyšetřování masakru a potrestání či spíše nepotrestání zločinců a bránění ve vyšetřování i potrestání, a to jak před únorem 1948, tak i po něm. Svou roli v těchto událostech hrál důsledný postoj prokurátora Antona Rašly, pozdějšího generála, který byl sám ve vykonstruovaném procesu odsouzen do vězení. Bedřich Smetana nebyl za tuto vraždu potrestán vůbec, Karol Pazúr dostal díky prokurátorovi Rašlovi 20 let, byl předčasně propuštěn.

Hromadné vraždě se dlouhodobě věnuje přerovský historik František Hýbl, jemuž nyní vyšla publikace Krvavá noc na Švédských šancích. Letos se v Přerově konaly pietní akty, František Hýbl a také primátor Přerova Vladimír Puchalský převzali od delegace města Dobšiná cenu tohoto města. Pietního pochodu na místo tragédie se zúčastnili příbuzní obětí z Německa a ze Slovenska a zástupci Přerova a Dobšiné. Na místě tragédie byla odhalena pamětní deska. Promítal se dokumentární film přerovské televizní redaktorky Svatavy Měrkové „Bez šance".

Tabu naštěstí už padají

Na chystané pietní akty pochod předem upozornily Sudetoněmecké noviny (Sudetendeutsche Zeitung), které v den výročí masakru, 19. června, zveřejnily článek německého historika Rudolfa Grulicha. Ten se i jako katolík věnuje celý profesní život novodobé historii Sudetských Němců a perzekucím, které je postihly za německé národněsocialistické diktatury.

Někdy a někde se musí i v České republice po létech mlčení a tabuizace začít, a je logické, že to bylo v Přerově. Primátorovi Puchalskému a historiku Hýblovi přesto patří dík, k takovým krokům je stále třeba odvahy. Na větší rozšíření informací o masakru a pozdějších souvislostech si budeme muset ještě počkat. Já osobně považuju za nutné, aby se masakr dostal do školních učebnic, hlavně do českých, ale i do slovenských, maďarských a německých. Srovnání s Lidicemi je na místě, i když tu je významný rozdíl – vyhlazení Lidic bylo projevem nacistického, a tedy zločinného systému, jak celý svět uznal. Hromadná vražda u Přerova byla spáchána po válce, rovněž na civilním obyvatelstvu, ale její organizátoři a přímé pachatelé byli vojáci čs. armády, tedy státu, který se hlásil ke své předválečné ústavě, k zákonům a také k demokracii a humanismu. O tom, jak daleko mělo tehdejší Československo k právnímu státu, svědčí ale téměř úplná beztrestnost přerovských vrahů.

Zveřejňuju na blogu aktualne.cz za poslední měsíc již čtvrtý text, týkající se německé a sudetoněmecké problematiky. A stále se setkávám s námitkami, že to byla spravedlivá odplata za nacistické zločiny („spravedlivě" se odplácelo jiným lidem než pachatelům nacistických zločinů až do 28. října 1945!), že se takto s Němci po osvobození zacházelo i v jiných evropských zemích a že úspěšná snaha po dosažení národně (etnicky) jednolitého (čistého) státu byla správná. Jsou to nesmysly, z hlediska právního i mravního. Tyto národovecké postoje ovšem souvisejí s iniciativou Islám v ČR nechceme, s budováním pevnosti Evropa a s odmítáním uprchlíků a běženců. Souvisejí i s tvrzením, že cizinci musejí zachovávat nejen zdejší zákony, ale i „naše" hodnoty a zvyky. Trvá na tom i prezident republiky Zeman.

V této souvislosti považuju za nutné prosazovat změnu zákona o Ústavu totalitních režimů tak, aby se ÚSTR systematicky zabýval i poválečným obdobím a jeho zločiny, a ne pouze, jak to upravuje zákon dnes, obdobím nacistické okupace a pak až „komunistickým" režimem od února 1948. Období státněsocialistické diktatury bylo bolestné a v prvních deseti letech i kruté (a ovšem hodně zločinné), ale masové vraždy typu přerovského masakru se v něm přece jen nepáchaly.

http://blog.aktualne.cz/blogy/petr-uhl.php

Publikace Františka Hýbla Krvavá noc na Švédských šancích nedaleko Přerova 18. a 19. června 1945, vydaná statutárním městem Přerov, byla oceněna prezidentem Spolkové republiky Německo Frankem Walterem Steinmeierem. Františku Hýblovi propůjčil 14. 5. 2017 nejvyšší německé vyznamenání: Záslužný řád Spolkové republiky Německo. Na německém velvyslanectví mu ho předal 28. 9. 2017 za účasti přerovského primátora Mgr. Vladimíra Puchalského a výtvarnice MgA. Anny Sypěnové i dalších velvyslanec SRN Dr. Christoph Israng.

František Hýbl získal významné ocenění

Kříž za zásluhy

Přerov, Olomouc – Významného ocenění se dočkal bývalý ředitel Muzea Komenského v Přerově, historik a přední český komeniolog František Hýbl. Spolkový prezident Německa mu propůjčil Kříž za zásluhy se stuhou Záslužného řádu Spolkové republiky Německo.

„Oceňujeme tímto významenáním vaše obrovské zásluhy o usmíření mezi Čechy a Němci, a to zejména prostřednictvím vašeho příspěvku k historickému zpracování událostí z 18. na 19. června roku 1945 na Švédských šancích v Přerově," uvádí se v dopise zaslaném zástupci velvyslanectví. Předání Kříže za zásluhy se uskuteční na velvyslanectví v Praze.

Historik František Hýbl se dlouhodobě věnuje jedné z temných kapitol našich dějin – vyvraždění 267 karpatských Němců na Švédských šancích. K masakru došlo v noci z 18. na 19. června roku 1945, tedy měsíc po skončení druhé světové války. Nevinní lidé byli tehdy vyvlečeni z vlaku a postříleni příslušníky 17. pěšího pluku ze slovenské Petržalky v lesíku nedaleko Přerova. Mezi oběťmi bylo 71 mužů, 120 žen a 74 dětí. Nejmladším popraveným bylo šest, sedm a osm měsíců. Fakta o hrůzném činu, osudech obětí, ale i o vinících masakru sbíral František Hýbl téměř třicet let, a to po celé Evropě. Během obsáhlého výzkumu se mu podařilo zjistit i detaily, o nichž do té doby neměl nikdo ani tušení. Vydal na toto téma i podrobnou publikaci.

Františku Hýblovi se podařilo po více než sedmdesáti letech nalézt také místo na hřbitově v Olomouci-Neředíně, kde byly uloženy zpopelněné ostatky zavražděných žen a dětí. Loni byly převezeny na městský hřbitov v Přerově a letos pietně uloženy do hrobu, kde byly už dříve pochovány také mužské oběti masakru. Dlouhá kapitola se tak uzavřela.

František Hýbl si ocenění velmi váží. „Není to jen moje zásluha, ale i bývalých a současných zástupců přerovské radnice a také města Olomouce, které nám velmi pomohlo při hledání tohoto hrobu. Velkou satisfakcí pro mě je i vděk pozůstalých, kteří se do té doby nemohli se zemřelými rozloučit, protože nevěděli, kde byli pohřbeni," řekl František Hýbl. (pu)

5 PLUS 2 Přerovsko a Hranicko 13. října 2017 | 3

Chtěl jsem najít pravdu, říká historik o Švédských šancích

Přední český komeniolog František Hýbl z Přerova dostal vysoké německé státní vyznamenání za objasnění poválečného **masakru karpatských Němců u Lověšic.**

PETRA KLIMKOVÁ

PŘEROV | Už dlouhých 30 let věnuje velkou část svého času jedné z nejtemnějších kapitol českých dějin – poválečné masové vraždě 267 lidí, většinou civilistů německé národnosti na pahorku zvaném Švédské šance mezi Lověšicemi a Újezdcem na Přerovsku. Až nyní se historik František Hýbl dočkal prvního významného ocenění. Z rukou německého velvyslance v Praze před několika dny převzal Kříž za zásluhy se stuhou Záslužného řádu Spolkové republiky Německo.

„Nezabýval jsem se Švédskými šancemi pro to, abych se zviditelnil, ale nerýkal bych pravdu, kdybych tvrdil, že mě to ocenění nepotěšilo. Je to takový protipól české veřejnosti," tvrdí Hýbl. Česko za tuto práci přerovského historika ještě neocenilo.

František Hýbl vydal o masakru knihu a spolupracoval na řadě filmových dokumentů. Přesto pro něj Švédské šance stále nejsou uzavřená kapitola. K tématu se chce vrátit prostřednictvím publikace o olomouckém státním zástupci Františku Doležalovi, který masakr vyšetřoval, stejně jako později takzvanou Krčmaňskou aféru, a posléze na to doplatil. „Chci, aby mladá generace věděla, co se u nás dělo v 50. letech. Dnešní historici o tom totiž psát nechtějí," podotýká Hýbl.

František Hýbl s vyznamenáním od německého prezidenta. FOTO I. T. FRAIT

Švédské šance nebyly jedinými poválečnými masakrem. Podle Hýbla byly ale nejzrůdnější. Českoslovenští vojáci tam zavraždili všech 267 lidí během necelých čtyř hodin. „Po tom, co jsem zjistil, už nevidím rozdíl mezi nacisty a některými Svobodovými vojáky či takzvanými partyzány," podotýká.

V červnu 1945 bylo zhruba šest týdnů po válce, když se na přerovském přednádraží potkaly dva vlaky – jedním se vraceli domů na střední Slovensko karpatští Němci, kteří byli předtím násilně vystěhováni do severozápadních Čech. Ve druhém, vojenském transportu cestovali příslušníci 17. pěšího pluku z Petržalky. Ti nechali vyvléct z vagonů 120 žen, 71 mužů a 76 dětí. Rozhodující roli sehrál důstojník Karol Pazúr, který falešně tvrdil, že v transportu jsou příslušníci SS, kteří mohou za válečná zvěrstva. Lidé, kteří s touto nacistickou organizací neměli nic společného, se po půlnoci na Švédských šancích museli svlékt do spodního prádla a odevzdat cennosti. Všichni byli kulkou do týla zastřeleni.

Masakr probíhal obzvláště hrůzným způsobem. Pazúr rozdělil oběti do skupin tak, aby děti musely sledovat smrt svých matek. Sám pak pistolí zabíjel batolata, která lezila po mrtvých tělech. Pazúr si za svůj čin odseděl pouhý rok a půl, jeho pravá ruka Bedřich Smetana za něj nikdy nepykal. Až do roku 1989 bylo toto téma obecným tabu. Potomci zavražděných se teprve loni dozvěděli, kde skončily ostatky žen a dětí. Jejich popel se podařilo najít na olomouckém hřbitově. „Při pietě po jejich převozu do Přerova, jsem zažil velmi dojemnou chvíli – potomci obětí mě hladili a děkovali, že je mohli konečně pohřbít. Tohle pro mě bylo to nejvyšší ocenění. Chtěl jsem najít pravdu. A tu, co jsem našel, nemůže nikdo vyvrátit," uzavírá přerovský historik.

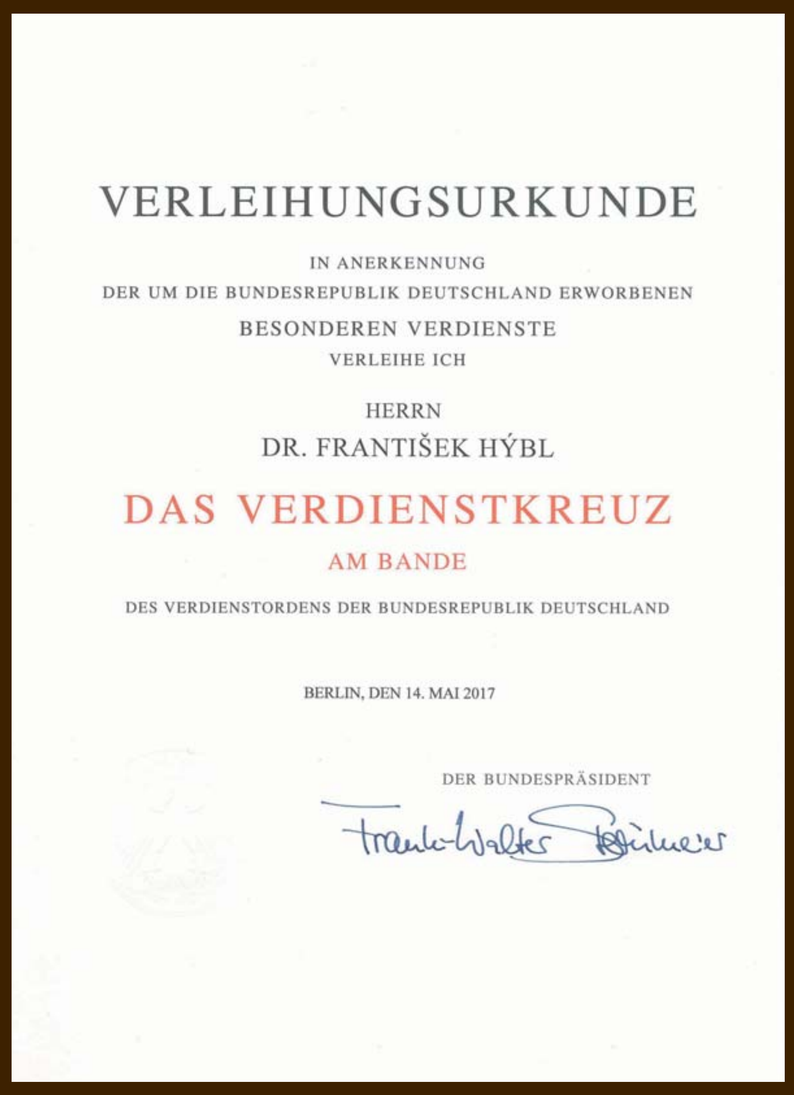

VERLEIHUNGSURKUNDE

IN ANERKENNUNG
DER UM DIE BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND ERWORBENEN
BESONDEREN VERDIENSTE
VERLEIHE ICH

HERRN
DR. FRANTIŠEK HÝBL

DAS VERDIENSTKREUZ
AM BANDE
DES VERDIENSTORDENS DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

BERLIN, DEN 14. MAI 2017

DER BUNDESPRÄSIDENT

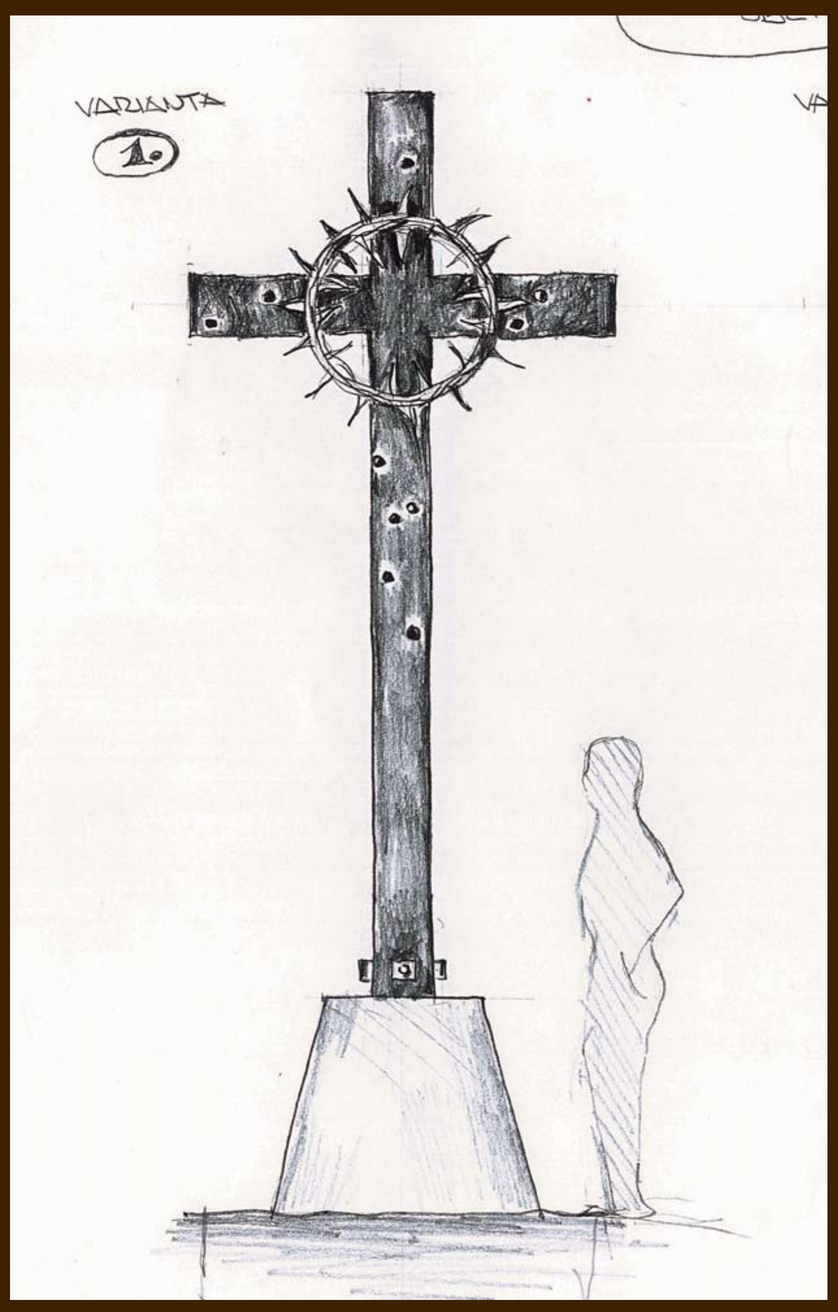

Realizovaný návrh kovaného kříže od uměleckého kováře Jiřího Jurdy, který byl na Švédských šancích slavnostně vysvěcen dne 17. 6. 2018

Náš Pane a Otče,
vstoupil jsi do našeho světa, protože ti není lhostejný.
Ve svém Synu, Ježíši Kristu jsi projevil svou lásku,
která uzdravuje i nejhlubší rány, očišťuje vzpomínky, probouzí ochotu ke smíření.
Ty, Pane, přetváříš srdce lidí, aby dokázali naslouchat jeden druhému, vzájemně si podat ruce, vyznat svou vinu a nacházet odvahu k odpuštění.
Pane, prosíme za odpuštění, když jsme na Tebe zapomněli a nechali se svést touhou po odplatě.
Prosíme o odpuštění za zmařené životy našich bližních, nevinných lidí, kteří přišli o život jen proto, že patřili k jiné národnosti.
Prosíme za opuštění, když zapomínáme na svou vinu.
Prosíme za odpuštění, když se necháváme svést líbivými hesly, které po nás nic nepožadují, jen abychom se vzdali svého rozumu, své odpovědnosti a své svobody.
Prosíme, Pane o uzdravení našich tvrdých srdcí i naší paměti.
Ať víme a spoléháme na to, že jen díky Tobě láska přemáhá nenávist, odpuštění vítězí nad pomstou a důstojnost lidského života je nad ekonomickým i politickým prospěchem.
Do tvých rukou odevzdáváme ty, jejichž ostatky zde ukládáme, s prosbou, abys přijal i naši společnou modlitbu:
Otče náš…

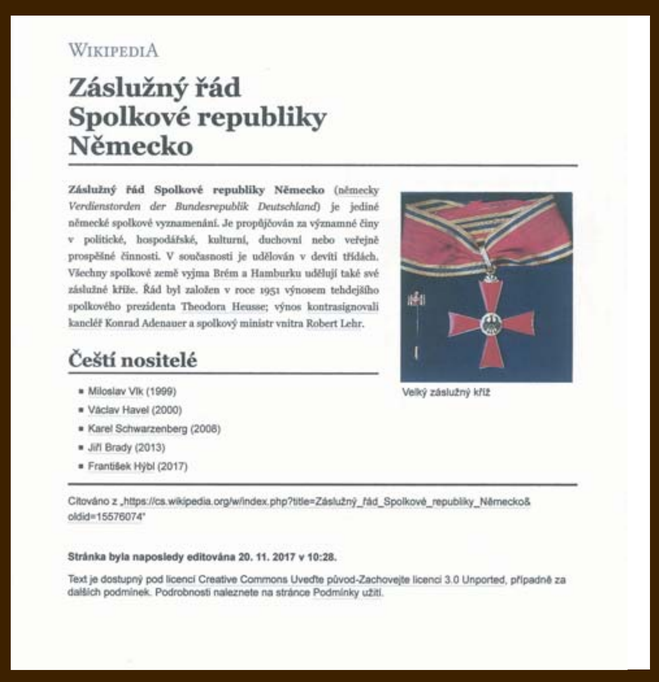

WIKIPEDIA

Záslužný řád Spolkové republiky Německo

Záslužný řád Spolkové republiky Německo (německy *Verdienstorden der Bundesrepublik Deutschland*) je jediné německé spolkové vyznamenání. Je propůjčován za významné činy v politické, hospodářské, kulturní, duchovní nebo veřejně prospěšné činnosti. V současnosti je udělován v devíti třídách. Všechny spolkové země vyjma Brém a Hamburku udělují také své záslužné kříže. Řád byl založen v roce 1951 výnosem tehdejšího spolkového prezidenta Theodora Heusse; výnos kontrasignovali kancléř Konrad Adenauer a spolkový ministr vnitra Robert Lehr.

Velký záslužný kříž

Čeští nositelé

- Miloslav Vlk (1999)
- Václav Havel (2000)
- Karel Schwarzenberg (2008)
- Jiří Brady (2013)
- František Hýbl (2017)

Citováno z „https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Záslužný_řád_Spolkové_republiky_Německo&oldid=15576074"

Stránka byla naposledy editována 20. 11. 2017 v 10:28.

Text je dostupný pod licencí Creative Commons Uveďte původ-Zachovejte licenci 3.0 Unported, případně za dalších podmínek. Podrobnosti naleznete na stránce Podmínky užití.

PASÁŽ
VÝSTAVNÍ SÍŇ

Autoři výstavy:
Scénář a odborný text PhDr. František Hýbl
Grafická úprava Miloslav Flašar a Jana Veselá
Instalace Marta Jandová a MgA. Anna Sypěnová
Tisk JUTTY GROUP, s. r. o.